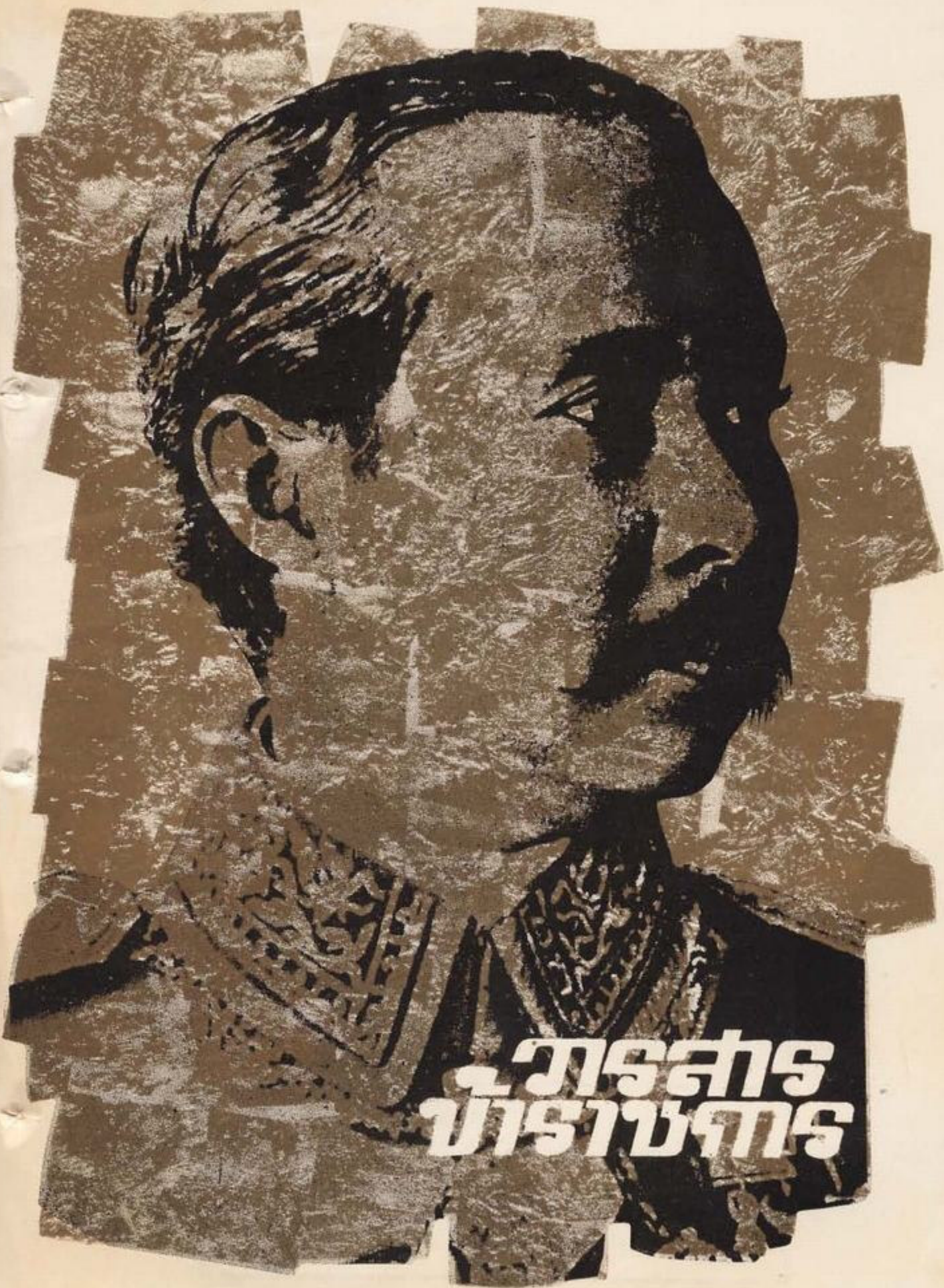

วราสาร ปาราชการ

พระยา...

บิณฑหาราชวาลีก

โคลงสี่สุภาพ

วาลีกมทิทธิเดชเจ้า
“บิณฑหาราช” นาม
พระสถิตสรวงสวรรค์งาม
พระเกียรติเกริกก้องย้า

จอมสยาม
เลิศล้ำ
พระยศ ยิ่งแบ
ยิ่งฟ้าแลดิน

จงจินต์จารทั่ววัน
พระเดชเต็มดวงกมล
พระปรีชาญาณผล
ราชภูริสุขเสื่อมทุกข์ข้อง

ทวยชน สยามเขย
แซ่ชรวง
พิพัฒน์
ขุนพันภัยผอง

ครองคุณพระเลิศล้วน
พระยศยิ่งดวงตะวัน
พระราชจริยบรร
ขอพระสถิตฟากฟ้า

เลอสร
ส่องหล้า
ลือโลก
สุขล้ำเสวยรมย์ ฯ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า ข้าราชการพลเรือน

(“กุลทรัพย์ รุ่งฤดี” ประพันธ์)

วารสารข้าราชการเป็นวารสารรายเดือน เพื่อเผยแพร่วิทยาการด้านบริหารงานบุคคล และแนวคิดในการปฏิบัติราชการ เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

เจ้าของ บริการสวัสดิการ ก.พ. สำนักงาน ก.พ.

ที่ปรึกษา พันเอก จินดา ณ สงขลา เลขาธิการ ก.พ.
นายประวิณ ณ นคร รองเลขาธิการ ก.พ.
นายไสรจ สุจริตกุล รองเลขาธิการ ก.พ.

กองจัดการ ร.อ. ผจง คัมภีร์เฉลิม ร.น. ผู้จัดการ
นายสมพงษ์ ศรีวิมล ผู้ช่วยผู้จัดการ

บรรณาธิการ นายสำราญ ดารายุสุม์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ และ
ผู้ช่วยผู้จัดการบริการสวัสดิการ ก.พ.

กองบรรณาธิการ นายอุระ แก้วไชโย ดร. วิลาศ สิงห์วิสัย
นายเชิร ชรรมาธิปต์ นายประเชิญ วาดกลิ่นหอม
นายเสริมสุข โกวิทวานิช นายชุมพล ศิลปอาชา
นายพลสิทธิ์ หนูชัย นายบรรักษ์ นามวัฒน์
นายศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ นายสุพจน์ สาทรกิจ
นายอุดม มั่งเกษม

ข้อเขียนในวารสารข้าราชการ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นของบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ

การบอกรับ สมาชิกชำระค่าบำรุงรวมค่าส่ง ๓๕ บาท คอปี้ถึงผู้จัดการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ถนนพินธุโลกข้างทำเนียบรัฐบาล พระนคร ส่งจ่าย ป.ณ. หน้าพระลานหรือติดต่อทางโทรศัพท์ ๘๕๕๕๕๕ หรือ ๘๓๓๓๓๓ คอ ๓๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์ ๑๐๑ ถนนคานี บางลำภู
พระนคร โทร. 819656
นางจรัส อ่องจริต ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

วารสาร ข้าราชการ

สารบัญ

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๓

บทบรรณาธิการ

๓

ความทรงจำในการเสด็จต่างประเทศ

พระนิพนธ์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

๖

การควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการ

บุญสิน ชื่นสัน

๖

กฎหมายและระเบียบใหม่

การลาก่อนครบเกษียณอายุของข้าราชการพลเรือน

พุทธพัย มณีศรี

๓๕

การอุทธรณ์

สุวรรณ ชนะสงคราม

๔๓

ปัญหากฎหมาย ปัญหาคลัง

๕๐

ข้อข้อพฤกษ์

๖๐

ปก : ป้ายมหาราชาลย์

บทบรรณาธิการ

‘เราทำอะไรกันแค่ไหน’

ในความสับสนวุ่นวายของสังคมปัจจุบัน และท่ามกลางปัญหาสลับซับซ้อนอันมากมายของประเทศเรานับตั้งแต่ปัญหาที่อาจจะมองเห็นได้ชัด อย่างปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาความยากจนของชาวชนบท ไปจนถึงปัญหาอื่นๆ ที่มองเห็นได้ยาก เช่นปัญหาการหย่อนประสิทธิภาพของข้าราชการ และปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งต่างๆ ในทางการเมืองอยู่จนทุกวันนี้ ท่านเคยคิดไหมว่า เราในฐานะข้าราชการ ควรจะมีบทบาทที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้นได้แค่ไหน และเท่าที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ เราได้ทำอะไรกันแค่ไหน ..

แรกเริ่มที่เราเพิ่งออกมาจากมหาวิทยาลัย ก้าวมาสู่วงราชการ ความใฝ่ฝันในอุดมการทำให้รู้สึกทึบคัก และแฉ่มชื้น และมีความกระตือรือร้นอย่างจริงจังที่จะทำงานให้ดีที่สุด ตามอุดมการที่คิดฝันมา แต่ครั้นมาอยู่ในวงราชการนานเข้า ส่วนใหญ่ก็มักจะพบกับตัวเองว่า เราแต่ละคนเป็นเพียงอนุเล็ก ๆ ในระบบราชการเท่านั้น ความคิดความฝันที่มีไว้เป็นไปได้อาจเหลือเกิน นักศึกษาทาง

รัฐศาสตร์ รู้สึกว่าทฤษฎีต่างๆ ที่เรียนมาเกี่ยวกับประชาธิปไตยนั้นเหมือนกับภาพหลอน เมืองไทยเรายังยากที่จะก้าวไปถึงนักศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ อาจจะดีใจอยู่บ้างที่ได้ยินคำว่า ‘พัฒนา’ ‘พัฒนา’ กันอยู่จนคุ้นหู ซึ่งดูเหมือนว่าทุกวันนี้อะไรก็พัฒนากันเสียหมด แต่เราหาไม่รู้ว่าตราบใดที่โครงสร้างของการกระจายรายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลง ใครวยรวยขึ้น และคนจนมีทางที่จะจนลงอย่างทุกวันนี้ แล้วเราก็ก้าวพัฒนากันอย่างแท้จริงไม่ สังคมกลบละเลงกว่าเดิมเข้าไป

นานวันเข้าระบบราชการยิ่งครอบงำชีวิตและจิตใจคนหนุ่มสาว ที่ก้าวเข้าไปสู่วงราชการ ก็กลายเป็นคนตามระบบราชการไป อุดมคติ หรืออุดมการที่มีไว้แต่เดิมก็เลือนหายไปจากความคิด ด้วยเหตุที่ว่าหลักวิชาที่เล่าเรียนมากับการปฏิบัตินั้นห่างไกลกันมาก และในเมื่อมาประสบกับภาวะครอบงำของระบบราชการด้วยแล้วความตั้งใจเดิม ก็หมดสิ้นไป

ในเมื่อทุก ๆ วันเขาเห็นว่า ข้าราชการน้อยคนนัก

ที่จะตั้งใจและจริงจังต่อการทำงาน เวลา ๙.๐๐ น. แล้วก็ยังไม่ว่างทำงานกันเลย แต่ยังไม่ทันเที่ยงก็หายวับไปกับตาเสียแล้ว กว่าจะมาได้ก็เกือบบ่าย ๒ โมง และแล้วยังไม่ทัน ๔ โมงครึ่งก็หายไปอีกอยู่ทำนองนี้ นี่ไม่คิดข้าราชการที่มักจะเอาเวลาราชการไปจับกลุ่ม และสรรหาคำอันไพเราะยกยอ สรรเสริญ กันอยู่ จนแทบไม่ต้องการประจำ ที่ไหนผู้บังคับบัญชาเคร่งครัดหน่อยก็ไปแต่ก็มีไม่กี่แห่งนัก

ยิ่งเวลากำลังสันงงบประมาณอยู่อย่างนี้ ส่วนราชการหลายแห่งเห็นว่ามีเงินเหลือเยอะ ก็สนับสนุนให้มีการทำงานล่วงเวลากัน ที่ไหนไม่ค่อยจะมีงาน หรือมีงานไม่มากนัก ก็กักตุนไว้ตั้งแต่ตอนกลางวัน หรือในวันเวลาราชการ จะทำงานกันบ้างก็ตามธรรมเนียม หากใครไม่เชื่อก็ลองสำรวจดูตามส่วนราชการต่าง ๆ ก็แล้วกัน

ยิ่งกว่านั้น หากเราจะศึกษาให้ใกล้ชิดเข้าไปอีก ก็จะได้ทัศนคติบางอย่าง ที่มีส่วนทำให้การทำงานของข้าราชการหย่อนประสิทธิภาพลงไป เป็นต้นว่า “ทำก็ซำม ไม่ทำก็ซำม”

“ทำไปทำไม ก็ให้เงินเดือนน้อยเหลือเกินนี่”

และที่ร้ายกว่านั้น คือ “โลกนี้ไม่ใช่ของเราคนเดียว เขาโกงกัน เราไม่โกง เขาก็จะหาว่าโง่”

และเมื่อเป็นเช่นนั้น การสำนึกในหน้าที่ที่แท้จริงของตนก็ย่อมจะหย่อนลง มีข้าราชการอยู่จำนวนไม่น้อยเท่าที่ตามดู ถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตน แต่ตนเองไม่ทราบ ไม่ทราบว่าอะไร เพราะไม่เคยทราบหรือจำไม่ได้ หรือไม่ทราบจริงๆ

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมของข้าราชการทุกวันนี้แล้วก็หวนถึงข้อคิดที่ยกมาแต่ต้นอีกครั้งหนึ่ง ว่าในทุกวันนี้เราในฐานะเป็นข้าราชการนี้ เราเคยคิดไหมว่า เราทำอะไรกันแค่นั้น

เราเพียงแต่มาทำงานเข้าไปเย็นกลับเท่านั้นหรือ... เราเพียงแต่มาทำงานเพื่อให้เวลาผ่านไป จนสิ้นเดือนเท่านั้นหรือ...

เราเพียงแต่มาทำงานโดยที่ไม่รู้ว่าหน้าที่ของเราคืออะไร ควรทำแค่ไหน และอย่างไร เท่านั้นหรือ ..

เรามาทำงานเพื่อเงินเดือนแต่เพียงอย่างเดียวหรือ เราทำงานเพื่อรอโอกาสจะโกงกินเท่านั้นหรือ ..

เราเคยมีความตั้งใจทำงานไหม...

เราอยากเห็นความสำเร็จของผลงานของเราไหม...
เราเคยสำนึกถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของเรา
ไหม.....

คำตอบคำถามเหล่านี้ จะช่วยให้ตอบคำถามที่ว่า
'เราทำอะไรกันแค่ไหน' ได้ และอันที่จริงคิดว่า
ทุกคนคงจะตอบคำถามดังกล่าวนี้ได้ ไม่ยากเลย
ที่จะตอบ แต่คงจะยากเหลือเกินที่จะปฏิบัติตนให้
ดีตามแนวคำถามนี้

อันที่จริง เราข้าราชการทุกคนสามารถกระทำหน้าที่
ของตนได้ดีทุก ๆ คน หากทุกคนรู้จักในหน้าที่
พร้อมที่จะทำ ตั้งใจที่จะทำ โดยความซื่อสัตย์สุจริต

โดยความสำนึกและเคารพตัวเองเป็นสำคัญ และ
ถ้าเป็นอย่างนั้น ปัญหาต่าง ๆ คงจะไม่เกิดขึ้น
มากดังทุกวันนี้ เราคงจะไม่ได้ยินว่าข้าราชการ
เที่ยวทุจริตเขาหรือที่กลั่นแกล้งคนอื่นเขาอย่างทุก
วันนี้ หรืออย่างที่แล้วมา การคอร์รัปชันอาจจะ
น้อยลงไป คำครหานินทาว่าข้าราชการไม่ตั้งใจ
ทำงาน และระบบราชการหย่อนประสิทธิภาพ
ดังทุกวันนี้คงจะไม่มี

เพราะเราทุกคนมีความรู้จักในหน้าที่มีความตั้งใจที่
จะกระทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอย่างแท้จริง
แต่เมื่อไร จะถึงเวลานั้น ในเมื่อทุกวันนี้เรายัง
ไม่รู้กันเลยว่า เราทำอะไรกันแค่ไหน

ความทรงจำในการเสด็จต่างประเทศ

ทางราชการ

พระราชนิพนธ์

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

(ต่อจากฉบับก่อน)

น่าขอบใจคณะกรรมการที่มาเตือนให้รู้ล่วงหน้าถึงความคิดเห็นของนักศึกษา พระเจ้าอยู่หัวจึงทรงสามารถเขียนพระราชดำรัสให้ข้อคิดแก่นักศึกษาได้ พระราชดำรัสวันนั้นน่าฟังมาก รัฐมนตรีต่างประเทศของเรามีส่วนช่วยเหลือด้วยอย่างมาก โดยทูลแนะนำว่า น่าจะทรงยกเอาธรรมะทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นของสูงส่งขึ้นมาบังคับให้ชาวต่างประเทศฟังเสียบ้าง ต่อไปนี้เป็นพระราชดำรัสย่อๆ “โลกปัจจุบันนี้เต็มไปด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ ฉะนั้น ก่อนที่คนเราจะปักใจเชื่ออะไรลงไป ควรพิจารณาเหตุผลให้ถ่องแท้เสียก่อนแม้แต่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังทรงแนะนำให้มนุษย์ใช้สติและปัญญาศึกษา กันคว้า และใคร่ตรองให้ทราบแน่ชัดว่าคำสั่งสอนนั้นเป็นความจริงที่เชื่อได้หรือไม่ ไม่ให้ลัทธิที่ว่าเชื่อเพราะว่ามีบุญคุณไว้” นี่แหละคำนี้แหละ พวกผมยาวเลยไม่กล้าเดินออกไป เพราะขึ้นเดินออกไปเดียวจะกลายเป็นคนที่ไม่ใช้สมอง ใคร่ตรองเสียก่อน

วันอังคารที่ ๑๓ นักหนังสือพิมพ์และผู้แทนฯ เข้าเฝ้าที่โรงแรมปลาซ่า ข้าพเจ้าจึงจะสัมภาษณ์หนังสือพิมพ์มาแล้วบ้างใน

ต่างประเทศ ก็ยังไม่หายกลัวสักทีเพราะไม่เคยรู้ก่อนเลยว่าเราจะสัมภาษณ์กันแนวไหน โดยมีนักถามแล้วต้องตอบทันที นอกจากนั้นยังมีเจ้าหน้าที่ของเสียงอเมริกาบันทึกเสียง มีเครื่องอัดและขยายเสียงมากมายทำให้ดูน่ากลัว การพบกับพวกหนังสือพิมพ์นั้น ถ้าดีก็เสมอดีไป แต่สำหรับวันนี้เหตุการณ์ค่อนข้างเข้าใจบ้างเพราะพวกผู้แทนสื่อมวลชนพากันไปสนใจในเรื่องเกี่ยวกับอนาคตของเอเชียอาคเนย์เป็นล้นหลาม พระเจ้าอยู่หัวทรงรับหน้าที่ตอบคำถามต่าง ๆ โดยไม่หยดพระโอษฐ์สักคำ แต่เราก็มีรัฐมนตรีต่างประเทศนั่งฟังอยู่ด้วย เพื่อให้เป็นการถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย ต่อไปนี้จะรวบรวมคำถามของพวกนักหนังสือพิมพ์ ผู้แทนสื่อมวลชน นักธุรกิจ ตลอดเวลาที่เสด็จอเมริกา และแคนาดาว่า เรามีวิธีตามอย่างไร แนวใดไม่เฉพาะเจาะจงแต่ที่นิวยอร์กแห่งเดียว เช่นเขาถามว่าเมืองไทยมีเอกราชมานานเท่าไรแล้ว เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น รับสั่งว่าเพราะคนไทยมีความสามัคคีกลมเกลียวกันดีในประเทศชาติเสมอมา และผู้นำของไทยก็รู้ดีว่าการปิดเมือง ไม่ยอมติดต่อกับชาวต่างประเทศเป็นอันตรายามากต่อเอกราชของไทย

เพราะกำลังของเราเทียบไม่ได้เลยกับกำลังของประ
เทศมหาอำนาจที่กำลังแสวงหาเมืองขึ้นในเวลานั้น
นโยบายการเปิดเมือง และการติดต่อชาวต่างประเทศ
นี้ เริ่มตั้งแต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า
เจ้าอยู่หัว ถึงแม้ว่าสมัยนั้นยังไม่ค่อยจะทรงไว้วาง
ใจชาวต่างประเทศนักก็ดี แต่เนื่องด้วยทรงพระ
กรุณาญาณเห็นการณ์ไกล จึงได้ใช้นโยบายค่อย
ผ่อนไปในการติดต่อกับต่างประเทศเหมือนกับค่อยๆ
แถมบานประตูเมืองออกต้อนรับแขกเมือง ทรงเห็น
ว่า อะไรควรเจริญก้าวหน้าก็ควรให้เป็นไป ไม่
แข็งขันเอาไว้และทรงอนุญาตให้มีเสรีภาพในการ
ถือศาสนา ทรงสนับสนุนทุกศาสนา จะเห็นได้ว่า
รัชกาลที่สี่ได้พระราชทานที่ดินให้แก่พระในศาสนา
นิกายทั้ง Catholic และ Protestant อาจจะเป็น
นโยบายผ่อนสั้นผ่อนยาวอย่างนี้ก็ได้ที่ทำให้เมือง
ไทยเรารอดตัวมาได้จนทุกวันนี้

ข้าพเจ้าถูกถามปัญหาที่กลัวยู่แล้ว พยายาม
นั่งแอบตัวลับ ปัญหาที่กลัวยุ่คือ เรื่องการใช้จ่ายเพราะ
ว่าข้าพเจ้าออกจะเป็นคนที่ทำชาวเกรียวกราวระยะ
นี้ในหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ และในประเทศก็
เช่นเดียวกัน นักหนังสือพิมพ์ถามว่า “เสื้อผ้า
ของพระราชินีส่วนมากตัดที่ไหน” เพราะเขา
อ่านตามหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งกล่าวว่า ข้าพเจ้าใช้
เงินปีละ ๑๐ ล้านบาท สำหรับแต่งตัวอย่างเดียว
ไม่ใช่ของรูปพรรณอื่น ๆ ข้าพเจ้าก็ตอบว่า “นั้น
ซี ฉันเองอ่านพบแล้วยังสะดุ้งเลย เพราะไม่นึก

เลยไม่รู้เลยว่าตัวฉันร่ายถึงขนาดนั้น” ก็เลยตอบ
เขาว่า “เสื้อผ้าส่วนมากนั้นตัดในเมืองไทย ที่ตัด
เมืองนอกก็เฉพาะเวลาตามเสด็จไปต่างประเทศใน
ฐานะเป็นผู้แทนของคนไทยเท่านั้นจึงจะใช้ช่างต่าง
ประเทศ” เขาหัวเราะ บอกว่า “ไม่เป็นไร
จะช่วยแก่ข้าพเจ้าให้ ตัวเขาเองก็ไม่เชื่อเหมือนกัน
เพราะว่าถ้าดูตามตัวเลขปีละ ๑๐ ล้านแล้ว รู้สึก
ว่าถ้าจะใช้ให้หมดในปีเดียว ๑๐ ล้าน ไม่
ให้เหลือเลยสักแดงเดียวละก็ จะต้องซื้อเสื้อ
Fur แพงที่สุด เปลี่ยนทุกเดือน แม้แต่เสื้อใส่นอน
ก็ต้องปักให้เต็มพริบไปหมด ไม่อย่างนั้นใช้ไม่
หมดแน่ ๑๐ ล้านเฉพาะค่าแต่งตัว” เขาดามว่า
“เมืองไทยนี้ต้องใช้ Fur หรือเปล่า” ก็บอกว่า
“เมืองไทยขึ้นใช้ Fur ก็เหิงือตกตายนะซี” เขา
บอกว่า “ถ้าอย่างนั้นจะใช้เข้าไปหมดอย่างไรปีละ
๑๐ ล้านบาท” แล้วก็หัวเราะกันอย่างสนุกสนาน
คืนนั้นเสด็จไปทอดพระเนตรโอเปร่า น่าสน
ใจมากพวกเรา รู้สึกหน้าบาน เพราะเจ้าของงานชม
ว่าคณะคนไทยตรงต่อเวลาดีมาก การดูโอเปร่านี้
เขาขายตัวอย่างธรรมดา ถ้ามีคนสำคัญมาจึงจะ
เชิญให้ไปนั่งในที่พิเศษ ถ้าคนสำคัญยังไม่มาก
เล่นไม่ได้คนดูอื่น ๆ ต้องนั่งแถวคอย ฉะนั้น
เมื่อเราไปตรงต่อเวลาจึงไม่ทำความลำบากให้ผู้อื่น
เลยได้รับคำชมเชย

วันพุธที่ ๑๔ มิถุนายน ข้าพเจ้าคิดว่าจะได้พัก
ผ่อนในตอนบ่ายเพราะไม่มีรายการเชิญให้ไปไหน

เป็นเวลาว่างที่ผู้หญิงเราตั้งใจว่าจะได้ทำธุระส่วนตัวบ้าง เช่น มาหลายวันแล้วควรจะทำความสะดวกสบายเสียที แต่เหตุการณ์ก็ไม่เป็นไปอย่างที่เราคิดไว้ เพราะสถานกักกักแบบเสื้อแห่งสหรัฐได้เชิญมาอย่างกะทันหัน ใจหนึ่งข้าพเจ้าอยากจะปฏิเสธ เพราะเห็นเหนื่อยมาหลายวันแล้ว และไม่ได้เตรียมมาก่อนด้วย แต่ข้อสำคัญที่สุดนั้นก็คือ ข้าพเจ้ารู้สึกว่ากำลังเป็นชาวกรีกโครม ในหน้าหนังสือพิมพ์อเมริกา ถ้าจะเปรียบตัวเองก็เหมือนคนที่ถูกตัดสินให้มีความผิด ถูกทำโทษมีป้ายแขวนคอ ว่าทำตัวผิดเพี้ยนถึงกับเสียค่าใช้จ่ายในการตัดเสื้อปีละ ๑๐ ล้านบาท ในขณะที่บ้านเมืองและประเทศเพื่อนบ้านกำลังประสบความทุกข์ยากในเรื่องเสียชีวิตในการสงคราม มีเหตุการณ์คับขันเช่นนั้นแล้ว ข้าพเจ้าซึ่งเป็น วาซนี ของ ประเทศอเมริกาให้ความช่วยเหลือยังมีใจไปดูการแสดงแบบเสื้ออีก ถ้าไปแล้วก็คงไม่พ้นถูกออกข่าวใน หนังสือพิมพ์ในนิวยอร์ก และก็คง มีการแปล ด่าทอมาถึงเมืองไทยในที่สุด เมืองไทยในระยะหลัง ๆ นี้ ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีคน หลายคนบ่น เบื่อหน่ายเรื่องการ แสดง แบบเสื้อ เพราะมีกันไม่หยุดหย่อนข้าพเจ้าเองถูกเขาอุปโลกให้เป็น ผู้นำแฟชั่นคนหนึ่งของ โลกโดยที่ไม่รู้ตัว จู่ ๆ ก็มีข่าวแต่งตั้งทางหนังสือพิมพ์ โดยที่เขาไม่เคยมาถามความเห็นก่อนเลย ข้าพเจ้ารู้สึก ตื่นเต้นในไม่ช้าจริง อันนี้ จึงนึกออกที่ว่าการ

แสดงแบบเสื้อนี้ แท้จริงก็คือการโฆษณาอาชีพอันสุจริตของบุคคลจำพวกหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นในประเทศไหนก็ตาม แต่สำหรับในเมืองไทยแล้วช่างตัดเสื้อส่วนมากเป็นคนไทย มักมีหัวทางศิลปะ ฉะนั้น ถ้ามีการแสดงแบบเสื้อประกวดประชันกันบ่อยเท่าไร ช่างออกแบบและพวกตัดเย็บก็ยิ่งมีความชำนาญขึ้น ทำให้คนไทยมีอาชีพมากกว่าเดิมสำหรับตัวข้าพเจ้าเอง ไม่เห็นว่าการทำเช่นนั้นเป็นการหาเงินในอาชีพสุจริตของคน ประเทศเราเป็นประเทศเสรีประชาธิปไตย ไม่ควรจำกัดเรื่องอาชีพของคน ผู้ที่มีหน้าที่สอนก็ควรสอนให้คนประหยัด และรู้สภาพของฐานะตนว่าควรใช้จ่ายแค่ไหนจึงจะเหมาะสม ไม่ควรไปกล่าวโทษนักออกแบบเสื้อ หรือผู้มีอาชีพทางนี้ว่าทำให้คนฟุ้งเฟ้อ เพราะมนุษย์ทุกคนทำหน้าที่ให้เหมือนกันหมดไม่ได้ต้องแล้วแต่นิสัยและความถนัด ในสังคมจึงต้องมีการแบ่งงานต่าง ๆ กันไป ใครถนัดทางไหนก็ทำทางนั้น ไม่ใช่ว่าแต่ละคนจะต้องมีอาชีพอย่างเดียวกันหมด เมื่อคิดได้ดังนี้แล้ว ข้าพเจ้าก็ตัดสินใจรับคำเชิญของสถานกักกักแบบเสื้อ ซึ่งมีกรรมการส่วนมากเป็นนักหนังสือพิมพ์และนักธุรกิจมีชื่อ ได้ผลคือรุ่งขึ้นหนังสือพิมพ์นิวยอร์กลงข่าวให้ตีพอใช้

ออกจาก La Banque Continental แล้ว
จึงไปเฝ้าสมทบกับขบวนของพระเจ้าอยู่หัวที่ Asia
House Asia House นี่เป็นที่ที่ชาวอเมริกัน
ช่วยกันตั้งสนับสนุนชาวเอเชียทั้งหลาย ทั้งศิลป
และวัฒนธรรมต่าง ๆ Mr. และ Mrs. Stanton
กับ Mr. และ Mrs. Yonug ซึ่งเคยเป็นทูตของ
สหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ยังเป็นเพื่อนที่ดีของคน
ไทยเสมอ มักจะไปพูดปาฐกถาเกี่ยวกับเมืองไทย
ให้คนอเมริกันรู้จักคนไทยและเมืองไทยดีขึ้นก่อน
ที่ข้าพเจ้าจะไปถึง ทราบว่าพระเจ้าอยู่หัวทรง
ดูนักหนังสือพิมพ์พิมพ์ชกถามปัญหามากมายก่ายกอง
อย่างละเอียดพอใช้ นานชั่วโมงหนึ่งจึงได้เสด็จออก
มา ต่อจากนั้นก็มีการเดินเข้าไปในกลุ่มของแขก
แล้วพูดคุยกัน ซึ่งเรียกว่า Reception นั้นแหละ
เป็นงานเย็นอีกราว ๆ ชั่วโมงครึ่ง แล้วจึงเสร็จงาน

ตอนค่ำพระราชทานเลี้ยงลาเพื่อนทั้งเก่าและ
ใหม่ที่ช่วยเหลือมาตลอดเวลา บรรดาญาติมาก รู้สึก
ว่าชาวอเมริกันนิยมทำสุนทรพจน์แบบกลอนสดกัน
มาก ถ้าใครได้รับเชิญให้พูด ต้องพูดไปไม่ติด
เอียน พระเจ้าอยู่หัวต้องรับสั่งเป็นพระองค์
แรก ต่อมาคือรองเลขาธิการสหประชาชาติ แล้ว
ถึงรัฐมนตรีต่างประเทศของเรา การทำสุนทรพจน์
นี่เป็นการแสดงบุคลิกลักษณะของผู้พูดว่าเป็นคนมี
ความคิดเห็นอย่างไร และการพูดแบบกลอนสด

ก็ยังทำให้รู้จักผู้พูดยิ่งขึ้น งานสนุกครึกครื้นมาก
กว่าจะเลิกเกือบตีหนึ่ง

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ ทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนนอนคิด
พวกเราต้องลุกขึ้นตั้งแต่โมงเช้า เพราะเจ้าหน้าที่
ฝ่ายพิธีการจะมารับกระเป๋านำขอมใจผู้รักษา
ความปลอดภัยชาวอเมริกัน เขาช่วยเหลือเราดีทุก
อย่าง การเดินทางเป็นเรื่องที่น่าเหน็ดเหนื่อยที่สุด
ไม่เฉพาะแต่เสื้อผ้าเท่านั้นที่จะต้องขนย้าย ยังมี
ของขวัญเหรียญตรา เป็นปัญหามาก ต้อง
ช่วยกันตัวเป็นเกลียว เเคราะห์ดีที่เครื่องบินเป็น
ของเราทั้งลำ ทำให้มีเวลาได้พักผ่อนบ้าง แต่น่า
สงสารพระเจ้าอยู่หัวนอกจากจะทรงทำพระราชดำรัส
แก่ร่างเองแล้ว ยังต้องทรงเหน็ดเหนื่อย บางครั้ง
ประทับถึงสี่สัปดาห์เพื่อทรงช่วยแนะนำราชเลขา
ว่าเจ้าหน้าที่ชายฝ่ายอเมริกันมีใครควรได้รับเหรียญ
ตราชั้นไหน และของสมนาคุณอย่างไร เพราะ
บางทีมีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่อย่างเดียวกับท่านั้น แต่
บางคนก็มีความโอบอ้อมอารีพิเศษช่วยเหลือมาก ก็
ต้องให้อย่างเป็นพิเศษด้วย หรือบางคนร่ำรวย
ใหญ่โตแล้วก็หาของบำเหน็จรางวัลให้สมฐานะของ
เขาจึงเป็นเรื่องที่ทำให้ยุ่งยากมาก

เสด็จขึ้นเครื่องบินที่ทำอากาศยานเคนเนดี
เพื่อเดินทางไปงาน WAIF Ball ที่ลอสแอนเจลิส
เวลาหน้านัดกับนิวยอร์กคราว ๆ ๓ ชั่วโมง ใช้เวลา

บินทั้งหมด ๕ ชั่วโมง การเปลี่ยนเวลาไปมานี้ทำให้เหนื่อยเหลือเกิน ระหว่างที่อยู่ในเครื่องบินเจ้าหน้าที่มาขอฉายภาพยนตร์ถวายอีก คราวนี้แพนอเมริกันขอถวายหนังกลางอากาศ รับสั่งว่า “ส่งสารเขา เขาเตรียมมาหลายหนแล้ว ให้เขาดูเถอะ ถ้าเราไม่ใส่หูฟัง เราก็ไม่ได้ยินเอง ไม่หนวกหูอะไรหรอก” แล้วก็ทรงเตรียมพระราชดำรัสต่อ แต่ประทับไปได้ไม่นาน มีอาการทรงพระประชวรขึ้นทุกคนตกใจกันจ้าละหวั่น เพราะรับสั่งว่าทรงเจ็บในพระอุระ ข้าพเจ้านึกว่าคงจะเกี่ยวกับพระทัย ทำให้ใจหายหมด คุณหมोजินดา สนิทวงศ์ ซึ่งเป็นแพทย์ประจำพระองค์ กำลังรับประทานอาหารอยู่ ทุกคนคงทราบแล้วว่า การรับประทานอาหารในเครื่องบินนั้น เขาเอาถาดมาเสียบให้ที่เก้าอี้ นั่งเวลารับประทาน ถาดอาหารจึงค้างอยู่ข้างหน้า กว่าจะช่วยกันดึงถาดออกได้ก็อุตุลุดหน้อย ยิ่งหมอนั่งเก้าอี้ตัวข้างในและเป็นคนตัวก็โต จึงออกมาได้ไม่ถนัดนัก หมอออกมาจับพระชีพจร และพยายามวัดความดันพระโลหิต แต่ฟังเท่าไรก็ไม่ได้ยิน เพราะเสียงเครื่องบินดังกลบหมด หมอตกใจ กราบบังคมทูลฯ ให้ทรงพักแล้วถวายพระโอสถเพราะอีกไม่เท่าไรเราก็จะถึงลอสแอนเจลิสแล้ว พระเจ้าอยู่หัวบรมมหาราชวังไม่นาน เครื่องบินก็ถึงสนามบิน ที่สนามบินมีการต้อนรับใหญ่โต มีนายกเทศมนตรีมารับเสด็จ

ถวายกุญแจเมือง มีนักข่าว มีนักโทรทัศน์ และมีคณะกรรมการของ WAIF (WAIF นี่เป็นองค์การใหญ่มากสำหรับช่วยเหลือเด็กกำพร้าทั่วโลก ให้การศึกษาและหาที่พักพิงให้) มีนักเรียนไทยมาคอยรับเสด็จด้วย นายกเทศมนตรีถวายกุญแจเมืองและกล่าวต้อนรับทรงมีพระราชดำรัส ตอบสด ๆ อย่างเคย เสริ้วแล้วเสด็จไป Statham House ซึ่งจัดไว้เป็นที่ประทับ มีนักเรียนไทยมาเฝ้าประมวณพันคน ทรงมีพระบรมราโชวาท และทรงฉายพระบรมรูปกับนักเรียนไทยเป็นกลุ่ม ๆ

ต่อจากนั้น นายและนางวอลเตอร์ ซิมเมอร์แมน พระสหายเก่าของสมเด็จพระราชชนนี ซึ่งเป็นชาวอเมริกันมาเฝ้าสามภริยาคุ้นเคยอยู่ในเมืองไทยนานจนลูกได้รับประทานชื่อว่าสังวาลย์ นำชมเขยครอบครวันันมาก เขาเล่าว่าศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยในลอสแอนเจลิส ไม่ค่อยรู้จักเมืองทางตะวันออก ไม่รู้จักเมืองไทยเลยเห็นว่าประเทศทางเอเชียอาคเนย์ยังล้าหลัง เวลาพูดถึงประเทศเอเชียอาคเนย์มักพูดถึงแต่ตัวร้อน แมลงวันและยุงชุม แสดงว่าชาวตะวันตกก็มักจะมองอะไรได้แคบๆ เหมือนกัน ทั้งสองคนพยายามต่อสู้โดยอธิบายให้คนทั้งหลายเข้าใจว่าทางตะวันออกมีวัฒนธรรมและความเจริญที่เก่าแก่ล้ำค่า ซึ่งบางอย่างทางตะวันตก

เองยังไม่มี ฉะนั้นคนไทยต้องช่วยกันแก้ไขความจริงชาวต่างประเทศที่หวัดกับเรานั้น ยังมีอีกมากเช่น เมื่อเร็ว ๆ นี้ ข้าพเจ้าเลี้ยงอาหารกลางวันชาวต่างประเทศซึ่งเป็นชาวตะวันตกเป็นคนสำคัญมากคนหนึ่ง เขาบอกว่าเขารู้สึกเป็นห่วงเหลือเกินเพราะเวลาเขาไปที่วัดในพระบรมมหาราชวัง เขาได้ยินมัคคุเทศก์ ที่นำนักท่องเที่ยวเล่าให้ชาวต่างประเทศฟังว่า “พระเจ้าแผ่นดินไทยคือรัชกาลที่ ๕ ทรงมีเจ้าจอมถึงพันคน” ฟังฟังแล้วตกใจเต็มประดาว่า “แหม แค่นี้ก็แย่แล้ว นี่ถึงพันเสียหรือ” แล้วเขาย้อนถามข้าพเจ้าว่า “จริงหรือที่มัคคุเทศก์ว่าอย่างนั้น” ข้าพเจ้าตอบว่า “ไม่จริงหรอก” เขาจึงพูดว่า “ไม่จริงไม่ควรจะปล่อยให้คนพูดพล่อย ๆ ไปอย่างนั้น เพราะมีชาวต่างประเทศอีกมาก ที่ไม่ใช้สมองตรึกตรองเรื่องราวเสียก่อนว่า คำที่เขาได้ยินบอกเล่านั้นจริงแค่ไหนจึงควรจะเชื่อ (อย่างในพระราชดำรัส) แต่นี่ใครบอกอะไรเขาก็เชื่อทันที” แล้วยังมีคนเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า ไปที่วัดพระแก้ว (แต่นานมาแล้วไม่ใช่เดี๋ยวนี้ เดี่ยวนี้มีการอบรมมัคคุเทศก์ที่จะนำชาวต่างประเทศให้รู้จักเมืองไทยซึ่งทำให้พวกเราดีใจมาก) เขาเห็นมัคคุเทศก์จำเป็นนำชาวต่างประเทศไปชมวัดพระแก้ว บังเอิญวันนั้นเป็นวันพระมีพระเทศน์ มัคคุเทศก์เข้าไปและ

อธิบายว่า “นั่นแหละ Lazy monk (แปลว่า “พระขี้เกียจ”) ไม่ค่อยทำงานหรอก” คนไทยได้ยินเรื่องนี้กับหู เดือดร้อนเหลือเกินเขาบอกว่า “อย่างนี้เป็นการทำลายชาติบ้านเมือง” ซึ่งความจริงคนไทยเราแต่ละคน ควรจะช่วยได้ ถ้าแม้ว่าไม่รู้อะไรดี อย่าพูดเสียเลยดีกว่า

คืนนั้นเวลาทึ่มครึ่งเสด็จไปในงานเลี้ยงรับรองที่บ้านนายและนางโรมัส จี. ซอมเมอร์ไมเยอ แชกที่ได้พลับพลาเป็นนักธุรกิจต่าง ๆ และดาราดาราภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียงของฮอลลีวูดทั้งสิ้น ต่างคนสนใจอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยของเรา ถามว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จทอดพระเนตรบ้างหรือเปล่า” ข้าพเจ้าก็บอกว่า “เราสองคนพยายามสนับสนุนภาพยนตร์ไทย และพยายามไปเสมอทุก ๆ ครั้งที่เขาเชิญมา เพราะรู้สึกว่าคนไทยที่แสดงเป็นศิลปินได้อย่างดี มีความสามารถมากในด้านนี้ การเสด็จทอดพระเนตรหนังไทยจะทำให้ผู้สร้างหนังมีกำลังใจ ปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ พระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชบายสนับสนุนอุตสาหกรรมการสร้างภาพยนตร์” ชาวฮอลลีวูดที่ได้ฟังก็ชอบใจ เพราะเห็นใจผู้มีอาชีพเดียวกันเสด็จกลับจากงานถึงที่ประทับราว ๓ ทึ่ม เวลาเสวยนั้นตรงกับเวลาที่นิวยอร์คลงยาม พระเจ้าอยู่หัวทรงเพลียมาก ความดันพระโลหิตขึ้น ทรง

ปวตพระเศียร เมื่อเข้าบรรทมนั้นเป็นเวลาตี ๓ ของนิวยอร์ก

วันศุกร์ที่ ๑๖ มิถุนายน พอตินแต่เช้าก็ต้องเสด็จออกไปดู Jet Propulsion Laboratory ข้าพเจ้าทูลถามไม่ตามเสด็จ ด้วยไม่ไหวเต็มประดาแล้ว ขอพักต่อไปอีกหน่อย ตอนสายๆ จึงจะไปทัศนัยการดนตรีของลอสแอนเจลิส ซึ่งชาวลอสแอนเจลิส ภาคภูมิใจมาก เขาถือว่า เป็นเพชรน้ำหนึ่งของลอสแอนเจลิสทีเดียว

พระเจ้าอยู่หัวรับสั่งถาม ดร. บิ๊กเกอร์ริง ผู้อำนวยการโรงงาน Jet Propulsion ถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาวิทยาศาสตร์แขนงฟิสิกส์ เขาทูลถามว่า ทำไมจึงสนพระทัยนัก ทรงตอบว่า ลูกสาวคนโตจะเรียนทางนี้ ดร. บิ๊กเกอร์ริง ทูลว่าวิชานี้ยากเกินไปสำหรับผู้หญิง ว่า "Your daughter is too ambitious" แล้วเขาทูลแนะนำให้ลูกสาวของเราเรียนทางชีววิทยาแทน

ข้าพเจ้าไปถึงศูนย์การดนตรี มีเจ้าหน้าที่มาต้อนรับเป็นอันดีอาคารและสถานที่ของเขาช่วยมาก นับว่าเป็นโรงละครที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งเท่าที่เคยเห็นมา ที่ศูนย์นี้มีโรงละครหลายโรงสำหรับการแสดงทุกประเภท ในวันนั้นมีเจ้าหน้าที่โทรทัศน์ขอสัมภาษณ์ ทั้งๆ ที่ไม่เคยให้สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ ข้าพเจ้าก็ต้องตัดสินใจยอม เพราะเห็นแก่ประโยชน์ที่จะพึงได้รับ ต่อจากนั้นเขาก็จัดเลี้ยงอาหารกลางวัน ข้าพเจ้านั่งระหว่างนางแมก

โคนและนางริแกนภริยาผู้ว่าราชการรัฐแคลิฟอร์เนีย นางแมกโคนแสดงสุนทรวพจน์กลอนสด ข้าพเจ้าขอโทษเขาที่จำต้องอ่านตอบงานเป็นกันเองและครึกครื้น ในโอกาสนี้ได้มอบชอว์ ๑ คัน ชอว์ ๑ คัน กับภาพแผ่นไทยเกี่ยวกับการเล่นดนตรี เสร็จงานแล้วจึงกลับที่พัก

คืนวันนั้นมีงานสำคัญคืองาน WAIF Ball เวลาทุ่มครึ่งเสด็จไปที่ Empire room ของโรงแรม Beverly Hilton งานนี้เขาจัดเก่งมากทีเดียว ต้องขอชมเชยความพร้อมเพรียงของผู้จัด งานโกล่มาก พวกที่มาซื้อตั๋วด้วยราคาแพง คนละร้อยดอลลาร์ ได้รับพระราชทานพระหัตถ์ และได้เฝ้าอย่างใกล้ชิด โต๊ะเสวยเขาจัดบนยกพื้นยาว โต๊ะก็ยาวเป็นรูปตัวโอ คนซื้อตั๋วมาในงานนั่งข้างล่างแลเห็นผู้อยู่บนเวทีชัด แยกที่ซื้อตั๋วแพงคนละ ๕๐๐ ดอลลาร์นั่งโต๊ะใกล้ที่ประทับ เพื่อได้เฝ้าใกล้ชิด พวกที่มาร่วมงานเป็นนักธุรกิจและดาราหนัง เพิ่งจะได้เห็นเจ้าของโรงแรม Hilton ในครั้งนี้เอง มีคนชี้ให้ดูว่า "นั่นแหละมหาเศรษฐีเจ้าของโรงแรม Hilton ทั้งหมด" มีการแนะนำผู้ที่อยู่ในแขวนเสด็จ คนไทยทุกคนจะต้องเดินไปยืนบนเวทีแล้วมีไฟฉายจับเด่น เช่นพอเขาประกาศชื่อว่า "หม่อมเจ้าหญิงวิภาวดี" หรือว่า "หม่อมราชวงศ์สุประภาดา" คนในนั้นก็ตบมือ พวกเราประหม่ากันทั้งนั้น พระเจ้าอยู่หัว และข้าพเจ้าเป็นคู่สุดท้าย เมื่อออกไปถึงดนตรีบรรเลง

เพลงสรรเสริญพระบารมี งานดี สนุกมาก ไม่มีเหงาเลย เพราะเขาจัดให้เดินเข้าไปพลาง รับประทานอาหารไปพลาง คือเรากำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่ ประเดี๋ยวก็มีคนสำคัญ ๆ มาขอเดินว่า ต้องเคี้ยวพลางเดินไปพลาง คุยไปพลาง พอกลับมาเขายกเอาอาหาร course แรกไปแล้วเอาอาหารชุดที่สองมา ทำกันอย่างนั้นเรื่อย ๆ ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดงานเดินว่า ออกเปิดฟลอร์กับ Mr. Laybourne ซึ่งเป็นประธานจัดงาน พอคุยข้าพเจ้าเดินได้รอบหนึ่ง รัฐมนตรีต่างประเทศของเราก็คือ Mrs. Jack Lalanne ออกไปเดิน แล้วทุกคนก็ได้รับอนุญาตให้ออกเดินว่าแน่นไปหมด วงดนตรีเขาเล่นดีมาก คณะกรรมการจัดงานฉลาดรู้จักดึงเอาคนที่ประชาชนส่วนมากสนใจคือ ดาราสำคัญต่างๆ ของฮอลลีวู้ดมาเป็นคณะกรรมการของ WAIF นี้ด้วย เช่น George Hamilton ซึ่งพวกผู้หญิงพากันตาค้าง Debbie Reynolds และ Jane Russell ฯลฯ Frank Sinatra ก็มาร้องเพลงถวาย เพราะเหลือเกิน เห็น Charlton Heston Anne Francis ที่ออกรายการทีวีบ่อยๆ เป็น เจมส์บอนด์หญิง หรืออะไรทำนองนั้น ทราบว่างานนี้ได้เงินมาก เพราะขายโต๊ะได้หมดทั้งๆ ที่แพงเหลือเกิน งานเล็กก่อนข้างศึก

วันเสาร์ที่ ๑๗ มิถุนายน เวลา ๑๔.๓๐ น. ผู้แทนหนังสือพิมพ์เข้าเฝ้าขอพระราชทานสัมภาษณ์เป็นเวลา ๑ ชั่วโมง

ต่อจากนั้น ประมาณ ๑๖.๑๕ น. เสด็จไปงานรับรองของ Tournament of roses ซึ่งจัดถวายที่ Tournament house มีคนเฝ้ามาก เป็นบุคคลหลายอาชีพ นาย Henry Kearns ประธานกรรมการกล่าวคำกราบบังคมทูลต้อนรับพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสตอบสดๆ แล้วโปรดเกล้าฯ ให้นายถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศพูดสดๆ ด้วย ประธานอำนวยการให้ข้าพเจ้าพูดบ้าง ข้าพเจ้าจึงจำต้องผินใจพูด ๒-๓ คำ

Tournament of roses นั้น เขาเลือกผู้หญิงสวยให้ดำรงตำแหน่งควีน ผลัดกันทุกปี ล้วนแต่เป็นนักศึกษาที่มีคุณสมบัติพิเศษทั้งนั้น

งานนี้แม้แขกประมาณ ๗๐๐-๘๐๐ คน ทุกคนยืนตลอดงาน พระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปฏิสันถารโดยทั่วถึง

วันรุ่งขึ้นวันอาทิตย์ที่ ๑๘ มิถุนายน เสด็จกลับนิวยอร์กเปลี่ยนเวลากลับมาอย่างเดิมอีกแล้วเปลี่ยนเวลาไปมาทำให้เวียนศีรษะ แต่ครั้งนี้เขาจัดให้เสด็จไปประทับที่บ้านของ Mr. John D. Rockefeller เพื่อทรงพักผ่อนสักสามวันก่อนที่จะไปเยือนแคนาดา เพราะว่าหมายกำหนดการที่แคนาดานั้นเต็มไปหมด เขาคิดว่าได้ไปทรงพักผ่อนเสียก่อนก็จะค่อยยังชั่วขึ้น บังเอิญวันนั้นหมอก

เต็มเหนือสนามบินนิวยอร์ก ความจริงน่าจะถึงแต่หัวค่ำแล้ว แต่เครื่องบินลงไม่ได้ ทุกคนก็ทราบแล้วว่า สนามบินที่นิวยอร์กมีเครื่องบินลงทุกสองนาทีก่อนที่จะถึงกันได้ง่าย ๆ ในเวลาที่หมอกหนาต้องลงด้วยเรดาร์ หมายความว่าเครื่องบินวนไปวนมาเสียเวลานาน จนกระทั่งฝ่ายหญิงมีอาการไม่ค่อยจะปกติไปตาม ๆ กัน แต่น่าชมเชยนักบินเหลือเกิน ที่สามารถนำเครื่องบินพระที่นั่งลงผ่านหมอกไปได้ พอออกจากหมอกก็เกือบถึงสนามบินแล้วก็ลงอย่างเรียบร้อยนุ่มนวล

ถึงนิวยอร์กเมื่อเวลาเมืองนิวยอร์กเกือบ ๑๙.๐๐ น. ประทับรถยนต์ไปบ้านนายและนางจอห์น ดี. รอกก์เฟลเลอร์ กว่าจะถึงที่ประทับเป็นเวลาราว ๓ ชั่วโมง กว่าจะได้เสวยเกือบ ๔ ชั่วโมง เจ้าของบ้านพากันรอรับเสด็จ ยังไม่ได้รับประทาน คงหิวมากเหมือนกัน ทรงพักอยู่กับนายรอกก์เฟลเลอร์ ๓ วัน จึงเสด็จประเทศแคนาดา

วันอังคารที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๑๐ ตอนบ่าย หลังจากที่ร่วมเสวยพระกระยาหารกลางวันกับเจ้าของบ้านและครอบครัวแล้ว ประทับรถพระที่นั่งไปยัง Westchester County Airport นอกกรุงนิวยอร์ก ฝนตกหนัก มีเครื่องบินของรัฐบาลแคนาดาารับเสด็จอยู่ ๒ เครื่อง เครื่องบินพระที่นั่งออกเวลา ๑๙.๓๐ น. อากาศดีพอใช้ถึงสนาม

บินเมืองออกตาวาเวลา ๑๖.๐๐ น. มีผู้แทนฝ่ายแคนาดาารับเสด็จ คือรองอธิบดีพิธีการทูต จากสนามบินก็เสด็จไปที่ Parliament Hill มีพิธีต้อนรับหรรษาใหญ่โต ที่พลับพลาหน้ารัฐสภา บนพลับพลาเป็นที่ประทับสำหรับพระเจ้าอยู่หัว และข้าพเจ้า ผู้สำเร็จราชการ (ผู้แทนพระองค์สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธ) และภริยา นายกรัฐมนตรีและภริยา นอกนั้นมืองครักซ์พิเศษยืนรวมอยู่ด้วย มีไมโครโฟนบนตูดตั้งอยู่ทางเบื้องขวาที่ข้าพเจ้านั่งเมื่อเสด็จขึ้นบนแท่น ประทับแล้วขึ้นใหญ่ยิ่งสุด แตรวงทหารกองเกียรติยศบรรเลง เพลงสรรเสริญพระบารมีเขาเล่นได้เพราะมาก นักเรียนไทยทั้งหมดในกรุง Ottawa มารอรับเสด็จ เห็นแล้วน่าปลื้มใจ ผู้สำเร็จราชการกล่าวต้อนรับเป็นภาษาอังกฤษแล้วจบด้วยภาษาฝรั่งเศส เป็นที่รู้กันว่าข้าราชการสถานทูตทุกแห่งในแคนาดา รวมทั้งไทยด้วย ควรรู้ทั้ง ๒ ภาษา เพราะประชาชนชาวแคนาดาพูดทั้งภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส เพราะฉะนั้นถ้าข้าราชการสถานทูตรู้ทั้ง ๒ ภาษาแล้ว การสัมพันธ์ไมตรีจะดีมาก แม้แต่คณะรัฐบาลกลางเองก็พยายามเอาใจพลเมืองโดยใช้ทั้ง ๒ ภาษา ผู้แทนพระองค์ของสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธก็สามารถพูดได้ทั้ง ๒ ภาษาอย่างคล่องแคล่ว พระเจ้าอยู่หัวทรงอ่านพระราชดำรัสตอบเป็นภาษาอังกฤษ

หลังจากพิธี เชนาเสด็จไปประทับที่บ้าน
รับรองของรัฐบาลชื่อ Rideau Hall

กลางคืนมีการเลี้ยงพระกระยาหารค่ำเป็นทาง
การที่ทำเนียบรัฐบาล ผู้สำเร็จราชการทราบบังคม
ทูลปากเปล่าเป็นกลอนสด พระเจ้าอยู่หัวก็ทรงตอบ
สดๆ เป็นภาษาอังกฤษ แล้วทรงชวนให้ คิมถวาย
พระพรสมเด็จพระราชินีนาถแห่งแคนาดาเป็นภาษา
ฝรั่งเศส ข้าพเจ้านั่งระหว่างผู้สำเร็จราชการ และ
นายกรัฐมนตรีนายเลสลีย์เปียร์สันซึ่งเป็นคนที่มีอัธยา
ศัยไมตรีดีมาก มีอารมณ์ขัน เขาเล่าว่าขณะ
รัฐบาลของเขาพยายามเป็นรัฐบาลผสม คือมี
รัฐมนตรีหนุ่มๆ อายุราว ๔๐ ที่พูดภาษาฝรั่งเศส
ได้รวมอยู่ด้วยเพื่อหวังให้เกิดความเข้าใจกันดีขึ้น
ระหว่างชาวแคนาดา เชื้อชาติอังกฤษและเชื้อ
ชาติฝรั่งเศสรู้สึกว่าเขาตึงตังใจมาก พยายามไม่
ให้เกิดความแตกร้าวระหว่างชน ๒ ภาษานี้ได้และ
หวังให้พลเมืองแคนาดาตั้งอยู่ในความสามัคคี

อีกข้างหนึ่งของผู้สำเร็จราชการ มีภริยา
ของทูตซอลแลนด์ซึ่งเป็นหัว หน้าคณะทูตในแคนา
ดานั่งอยู่ เป็นหญิงที่ช่างพูด ช่างซักถาม เขา
บอกข้าพเจ้าว่าทุกคนสนใจเมืองไทย โดยเฉพาะ
อยากทราบว่า เหตุใดในประเทศไทยจึงรอดปาก
เหี้ยมปากกาเป็นเอกราชอยู่โดดเดี่ยวได้ถึง ๗๐๐
ปี เขาตั้งข้อสังเกตว่า เท่าที่เห็นๆ คนไทยก็ดู

สุภาพอ่อนโยนดี ไม่เห็นจะมีท่าดุเดือดด้วยเลือด
นักรบเลย ผู้สำเร็จราชการน่ารักมาก หันไปอธิบายว่า
ที่คนไทยเป็นเช่นนั้นไม่ได้หมายความว่า
คนไทยจะอ่อนปวกเปียก อาจทรหดเข้มแข็งในยาม
จำเป็นก็ได้ ทั้งสองคนยังถามอยู่เรื่อย ๆ ว่าทำไมจึง
รักษาเอกราชไว้ได้ทั้งๆ ที่ในสมัยนั้นยังไม่มีองค์การ
สหประชาชาติคอยเป็นตุลาการช่วยเหลือประเทศ
เล็กๆ ข้าพเจ้าหาวิธีตอบโดยไม่ชมพวกกันเองว่า
เป็นเพราะคนไทยเรามีความสามัคคีอย่างดีกันมา
ตลอดหรืออาจจะเป็นเพราะโชคของเราดีด้วยก็ได้
นายกรัฐมนตรีแย้งว่า โชคอย่างเดียวไม่พอแน่ๆ ที่
จะนำประเทศให้รอดพ้นจากเงื้อมมือพวกล่าเมืองขึ้น
ต้องอาศัยสมองที่เฉียบแหลมของผู้นำประเทศ และ
นโยบายการต่างประเทศที่ยอดเยี่ยมด้วย เขาพูด
เน้นเช่นนั้นหลายครั้ง ข้าพเจ้าจึงบอกว่าคนไทยทั้ง
มวลยังระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสม
เด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวอยู่เสมอที่ทรงช่วยให้
เราเป็นไทยอยู่ได้ทั้งกายทั้งใจตราบเท่าทุกวันนี้
ภริยาทูตซอลแลนด์จึงสรุปว่าถ้าเช่นนั้น ต่อไปนี้
ก็เป็นหน้าที่ของคนไทยปัจจุบันที่จะรักษาเอกราชกัน
ต่อไปไม่ให้เสียประวัติ

หลังจากงานเลี้ยงแล้ว มีงานแบบรับรองเพื่อ
ถวายโอกาสให้พระเจ้าอยู่หัว ได้รับ สักกับแขกที่ได้
รับเชิญมา ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นบุญเหลือเกินที่พระ
เจ้าอยู่หัวรับสั่งได้คล่องทั้งภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส

ทำให้ทรงปฏิสังขารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนสำคัญ ๆ ของแคนาดาได้อย่างดี ส่วนข้าพเจ้าเองพูดได้เพียงงู ๆ ปลา ๆ เพราะภาษาฝรั่งเศสของข้าพเจ้าเรื้อรังเกินไปแล้ว

วันพุธที่ ๒๑ มิถุนายน ตอนเช้ามีโปรแกรมแยก พระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปที่ศาลาเทศบาล ทอดพระเนตรผังเมืองของกรุงออตตาวาที่จะสร้างใหม่ ต่อจากนั้น เสด็จไปที่ตึกรัฐบาลทรงพบกับนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต่างประเทศ มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยมีรัฐมนตรีต่างประเทศของเราตามเสด็จด้วย แล้วจึงเสด็จ National Capital Commission Information Centre ต่อจากนั้นเสด็จสถานทูตไทย ซึ่งข้าพเจ้าจะไปสมทบที่นั่น

เมื่อพระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปแล้ว มีเจ้าหน้าที่สภาภาษาแคนาดา มาพบข้าพเจ้า เพราะเขาทราบว่า เป็นสถานายกสภาภาษาไทย ข้าพเจ้ารับรองเขาที่ที่พัก ทางทำเนียบจัดนำซากาแฟและแซนด์วิชเลี้ยงผู้มาทุกคน พวกเจ้าหน้าที่ภาษาแคนาดาแปลกใจมาก เมื่อ ได้ทราบ ว่าโรงพยาบาล ไทยไม่มีหมอต่างประเทศ และที่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ก็ไม่มีศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศสอนเลย พอจะสรุปได้ว่า ชาวแคนาดารู้จักประเทศไทยน้อยมาก เนื่องจากอยู่ใกล้กัน ต่อไปภายหน้า น่าจะขยาย

การโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ข้าพเจ้าอวดเขาว่า การแพทย์เมืองไทยเจริญมากเราภาคภูมิใจของเราว่า ไม่น้อยหน้าใคร แพทย์ไทยสามารถผ่าตัดสมอง ผ่าตัดหัวใจ และผ่าตัดใหญ่อื่น ๆ ได้ด้วย รู้สึกว่าเป็นความรู้ใหม่สำหรับเขา และเขาสนใจมากที่สภาภาษาไทยบริหาร โรงพยาบาลใหญ่โต และมีสถานเสาวภาผลิตวัคซีนได้เอง รู้สึกว่าเขาไม่นึกฝันเลยว่า ประเทศไทยจะก้าวหน้าไปถึงเพียงนี้ พระเจ้าอยู่หัวทรงเล่าภายหลังว่า เมื่อตอนเสด็จเยี่ยมโรงเรียนแห่งหนึ่งในแคนาดา ครูกำลังสอนนักเรียนเล็ก ๆ ถึงเรื่องเมืองไทย ครูถามนักเรียนว่า เมืองหลวงของประเทศไทยชื่ออะไร นักเรียนคนหนึ่งตอบว่า มอสโก

เมื่อการพบปะเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าแจกเข็มกลัดภาษาไทยเป็นที่ระลึกแก่ทุกคนแล้วก็ไปสมทบขบวนพระเจ้าอยู่หัวที่สถานทูตไทย ซึ่งมีนักเรียนรอเผื่ออยู่เป็นจำนวนมาก

พระเจ้าอยู่หัวทรงปลื้มพระทัยเรื่องนักเรียนไทยที่หนา รับสั่งเสมอว่าเท่าที่ได้ทรงพบกับคนสำคัญ ๆ ชาวต่างประเทศ เขาชมว่าคนไทยติดกับคนชาติอื่นตรงที่เมื่อได้ศึกษาสำเร็จมีความรู้แล้วมักจะคิดถึงบ้าน นักเรียนชาติอื่น ๆ เรียบจบแล้วสมัครใจอยู่ต่อในต่างประเทศ แต่ทว่าคนไทยมักจะกลับบ้านเสมอ ข้อนี้ชาวต่างประเทศขนาดศาสตราจารย์หรือนักธุรกิจ เขาชมกันเสมอว่าเป็นคุณสมบัติอันสูง

ของคนไทยที่เห็นเด่นมาก เขาเคยพูดให้ได้ยินเสมอว่าไม่ชอบให้คนชาติอื่นมาหมกหมมอยู่ในบ้านเมืองของเขา เมื่อเรียนสำเร็จอยากให้กลับไปช่วยประเทศของตนช่วยเพื่อน มนุษย์ที่ยังด้อยพัฒนา เขาไม่อยากจะให้ทุนการศึกษาแก่คนที่ไม่มีอุดมคติ ที่ทรงทราบเช่นนั้นเพราะพระเจ้าอยู่หัวเป็นผู้พระราชทานทุนอานันทมหิดล จึงทรงทราบว่านักเรียนทุนอานันทมหิดลสาขาแพทยคนหนึ่งเรียนเก่ง จนสถาบันต่างประเทศขอจ้างเอาไว้เพื่อให้สอนวิชาและปฏิบัติงานอยู่กับเขาด้วยเงินเดือนสูงมาก แม้ว่าทุนอานันทมหิดลไม่มีข้อผูกพันนักเรียนอย่างใดเลย แต่นักเรียนทุนแพทย์คนนั้นกลับปฏิเสธ โดยอ้างว่าประเทศนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องการตัวเขาไว้ เพราะมีคนเก่งมากแล้ว แต่บ้านเมืองไทยสิที่ต้องการเขา สถาบันที่หวังเอาตัวเขาไว้จึงเขียนมาชมเชย ข้าพเจ้าถือว่าแพทย์ผู้นั้นเป็นผู้ที่สว่างแล้ว และขอสรุปว่าเพราะคนไทยเราเป็นอย่างนั้นแหละ อนาคตของชาติเราจะต้องดีและจะเจริญวัฒนาถาวรได้ สืบไปไม่มีสูญสิ้นเชื้อชาติ

หลังจากนักเรียนไทยเฝ้าแล้ว ยังมีผู้แทนหนังสือพิมพ์รอเฝ้าอยู่ที่สถานทูตต่อไป เมื่อพระราชทานสัมภาษณ์เสร็จแล้ว จึงเสด็จไปที่ Country Club นายกรัฐมนตรีถวายพระกระยาหารกลางวัน

ระหว่างที่เสวย นายกถามข้าพเจ้าว่า พระเจ้าอยู่หัวจะทรงจัดซื้อใหม่ถ้าเขาจะกล่าวสุนทรพจน์เพราะไม่ได้มีในกำหนดการ ข้าพเจ้าตอบเขาไปว่า เชิญท่านตามสบายเถิด ถึงท่านจะพูดฝรั่งเสสก็คงไม่ทรงขัดข้อง นายจึงลุกขึ้นพูดกลอนสด พระเจ้าอยู่หัวก็ทรงตอบกลอนสด ๆ เหมือนกัน เมื่อฟังพระราชดำรัสจบแล้ว นายก็หันมาพูดกับข้าพเจ้าว่า พระเจ้าอยู่หัวทรงพระปรีชามาก เขากล่าวอะไรในสุนทรพจน์ทรงจับได้หมด และทรงตอบได้ทุกข้องานเลี้ยงนั้นมีแขกร่วมโต๊ะเสวยมาก โดยมากเป็นคนในคณะรัฐบาลและผู้แทนของรัฐต่าง ๆ บรรยากาศเป็นกันเอง ในที่สุดทรงชวนดื่มถวายพระพรสมเด็จพระราชินีนาถแห่งแคนาดาเป็นภาษาฝรั่งเศส หลังจากนั้น ทรงลาคณะรัฐบาลกลางเพื่อเสด็จขึ้นรถไฟไปยังเมือง Montreal

ถึงเมือง Montreal เวลา ๑๗.๔๕ น. เขาได้รับเสด็จอย่างหรูหรา ตกแต่งสถานที่สวยงาม ผู้รับเสด็จในนามคณะรัฐบาลคือ The Hon. Lionel Chevrier และภริยา เชิญเสด็จไปประทับที่โรงแรม Elizabeth ซึ่งอยู่เหนือสถานี่รถไฟนั่นเอง โรงแรมนี้นับว่าสบายมาก ต้อนรับดี ประมุขของประเทศที่มาในพิธีวันชาติก็มาพักที่แห่งนี้

นาย Besso กงสุลไทยกิตติมศักดิ์และภริยามาเฝ้าที่ประทับ กงสุลช่วยเหลือการรับเสด็จอย่างเต็มอกเต็มใจมาก ภริยามีเชื้อราชวงศ์กรีก นาย

Besso เป็นคนสำคัญของเมือง Montreal Mrs. Besso ขอบพบข้าพเจ้าเป็นพิเศษ แล้วกระซิบว่าในเมือง Montreal นี่มีพลเมืองเชื้อชาติฝรั่งเศสมาก ซึ่งล้วนภาคภูมิใจในภาษาฝรั่งเศสของเขา เพราะฉะนั้น เขาหวังว่าเรา ทั้งสองจะพูด ภาษาฝรั่งเศส ข้าพเจ้าตอบว่า พระเจ้าอยู่หัวทรงได้แน่ แต่ข้าพเจ้าเองนั้นเรือเสียแล้วขอให้ Mrs. Besso อยู่ต่อไปเพื่อช่วยฝึกซ้อมให้สัก ๑๕ นาที ต่อจากนั้นพวกเราทุกคนรีบกันกลับกุญแจต่าง เนื้อ แต่งตัวใหม่ เพราะจะต้องออกงานต่อไป

เวลา ๑๙.๔๕ น. เสด็จไปที่ศาลาเทศบาล นคร Montreal หน้าศาลาเทศบาล มีประชาชนเฝ้าอย่างคับคั่ง นายกเทศมนตรี Drapeau และภริยา รับเสด็จอยู่หน้าศาลาเทศบาลมีงาน Reception และถวายพระกระยาหารค่ำ เขาทูลไฉไลว่าคือนั้นขอให้รับสั่งเป็นภาษาฝรั่งเศส (เดิมเตรียมไว้เป็นภาษาอังกฤษ) เพราะแขกที่มาในงานส่วนใหญ่จะเป็นเชื้อชาติฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม เรายังรับรองกันอย่างแข็งขันและดูเขาปลื้มพอใจเมื่อทรงมีพระราชดำรัสเป็นภาษาฝรั่งเศสตอบนายกเทศมนตรี หลังเสวยพระกระยาหารทรงสังเกตว่าทุกคนแสดงความเป็นกันเองมากขึ้นในขณะผู้ติดตามพวกที่พูดภาษาฝรั่งเศสไม่ได้ก็ต้องนั่งตัวแข็ง ที่สบายหน่อยก็มีพระเจ้าอยู่หัว และรัฐมนตรีต่างประเทศ ข้าพเจ้าเอง "พอคุยไปได้บ้าง" ส่วนคนที่ไม่รู้

ภาษาฝรั่งเศสเลยลำบากมาก ได้แต่นั่งมองหน้ากัน ถึงแม้พวกเชื้อชาติฝรั่งเศสบางคนพูดภาษาอังกฤษได้ แต่อยากแสดงว่าเขาภูมิใจในภาษาพ่อแม่ของเขาคือภาษาฝรั่งเศสเมื่อใครพูดไม่ได้การสนทนาก็ไม่ออกรส

หลังจากที่เสวยเสร็จแล้ว นายกเทศมนตรีเชิญเสด็จประทับเรือไปตามลำแม่น้ำ St. Laurence ทอดพระเนตรบริเวณงาน Expo ไฟสวยมาก เป็นภาพที่งาม เขาจัดได้ดีมาก เสด็จกลับถึงโรงแรมที่ประทับเกือบตี ๑ หวังจะได้นอนเพราะรู้สึกหมดกำลัง แต่พระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่าจะทรงทำพระราชดำรัสเป็นภาษาฝรั่งเศส เพราะต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ จะต้องทรงแปลเองเป็นภาษาฝรั่งเศส ตั้งแต่ต้นจนจบเสร็จประมาณตี ๓ พระราชดำรัสนั้นจะรับสั่งในวันไทยที่งาน Expo พวก Quebec ทุกคนทูลอ้อนวอนให้ทรงเป็นภาษาฝรั่งเศส เพื่อให้ชาวแคนาดาที่มีเชื้อชาติฝรั่งเศสได้ชื่นใจ ขณะที่พระเจ้าอยู่หัวทรงงานอยู่จนถึงตี ๓ ข้าพเจ้าเห็นข้าหลวงที่คอยอยู่งานรับใช้สัปหงกก้มศีรษะค่านับไปมา

ประเทศแคนาดานี้ ถึงแม้จะอยู่ในเครือจักรภพบริติช (อังกฤษ) แต่ส่วนหนึ่งก็เคยอยู่ใต้การปกครองของฝรั่งเศสมาประมาณกว่าศตวรรษ พลเมืองจึงเป็นคนเชื้อสายฝรั่งเศส วัฒนธรรม

ฝรั่งเศส และภาษาฝรั่งเศสยังมีอิทธิพลอยู่เป็นอันมากจนเกือบถือกันว่าภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาทางราชการอีกภาษาหนึ่งของแคนาดา การกระทบกระทั่งระหว่างพลเมืองเชื้อสายฝรั่งเศสและเชื้อสายอื่นมีอยู่แต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นชาวแคนาดาเชื้อสายฝรั่งเศสบางพวกยังมีความรู้สึกชาตินิยมรุนแรงถึงกับไม่ยอมพูดภาษาอังกฤษ และแสดงตัวเป็นปฏิปักษ์กับทุกคนและทุกสิ่งทุกอย่างที่มีลักษณะอังกฤษด้วย.

พระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักดีในข้อนี้ ทรงพยายามปรับพระองค์อย่างน่าเห็นพระทัยที่สุด เมื่อคราวจะเสด็จไปในงานแสดงสินค้านานาชาติ หรือ Expo 67 นายกรัฐมนตรีของมอนทรีออล ซึ่งเป็นเจ้าภาพของงานกราบทูลขอให้รับส่งภาษาฝรั่งเศสในวันเปิดศาลาไทย อ้างว่าจะเป็นที่ชื่นชมยินดีแก่ผู้ไปในงานซึ่งส่วนมากพูดภาษาฝรั่งเศสพระราชดำรัสที่จะรับส่งนั้นเตรียมไว้เป็นภาษาอังกฤษแล้วผู้ที่ช่วยร่างหรือแปลเป็นภาษาฝรั่งเศสได้ ก็มีแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อขอร้องกันอย่างกระตือรือร้น ภายหลังกลับจากงานเลี้ยงกลางคืน และนั่งเรือชมวิวเช่นนั้น ก็ไม่เห็นมีใครอื่นจะทำได้ ข้าพเจ้าเองก็ทึ่งภาษาฝรั่งเศสมานาน อยากรู้ว่าแต่จะเรียงความเป็นภาษาฝรั่งเศสเลย แม้แต่จะสนทนาก็ยังช้าและตะกุกตะกัก ฉะนั้น พระ-

เจ้าอยู่หัวจึงทรงร่างพระราชดำรัสเป็นภาษาฝรั่งเศสเอง ทรงใช้เวลาเกือบตลอดคืน เพราะกลับจากงานก็ดึกแล้ว คือ ตี ๑ กว่าจะเสร็จเกือบตี ๔ แต่ก็ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เมื่อรับส่งแล้วผู้ฟังพอใจมากปรบมือถวายอยู่นาน

อีกคราวหนึ่งในงานเลี้ยงรับรองถวายที่เมืองควีเบก พระเจ้าอยู่หัวรับส่งเป็นภาษาอังกฤษก่อน แล้วทรงชวนเป็นภาษาฝรั่งเศสให้ผู้ร่วมงานดื่มถวาย พระพรสมเด็จพระราชินีแห่งแคนาดา ปรากฏว่าคนเหล่านั้นแทบจะซ่อนความพึงพอใจไว้ไม่ได้ คุดสีหน้าก็รู้ว่าเมื่อต่างคนลุกขึ้นยืนดื่มถวายพระพรนั้นทุกคนกระทำด้วยความเต็มใจ

เช้าวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มิถุนายน เป็นวันไทย ที่ Expo ฝนเทลงมา วันนั้นข้าพเจ้าแต่งไทย Commissioner General ของ Expo ชื่อ ฯพณฯ Pierre Dupuy รับเสด็จ เป็นคนอริยาสัณยต์มาก มีความรู้สูง เคยดำรงตำแหน่งเป็นเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศสำคัญ ๆ สามารถพูดได้หลายภาษา

พิธีเปิดงานผ่านพ้นโดยดี แต่ต้องย้ายเข้ากระทู้กันใหม่ในคืนซึ่งเป็นที่จำกัดเพราะฝนตก เมื่อเสร็จพิธีเปิด เสด็จไปที่ศาลาของไทย ซึ่งใคร ๆ ชมว่า เปรียบเสมือนเพชรของ Expo ปี ๑๙๖๗ จากศาลาไทยก็เสด็จทอดพระเนตรศาลาของแคนาดา

บ่ายโมงครึ่ง ประธานจัดงานถวายพระกระยาหารกลางวันที่ Pavillon d' honneur Helene de Champlain

เวลา ๑๔.๐๐ น. เสด็จทอดพระเนตรศาลาของ Quebec ตามคำเชิญของรัฐบาลรัฐ Quebec นับว่าศาลาทั้ง ๒ คือ ของแคนาดาและของรัฐ Quebec นั้นสมัย นอกนั้นไม่ทรงมีเวลาเหลือพอที่จะทอดพระเนตรที่อื่นอีกเลย

สำหรับพระราชดำรัส นอกจากในวันเปิดวันไทยแล้วยังทรงแสดงสด ๆ เป็นภาษาฝรั่งเศสตอบประธานจัดงานหลังจากเสวยพระกระยาหารอีกด้วย นายคุปย์ทูลว่า เราชับรองมาหลายประเทศแล้วแต่การรับเสด็จครั้งนี้เขาสะดวกใจ ไม่มีความลำบากใจประการใดเลย เพราะรับสั่งได้ทั้ง ๒ ภาษาเป็นการประทับใจเขามาก

วันศุกร์ที่ ๒๓ เสด็จออกจาก Montreal เสวยพระกระยาหารกลางวันที่โรงแรมที่ประทับ แล้วเสด็จประทับเครื่องบินพระที่นั่งไปยัง Quebec City, รัฐ Quebec เสด็จถึงเวลา ๑๔.๐๐ น. ขบวนรถพระที่นั่งแล่นเลียบเมือง เมืองสวยงาม มีทิวทัศน์งาม ๆ เสด็จเยี่ยมมหาวิทยาลัย Laval ทางมหาวิทยาลัยจัดงาน Reception รับเสด็จผู้มาร่วมในงานมี ศาสตราจารย์ อาจารย์ ของมหาวิทยาลัยและข้าราชการรัฐ Quebec อธิการบดี

(Chancellor) กราบบังคมทูลเป็นภาษาฝรั่งเศส ทรงตอบเป็นภาษาฝรั่งเศสโดยไม่ได้ทรงเตรียมไว้ก่อนเลย ชื่อนี้จับใจมาก เพราะชาวแคนาดาเชื้อสายฝรั่งเศสที่นั่นมักคิดว่าคนมีการศึกษาคิดควรพูดได้ ๒ ภาษา นอกจากภาษาของตนเอง หลังจากทอดพระเนตรมหาวิทยาลัยแล้ว เสด็จไปที่โรงแรม Chateau Frontenac ที่ประทับ ปราบกว่าไม่ทรงมีเวลาพอที่จะเปลี่ยนฉลองพระองค์สำหรับเสด็จงาน Reception ของ Lieutenant Governor ของ Province of Quebec เวลา ๑๗.๓๐ น. และประกอบกับข้าวของยังมาไม่ครบด้วย

งาน Reception มีที่ "Citadel" ซึ่งเป็นเมืองบ้อมเก่าตั้งอยู่บนยอดเนินสูงเหนือแม่น้ำเซนต์ลอว์เรนส์ ทิวทัศน์ที่มองเห็นรอบ ๆ สวยงาม มีแขกเป็นจำนวนมาก มีคนทุกอาชีพ ล้วนแล้วแต่พูดเฉพาะภาษาฝรั่งเศส ทุกคนสนใจประเทศไทย แต่หาคนที่รู้จักประเทศเราได้ได้น้อยมาก เสรีจาก Reception นายกรัฐมนตรีและภริยาตามไปเฝ้าที่โรงแรมที่ประทับ มีการแลกเปลี่ยนของขวัญกัน นายกรัฐมนตรีทูลว่าชาวแคนาดาส่วนมากพูดได้ ๒ ภาษา คล่องแคล่วเสมอกัน แล้วนายกและภริยาทูลลากลับไปเพื่อเตรียมงานถวายพระกระยาหารค่ำที่เขาเป็นเจ้าภาพ รู้สึกว่าเขาตั้งใจในการจัดรับเสด็จเหลือเกิน

วันเสาร์ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๐ เวลา ๑๐.๓๕ น. เสด็จที่ศาลาเทศบาลนคร Quebec นายกเทศมนตรีจัดงาน Reception ถวายแล้วนำคณะเทศมนตรีเฝ้า มีพระราชดำรัสเป็นภาษาฝรั่งเศส ๗ และมีการแลกเปลี่ยนของขวัญ งานนี้เป็นงานสุดท้ายที่แคนาดา

ในระหว่างที่ประทับอยู่ในประเทศแคนาดา ครั้งหนึ่งเสด็จไปในงานเลี้ยงรับรองสำคัญเป็นทางราชการ ซึ่งผู้ได้รับเชิญส่วนมากเป็นบุคคลมีเกียรติในวงราชการและธุรกิจ คือนั้นข้าพเจ้าได้สวมสร้อยพระศอเพชร ซึ่งเป็นของเก่าของสมเด็จพระพันปีหลวง สร้อยพระศอเพชรเส้นนี้เอง ทำให้เกิดเหตุการณ์อย่างหนึ่งขึ้นในงานนั้น ซึ่งทำให้ได้ความรู้ว่า ชาวที่หน้าตลาดเคลื่อนไหวเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้า ซึ่งหนังสือพิมพ์ต่างประเทศฉบับหนึ่งนำไปลง และพวกพ้องพากันแก้ตัวว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยนั้น ความจริงกลายเป็นเรื่องใหญ่กลับทำให้คนฟังความสนใจ มาที่เสื้อผ้าและเครื่องประดับของข้าพเจ้าเป็นพิเศษ และบางคนเข้าใจผิดไปเลยก็มี เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเมื่อแขกสำคัญคนหนึ่งถาม หม่อมเจ้าหญิงวิภาวดี รังสิต ซึ่งทำหน้าที่นางสนองพระโอษฐ์ และไปในงานวันนั้นด้วยว่า “เออ สร้อยพระศอที่พระราชินีของท่านทรงอยู่นั้น คงเพิ่งซื้อใหม่ จากปารีสกระมัง ? แสดงว่าชาวสังคมชอบซื้บในหนังสือ

พิมพ์นั้นทำพิษเข้าแล้ว และผู้ถามคงจะเชื่อว่าข้าพเจ้าใช้เงินปีละ ๑๐ ล้านบาท เป็นค่าเครื่องแต่งตัวจริง ๆ ท่านหญิงวิภาวดีทรงตอบ “เอ๊ะ ! นี่ท่านไม่รู้หรือ ว่าเมืองไทยของฉันมีอายุกว่า ๗๐๐--๘๐๐ ปีแล้ว พระราชวงศ์จักรีก็มีมาตั้งแต่สองศตวรรษ เราจึงมีเครื่องเพชรประจำพระราชวงศ์บ้าง ไม่เห็นจะต้องซื้อของใหม่ราคาแพงมาใช้เลย”

ท่านหญิงวิภาวดีนำเรื่องนี้มาเล่าให้ฟัง และว่าผู้ถามแสดงความประหลาดใจ เมื่อรู้ว่าเมืองไทยมีอายุเก่าแก่ถึงเพียงนั้น และเลยกล่าวว่าถ้ารู้ถึงข้าพเจ้าคงไม่พอใจ แต่เมื่อฟังแล้วข้าพเจ้าไม่ได้รู้สึกโกรธเคือง เพียงแต่เสียใจว่าฝรั่งนั้นตามปกติก็มีความรู้เกี่ยวกับเมืองไทยน้อยและ ตลาดเคลื่อนไหวอยู่แล้ว ยิ่งมีการลงข่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าใน หนังสือพิมพ์ก็ ทำให้ความเข้าใจเรื่องเมืองไทยและคนไทยน้อยลงไปอีก โดยเฉพาะเมืองไทยซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา ก็ย่อมจะเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจดีระหว่างประเทศอยู่

รุ่งขึ้น เวลา ๑๑.๓๐ น. เสด็จประทับเครื่องบินพระที่นั่งซึ่งรัฐบาลแคนาดาจัดถวาย เพื่อไปที่เกาะ North Haven ซึ่งนาย Thomas

Watson ประธาน IBM จัดบ้านพักถวายให้ทรงพักผ่อนพระอิริยาบถเขาไม่ได้อยู่รับเสด็จเอง แต่ให้เลขาธิการเป็นผู้รับแทน ให้ความสะดวกสบายทุกประการตลอดเวลา ๓ วัน โดยมีจดหมายกราบบังคมทูลว่า ถ้าเขาอยู่ด้วยเกรงว่าจะไม่ได้ทรงพักผ่อนคลายความตึงเครียด เพราะทราบดีว่าทรงเหน็ดเหนื่อยมากเพียงไร น่าชมและชอบใจในอริยาบถไมตรีของเขาย่างยิ่ง เพราะเมื่อตอนจากแคนาดาใหม่ๆ นั้น เราารู้สึกว่าออกจะโซซัดโซเซเต็มประดาแล้ว จึงดีใจมากที่ได้พักผ่อนจริงๆ คราวนี้

วันอังคารที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๑๐ เสด็จจากเกาะไต้ฝุ่นแผ่นดินใหญ่ เครื่องบินพิเศษของประธานาธิบดี Johnson รอรับเสด็จที่ Dow Air Force Base เชิญเสด็จมาลงที่ Andrews Air Force Base ใกล้ๆ วอชิงตัน ดี.ซี. แล้วประทับเฮลิคอปเตอร์ ไปทำเนียบขาว ประธานาธิบดี จอห์น สัน รับเสด็จ เต็ม ที่ อย่างสมพระเกียรติ ไม่ทรงลำบาก เพราะเสมือนทรงพบพระสหายเก่า ภริยาประธานาธิบดี Lady Bird Johnson เป็นสตรีที่น่ารักมาก ประธานาธิบดีมีสุนทรพจน์ ต่อหน้า ผู้คน ที่รอรับเสด็จ คับคั่ง พระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสตอบ

บ้านพักสำหรับแขกของประธานาธิบดี คือ Blair House จัดตกแต่งใหม่ ทำให้น่าอยู่กว่าเดิมมาก คำวันนั้นประธานาธิบดีจัดพระกระยาหารค่ำถวายที่ทำเนียบขาว ทรงมีโอกาสนพบลินดา บุตรสาวคนโตของประธานาธิบดี หน้าตาดี

งานเลี้ยงนั้นจัดหรูหราใหญ่โต มีแขกรับเชิญมากประมาณ ๑๕๒ คน หลังจากพระกระยาหาร ประธานาธิบดี มีสุนทรพจน์ กราบบังคมทูลทรงอ่านพระราชดำรัสตอบ ข้าพเจ้าขอชมประธานาธิบดีด้วยใจจริงว่า เป็นคนมีอารมณ์ขัน เป็นกันเองดี ส่วนภริยานั้นเป็นคนอ่อนหวาน อ่อนโยน

ราว ๒ ยามเสด็จกลับ Blair House

วันพุธที่ ๒๘ มิถุนายน ตอนเช้าพระเจ้าอยู่หัวเสด็จจาก Blair House ไปทรงวางพวงมาลาที่ Arlington National Cemetery สุสานฝังศพอดีตประธานาธิบดี เคนเนดี และที่สุสานของ Unknown Soldier แล้วเสด็จกลับ Blair House ตอนสายประทับเฮลิคอปเตอร์ของนาวิกโยธินจาก Pentagon ไปศูนย์ Goddard Space Flight ที่ Greenbelt รัฐ Maryland แล้วเสร็จแล้ว เสด็จไปทรงเยี่ยม U.S. Naval Station, Wash. D.C. หลังจากนั้นประทับ

รถยนต์พระที่นั่ง ไปยังท่าเรือ แล้วเสด็จลงเรือ
Navy-Yacht ชื่อ Sequia

ข้าพเจ้าออกจาก Blair House ไปเยี่ยม
District Chapter of the American Red
Cross ตอบขอบใจสภาอาสาสมัครอเมริกันที่ให้การ
ต้อนรับเป็นอันดี ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นสภานายิกา
สภาอาสาสมัครไทยมากกว่า ๑๐ ปี ได้ถือโอกาสเล่า
ถึงกิจการต่าง ๆ ของสภาอาสาสมัครไทย โดยเฉพาะ
เกี่ยวกับศูนย์บริการโลหิต ซึ่งกำลังจะตั้งขึ้นใหม่
อีกแห่งหนึ่ง

จากนั้นข้าพเจ้านั่งรถชมกรุงวอชิงตัน มีสตรี
ผู้หนึ่งซึ่งเป็นประธานของ Beautification Project
ของกรุงวอชิงตันนั่งไปด้วย เธออธิบายอะไรต่อ
อะไรให้ฟัง กลับที่พักก่อนบ่ายโมง

ข้าพเจ้าออกจาก Blair House ไป U.S.
Naval Station เพื่อลงเรือ Sequia ซึ่งรัฐมนตรี
ต่างประเทศอเมริกันและ Mrs. Dean Rusk
จัดถวายให้ประทับเสวยพระกระยาหารกลางวัน
พระเจ้าอยู่หัวเสด็จถึงที่หลังข้าพเจ้านิดหน่อย

ราวบ่าย ๓ โมง เสด็จขึ้นจากเรือไปกระทรวง
ต่างประเทศสหรัฐ เพื่อทอดพระเนตรการแสดงรูป
ภาพเรื่องเมืองไทย ซึ่งทางการจัดแสดงเป็นพิเศษ
ถวายพระเกียรติในการเสด็จเยือนกรุงวอชิงตันครั้ง

นี้ หลังจากนั้นเสด็จกลับ Blair House ประมาณ
หุ่ครึ่งเสด็จไปบ้านเอกอัครราชทูตไทยที่ ๓๑๒๕
Cathedral Ave. N.W. เพื่อให้คนไทยและนัก
เรียนไทยทั้งหมด (ราว ๑,๐๐๐ คน) เผ้าก่อน
เสด็จโปรดเกล้าฯ ให้นักหนังสือพิมพ์ในกรุงวอชิง
ตันเข้าเผ้าถวายสัมภาษณ์ก่อน

วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน เวลา ๑๐.๑๐ น
เสด็จจาก Blair House ไปยัง Andrew Air
Force Base

นายดันวิลล์ รัฐมนตรีต่างประเทศอเมริกัน
ซึ่งเป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่อเมริกันที่มาส่งเสด็จ กล่าว
คำกราบบังคมทูลสด ๆ ทางเครื่องขยายเสียงว่ายินดี
ที่การเสด็จมาในครั้งนี้ ทำให้ประเทศไทยและ
อเมริกามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น เมืองไทย
มีบทบาทสำคัญในการรักษาสันติภาพ และ
เสรีภาพในทวีปเอเชีย

พระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสตอบสด ๆ
ขอบใจชาวอเมริกันที่ถวายการต้อนรับเป็นอย่างดี
การเสด็จมาครั้งนี้ทรงรู้สึกว่าได้ผลเพิ่มขึ้นจากการ
มาคราวก่อน ซึ่งเป็น State Visit การเสด็จครั้งนี้
เป็น people to people visit จึงแตกต่าง
กัน เพราะทรงมีโอกาสได้พบกับชาวอเมริกันทุก
ชั้นอย่างกว้างขวาง รวมทั้งบุคคลชั้นนำหลาย
ประเภทด้วย จึงทรงหวังว่าความสัมพันธ์และความ

เข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างประเทศ ทั้ง ๒ จะดี
ยิ่ง ๆ ขึ้น

เครื่องบินพระที่นั่งออกจากกรุงวอชิงตันไป
ลอนดอน เวลา ๑๑.๐๐ น.

คืนนั้นราว ๕ ทุ่มครึ่ง เรือบินถึงสนามบิน
Heathrow กรุงลอนดอน

สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธ ทรงส่ง
The Earl of Westmoeland ซึ่งเป็น Lord-in-
Waiting เป็นผู้แทนพระองค์มารับเสด็จที่สนามบิน

ทางกระทรวงการต่างประเทศก็มีผู้แทน คือ
Sir Neville Bland ฝ่ายไทยมีท่านเอกอัครราชทูต
(ท่านเพ็ญฯ) และชายา ข้าราชการสถานทูตและ
ภริยากับคนไทยในลอนดอนหลายสิบคน

กว่าจะถึง Hotel Claridge's ที่ประทับก็ราว
ตี ๑ เข้าบรรทมเวลาประมาณตี ๓

รุ่งขึ้นไม่ทรงมีราชการอย่างไร ตอนบ่าย
ข้าพเจ้าออกไปเลือกซื้อหนังสือที่ Foyle's Charing
Cross Road

เสวยพระกระยาหารค่ำส่วนพระองค์ที่ไฮเตล
วันเสาร์ที่ ๑ กรกฎาคม ตอน ๑๑.๐๐ น.
สมเด็จพระที่นั่งเสด็จจากเจนีวามาถึงที่ Claridge's
เสวยพระกระยาหารกลางวันกับพระเจ้าอยู่หัว

บ่าย ๓ โมงกว่า เสด็จจากลอนดอนไป
Somerset

ทรงแวะเสวยพระสุธารสที่ Charlton
House ก่อนถึงโรงเรียนมิลล์ฟีลด์ เพื่อรับลูกชาย

มาคังแรมด้วย

ราวทุ่มเศษทรงรับลูกชายจากโรงเรียนมาคัง
Grand Hotel, Birtol แล้วพาไปเลี้ยงอาหารจีน
ที่ร้านในเมือง Bristol

รุ่งขึ้นวันอาทิตย์ เสด็จไปโรงเรียน Millfield
เพื่อส่งลูกชายประทับอยู่ที่โรงเรียนจน ๑๘.๑๕ น.
จึงเสด็จกลับ ทรงแวะเสวยพระกระยาหารค่ำกลาง
ทางที่ Charlton House กลับถึงกรุงลอนดอนราว
๒ ยาม

ได้ไปพบลูกชายคราวนี้ รู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่
ขึ้นนิดหน่อย พระเจ้าอยู่หัวทรงส่งสนอบรมอยู่
จนตึก ดุตั้งใจเชื่อฟังดี จากกันพรุ่งนี้แล้ว ก็จะ
ได้พบกันในวันรุ่งขึ้นที่กรุงเทพฯ ตอนโรงเรียน
หยุดเทอม เขาขอตามไปเยี่ยมประชาชนด้วย บอก
ว่าจิตใจที่ประชาชนคิดถึงเขา เขาเองก็คิดถึงเมือง
ไทยตลอดเวลา ไม่เคยรู้สึกว่ที่ไหนดีกว่าที่บ้าน
ของเราเลย

ต่อมาวันจันทร์เราเตรียมกลับเมืองไทย ไป
สนามบิน Heath row เวลา ๑๔.๔๕ น. คราว
นี้ควีนส่ง Lord Hilton of Upton มาส่งเสด็จ
Sir Neville Bland เป็นผู้แทนกระทรวงต่างประ
เทศตามเคย พวกสถานทูต สมาชิกสภามัคคีสมาคม
นักเรียนไทยและคนไทยในลอนดอนมาส่งเสด็จ
มากมาย

เวลา ๑๕.๐๐ น. เรือบินพระที่นั่งออก
จากกรุงลอนดอนถึงเมืองไทยวันอังคาร เวลา ๑๑.
๓๕ น. ■

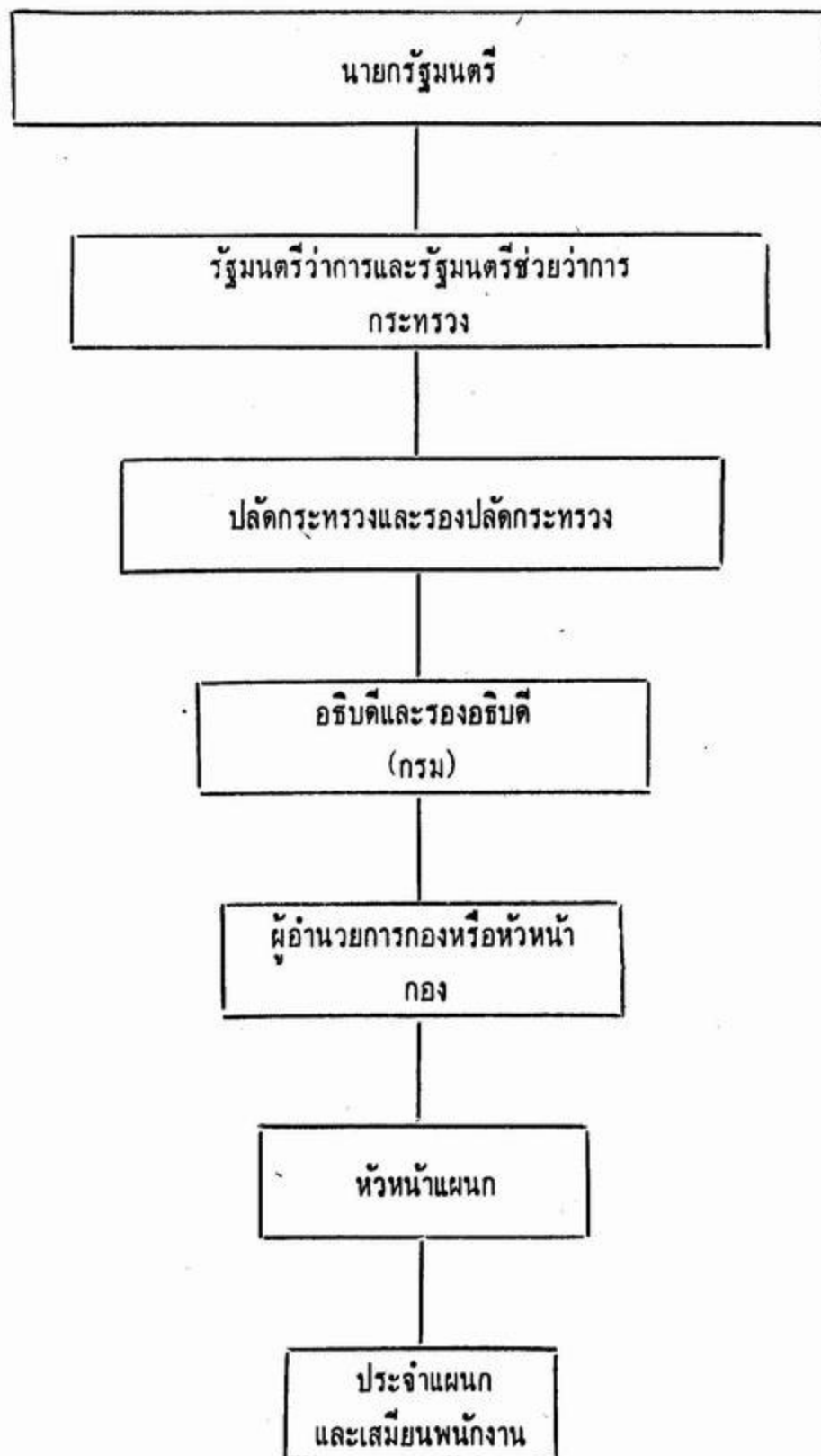
การควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการ

บุญสิน ชื่นสัน

การบริหาร ราชการ เพื่อให้ บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะอาศัยการวางแผนที่ดี และการนำแผนนั้นไปปฏิบัติอย่างถูกต้องแล้ว ยังจะต้องมีการควบคุมให้การปฏิบัติงานของข้าราชการ เป็นไปอย่างมีระเบียบรัดกุมอีกด้วย เพราะว่าอาจจะเกิดมีปัญหา มีอุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานและทำให้งานนั้นไม่บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังเอาไว้ ข้อบกพร่องเหล่านี้ ย่อมมีทางเกิดขึ้นได้หลายประการ เช่น ข้าราชการผู้ที่ปฏิบัติงานขาดความรู้ ขาดความสามารถ ขาดความเข้าใจ ขาดความเอาใจใส่ มีอุปนิสัยชอบปล่อยปละละเลย ชอบเก็บงานเอาไว้ ไม่เอาการเอางาน ขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน หรือ “เก” งานบ่อยๆ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ การควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อค้นหาวิธีการที่จะทำให้ข้าราชการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ คู่กับค่ากับเงินเดือนที่ทางราชการ จ่ายให้เป็นค่าตอบแทนแต่ละเดือน ตลอดจนสามารถให้บริการและสนองตอบความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดีด้วย

ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ กำหนดให้มีตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำแผนก หัวหน้าแผนก หัวหน้ากอง ผู้อำนวยการกอง รองอธิบดี อธิบดี รองปลัดกระทรวงและปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และปกครองบังคับบัญชา ตามลำดับชั้นโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในการบริหารราชการแผ่นดิน และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงรับผิดชอบงานในแต่ละกระทรวง ดังแผนภูมิแสดงสายการบังคับบัญชาข้างล่างนี้

ในฐานะที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชา จะต้องมีความรู้และความรับผิดชอบการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือของตนมาปฏิบัติ แต่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องควบคุมให้การปฏิบัติงานข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ (Authority) ตามตัวบทกฎหมาย ระเบียบ

ข้อบังคับของทางราชการหรือ อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมา จาก ผู้บังคับบัญชาชั้น เหนือ อีกทอดหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นที่มอบหมายงานและอำนาจหน้าที่ให้แก่ข้าราชการชั้นรองลงไป ก็ต้องรับผิดชอบงานที่มอบหมายให้ไปด้วย จะต้องคอยควบคุม ตรวจสอบและติดตามผล-การปฏิบัติงานนั้นอยู่เสมอ จะบอกปิดความรับผิดชอบเพิกเฉยหรือปล่อยปละละเลยเสียมิได้

สำหรับตัวข้าราชการเอง ก็มีวินัยข้าราชการ ซึ่งกำหนดให้ข้าราชการต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ หากข้าราชการผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับการลงโทษตามที่กำหนดไว้ ๖ ประการคือ ไล่ออก ปลดออก ให้ออกจากราชการ ลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือนและภาคทัณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง วินัยของข้าราชการที่กำหนดไว้เช่น ข้าราชการจะต้องเป็นผู้ที่สุภาพเรียบร้อยเชื่อฟังและไม่แสดงความกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ห้ามมิให้ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง และห้ามมิให้กระทำการข่มผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นการพิเศษชั่วคราว ข้าราชการจะต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบและแบบแผนของทางราชการ มติคณะ

รัฐมนตรี ให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความเอาใจใส่ ระมัดระวังประโยชน์ของทางราชการ ข้าราชการจะต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการไม่ได้หากข้าราชการผู้ใด ละทิ้งหน้าที่ราชการเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีความจำเป็น หรือมีเหตุผลสมควร ก็จะถูกลงโทษให้ออกจากราชการทันที ข้าราชการจะต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ เที่ยงธรรมและประพฤติตนอยู่ในความสุจริต ฯลฯ

ถึงแม้ว่าจะมีวินัยข้าราชการ ตามนี้ที่กล่าวมาแล้วก็ตามแต่เน้นหนักในทางนิเสธ (Negative) เป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาทุกตำแหน่ง ทุกระดับชั้นที่จะต้องควบคุมให้การปฏิบัติงานของข้าราชการได้กระทำอย่างเต็มที่ มิฉะนั้น ข้าราชการบางคนอาจจะใช้เวลาราชการนั่งอ่านหนังสือพิมพ์ นวนิยาย เย็บปักถักร้อย จับกลุ่มคุยกัน หรือออกไปปฏิบัติงานธุรกิจส่วนตัวมิได้ปฏิบัติงานที่มอบหมายให้ไป จนเกิดผลเสียหายต่อการปฏิบัติราชการโดยส่วนรวม นอกจากนี้ ข้าราชการบางคนยังปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ เช่นไม่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่องานราชการเท่าที่ควร บางครั้งอาจจะเรียก “ค่าน้ำร้อนน้ำชา” จากประชาชนจนถึงขั้น “คอร์รัปชัน” ในตำแหน่งหน้าที่ทางราชการที่ตนครองอยู่ ทั้งนี้ เพราะว่า ขาดการ

ควบคุมจากผู้บังคับบัญชา เนื่องจากเป็นการ “ลบล้างปะจุมก” กล่าวคือ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ บางคนที่มีตำแหน่งเป็นผู้บังคับบัญชาชอบกระทำตัวให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ครั้นผู้ใต้บังคับบัญชา กระทำเช่นนั้นบ้าง ผู้บังคับบัญชาก็ตกอยู่ในฐานะ “กลืนไม่เข้าคายไม่ออก” ไม่กล้ากล่าวตักเตือนหรือห้ามปรามแต่อย่างใด ตัวอย่างในกรณีเช่นนี้ ได้แก่ การที่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ บางคนมีหุ้นส่วนร่วม ดำเนินงานในกิจการค้าบางอย่างหรือมี “เอี่ยว” กับธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่มีวินัยข้าราชการ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ กำหนดไว้ว่า “ห้ามมิให้เป็นตัวกระทำการในทางหุ้นส่วนใด ๆ นอกจากทางราชการจะสั่ง หรือได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีเจ้าสังกัด” “ข้าราชการผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาก็ยึดถือสุภาษิต คำพังเพยเป็นสรณะโดยเคร่งครัดว่า “เดินตามหลังผู้ใหญ่ สุนัขย่อมไม่กัด” เช่นกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าส่วนราชการบางคนกระทำตัวอย่างที่ไม่ดีให้ผู้้อยู่ใต้บังคับบัญชาเห็น การควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการ ผู้้อยู่ใต้บังคับบัญชา จึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร ถ้าจะพิจารณาถึงเรื่องการพิจารณา ความดีความชอบประจำปี ซึ่งจัดได้ว่าเป็นมาตรการในการควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการอย่างหนึ่ง ผู้เขียนเองก็ไม่ค่อยจะมั่นใจนักว่าจะได้ผลเพียงใด เนื่อง

จากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ตามกฎ ก.พ ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ซึ่งกล่าวกันว่า “หากความชั่วไม่มี คุณความดีไม่ปรากฏ ลาไม่เกินกำหนด มีความอดทน” ก็จะได้รับการพิจารณาให้เลื่อนเงินเดือน ๑ ขั้น ส่วนข้าราชการบางคนที่พิจารณาเห็นแล้วว่าไม่สมควรจะได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน เนื่องจากปฏิบัติงานไม่เต็มที่ ครั้นผู้บังคับบัญชาไม่ขอเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ อาจจะทำให้เกิดปฏิกิริยาขึ้นมา เช่น ไม่ยอมทำงานบ้าง มาสายบ้าง ขาดหรือลาบ่อย ๆ บ้าง เป็นต้น

ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ถือว่าเป็นการควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการภายในของส่วนราชการ (Internal Control) เท่านั้น ซึ่งเป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น สำหรับกระทรวง ทบวง กรมบางแห่ง อาจจะแต่งตั้ง ผู้ตรวจราชการ กระทรวง ผู้ตรวจราชการกรมหรือจเร เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ หรือควบคุมการปฏิบัติงาน ของข้าราชการในสังกัด กระทรวง ทบวง กรมนั้น แทนหัวหน้าส่วนราชการ เนื่องจากหัวหน้าส่วนราชการ คือรัฐมนตรีปลัดกระทรวง หรืออธิบดี แล้วแต่กรณีไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่การ ควบคุมการ ปฏิบัติงานของข้าราชการ

กำลังและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ด้วยตนเอง นอกจากนั้น ยังมีผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ตรวจสอบการปฏิบัติงานของข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม และองค์การรัฐวิสาหกิจอยู่ด้วยอีกชั้นหนึ่ง

ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น แยกอำนาจการปกครองประเทศออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ สำหรับการควบคุมการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งมีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งได้แก่รัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร แม้ว่าประเทศที่กำลังพัฒนา หรือด้อยพัฒนาส่วนมาก ฝ่ายบริหารมักจะมี บทบาทและมี อิทธิพล เหนือกว่า (Dominate) ฝ่ายนิติบัญญัติก็ตาม ในบางประเทศ เช่น ฟินแลนด์ เดนมาร์ก นอร์เวย์ เยอรมัน นิวซีแลนด์ และอังกฤษ มีสถาบันควบคุมการบริหารราชการ เรียกว่า The Ombudsman เป็นผู้ดำเนินการในนามของประชาชน เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของข้าราชการ พนักงานของรัฐ และ The Ombudsman ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสภา

ผู้แทนราษฎรในการตรวจตราและควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการด้วย สอดส่องดูว่า ข้าราชการคนใดทุจริตต่อหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่โดยพลการ ไม่มีเหตุผลสมควร ช่มเหิงประชาชนหรือไม่ ฯลฯ ซึ่งน่าจะลองนำมาดัดแปลงใช้ในประเทศของเราดูบ้าง เพราะถือกันว่าเป็นการควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการจากภายนอก (External Control) อย่างแท้จริง

การควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการอีกประการหนึ่ง ได้แก่การควบคุมจากประชาชน (Popular Control) เพราะถือว่าประชาชนเป็นผู้เสียภาษีอากรให้แก่รัฐ รัฐจึงต้องอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนเป็นสิ่งตอบแทน ดังนั้น ข้าราชการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจึงต้องเป็นผู้รับใช้ประชาชน (Public Servants) มิใช่เป็นนายของประชาชน การควบคุมจากประชาชนอาจจะกระทำโดยผ่านกลุ่มผลประโยชน์ หรือพรรคการเมืองก็ได้เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ประเทศใดที่มีพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง (Strong) การควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลและการปฏิบัติงานของข้าราชการก็กระทำได้ดี ส่วนประเทศใดที่ไม่มีพรรคการเมืองที่เข้มพอ การควบคุมเกี่ยวกับเรื่อง

* โปรดพิจารณาเรื่อง "การตรวจราชการ" ในวารสารข้าราชการ ฉบับเดือนมิถุนายน ๒๕๐๓ ประกอบด้วย

นี้จากประชาชนหรือการควบคุมจากภายนอกก็ไร้ผล ถ้าหากประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดถือคติ และคิดว่า 'เป็นเรื่องของหลวงท่านที่จะคิดอ่านดำเนินการ' และ "ธุระไม่ใช่" ละก้อการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลก็ดี การควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการจากประชาชนก็ดี ย่อมจะเกิดขึ้นได้ยาก

กล่าวโดยสรุป การควบคุมการปฏิบัติงานของราชการ ย่อมกระทำได้ ๓ ทาง คือ การควบคุมโดยหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้บังคับบัญชาทุกระดับ การควบคุมจากรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร และการควบคุมจากประชาชนหรือกลุ่มผลประโยชน์โดยตรง แต่การปฏิบัติงานของข้าราชการ

การจะได้ผลบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด หรือไม่นั้น นอกจากจะอาศัยการควบคุมดังกล่าวแล้ว ยังขึ้นอยู่กับตัวของข้าราชการแต่ละคนอีกด้วยว่า มีการควบคุมตนเอง (Self Control) หรือไม่ ถ้าหากข้าราชการแต่ละคนมีความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบรู้จักการควบคุมตนเองแล้ว การควบคุม การปฏิบัติงาน ของข้าราชการก็ไม่จำเป็นที่จะต้องเข้มงวดกวดขันให้มากนัก แต่มีปัญหายู่ว่า "ทำอย่างไรจึงจะปลูกฝังความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ ให้รู้จักควบคุมตนเองแก่ข้าราชการแต่ละคน" เท่านั้น ซึ่งน่าจะมีการศึกษาคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมกันต่อไป.

กฎหมายและระเบียบใหม่

มีกฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจประกาศใช้ดังนี้

๑. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยแก้ไขเพิ่มเติมหลักการ ๒ ประการ คือ

๑.๑ กำหนดจำนวนวันลากิจส่วนตัวและพักผ่อนใหม่

๑.๒ ให้ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาในประเทศได้รับเงินเดือนเช่นเดียวกับข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศด้วย

๒. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมชลประทาน และในกรมบัญชีกลาง

๓. คณะรัฐมนตรีอนุมัติเป็นหลักการในการเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ (๒ ชั้น) แก่ข้าราชการที่ไปปฏิบัติราชการในโครงการต่าง ๆ ของกรป. กลาง เช่นเดียวกับข้าราชการในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ของ กอ.ปค.

๔. ก.พ. ได้ลงมติรับทราบการเปลี่ยนชื่อปริญญาของคณะโบราณคดีมหาวิทยาลัยศิลปากรคือ

๔.๑ อนุปริญญาศิลปบัณฑิต (โบราณคดี) เปลี่ยนชื่อเป็นอนุปริญญาศิลปศาสตร์บัณฑิต (โบราณคดี)

๔.๒ ปริญญาศิลปบัณฑิต (โบราณคดี) เปลี่ยนชื่อเป็นปริญญาศิลปศาสตร์บัณฑิต (โบราณคดี)

๕. ก.พ. ได้ลงมติกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนชั้นข้าราชการย้อนหลัง เพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติ

๖. ก.พ. ได้วางแนวทางปฏิบัติตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓) และฉบับที่ ๖๒๓ (พ.ศ. ๒๕๑๓) เพิ่มเติม

๗. ก.พ. ได้กำหนดหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจัดจา ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

๘. สำนักงานประมาณได้ขยายอัตราค่าจ้างขั้นสูงของลูกจ้างประจำบางตำแหน่งใหม่ และชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติในการเลื่อนชั้นค่าจ้างประจำปีเป็นกรณีพิเศษไว้ด้วย

กฎหมาย

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลา ของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ (ฉบับที่ ๖)

พ.ศ. ๒๕๑๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๓

เป็นปีที่ ๒๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๓”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ พุทธศักราช ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ การลาแบ่งออกเป็น ๖ อย่างคือ

๑. การลาป่วย
๒. การลากิจส่วนตัวและพักผ่อน
๓. การลาอุปสมบท
๔. การลาไปประกอบพิธีชย ๓ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย
๕. การลาเข้าระตมาวาทหาร
๖. การลาไปศึกษา ฝึกอบรม และคูกาน”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ พุทธศักราช ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ ข้าราชการจะลาพักผ่อนโดยได้รับเงินเดือนทั้งสิ้นในปีหนึ่งได้ดังนี้

๑. ลาพักผ่อนหรือลาพักผ่อน ซึ่งรวมทั้งลาไปประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยจะลาได้ไม่เกิน ๔๕ วัน แต่ในปีที่รับราชการจะลาได้ไม่เกิน ๑๕ วัน

๒. ลาไปประเทศในเอเชียที่ไม่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย จะลาเพิ่มจากกำหนดวันลาใน ๑. ได้อีกไม่เกิน ๕ วัน

๓. ลาไปประเทศอื่นนอกจากที่กล่าวใน ๑. และ ๒. จะลาเพิ่มจากกำหนดวันลาใน ๑. ได้อีกไม่เกิน ๑๐ วัน

๔. ลากลับประเทศไทยชั่วคราวของข้าราชการไทยที่ทางราชการส่งไปรับราชการประจำอยู่ในต่างประเทศ จะลาเพิ่มจากกำหนดวันลาใน ๑. ได้อีกไม่เกิน ๑๐ วัน”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในหัวเรื่องและความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การลาไปศึกษา ผูกอบรม และตุงาน

มาตรา ๑๓ ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษา ผูกอบรม หรือตุงานให้ได้รับเงินเดือนตามระเบียบของกระทรวงการคลัง”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ ๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๗ ตอนที่ ๘๐ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๓

๒. เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือโดยที่การคมนาคมในปัจจุบันมีความสะดวกและรวดเร็ววก่อนมาก ทำให้การกำหนดจำนวนวันที่ข้าราชการจะพึงลาพักผ่อนและพักผ่อนโดยได้รับเงินเดือนระหว่างลาตามที่กำหนดไว้เดิมไม่เหมาะสม นอกจากนั้น สมควรให้ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาในประเทศได้รับเงินเดือนตามระเบียบของกระทรวงการคลังเช่นเดียวกับข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๓๕ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมชลประทาน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ กฎ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กรมชลประทาน กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๘๘ (พ.ศ. ๒๕๐๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน และให้กำหนดตำแหน่งซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น	เทียบกับตำแหน่ง	เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา
นายประจักษ์จิวา	เสมียนพนักงาน	ที่ทำการประจักษ์ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนก
พนักงานจัดหาที่ดินตรี	ประจำแผนก	
นักคณิตศาสตร์ตรี	"	
นักธรณีวิทยาตรี	"	
นักอุทกวิทยาตรี	"	
นายประจักษ์จิวา	"	ที่ทำการประจักษ์ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนก
อาณานิคมตรี	"	
พนักงานจัดหาที่ดินโท	หัวหน้าแผนก	
นักคณิตศาสตร์โท	"	
นักธรณีวิทยาโท	"	
นักอุทกวิทยาโท	"	
นายประจักษ์จิวา	"	ที่ทำการประจักษ์ในฐานะหัวหน้าแผนก

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น	เทียบกับตำแหน่ง	เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา
อาณานิบาลโท	หัวหน้าแผนก	
อาณานิบาลเอก	หัวหน้ากอง	
ช่างพิเศษออกแบบ	ผู้อำนวยการกอง	
หัวหน้าและระบบส่งน้ำ		
ช่างพิเศษฝ่ายเขียน	„	การก่อสร้างเขียนในฐานะผู้อำนวยการกอง
ช่างพิเศษฝ่ายส่งน้ำและระบายน้ำ	„	
ช่างพิเศษฝ่ายคันและคูน้ำ	„	โครงการคันและคูน้ำในฐานะผู้อำนวยการกอง
ช่างพิเศษฝ่ายบำรุงรักษา	„	
ช่างพิเศษก่อสร้างชลประทานหลวง	„	
ช่างพิเศษชลประทานด้าน	„	ชลประทานด้านในฐานะผู้อำนวยการกอง
นายช่างพิเศษออกแบบทำนบใหญ่	„	
นายช่างพิเศษฝ่ายก่อสร้าง	„	
นายช่างพิเศษฝ่ายช่างกล	„	
นายช่างพิเศษฝ่ายอุทกวิทยา	„	
นายช่างพิเศษฝ่ายธรณีวิทยาและปถวิวิทยา	„	
นายช่างพิเศษสำรวจชลประทาน	„	
นายช่างพิเศษด้านโรงงาน	„	
นายช่างพิเศษชลประทานด้าน	„	ชลประทานด้านในฐานะผู้อำนวยการกอง
นายแพทย์พิเศษทางอายุรศาสตร์	„	

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๓

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

(๖) กฎหมายและระเบียบใหม่

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมบัญชีกลาง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๔) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ กฎ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

ข้อ ๒. ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๒๒ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ข้อ ๓. ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน และให้กำหนดตำแหน่งซึ่งเป็นที่มาของตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการดังต่อไปนี้

<u>ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น</u>	<u>เทียบกับตำแหน่ง</u>	<u>เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา</u>
นักวิชาการคลังตรี	ประจำแผนก	
ผู้ช่วยคลังอำเภอตรี	„	
ผู้ช่วยคลังอำเภอโท	หัวหน้าแผนก	
คลังอำเภอโท	„	ที่ทำการคลังอำเภอ
		ในฐานะหัวหน้าแผนก
นักวิชาการคลังโท	„	
ผู้ช่วยคลังจังหวัดโท	„	
ผู้ช่วยคลังเขต	„	
คลังอำเภอเอก	หัวหน้ากอง	ที่ทำการคลังอำเภอ
		ในฐานะหัวหน้ากอง
คลังจังหวัดเอก	„	ที่ทำการคลังจังหวัด
		ในฐานะหัวหน้ากอง
คลังเขต	„	สำนักงานคลังเขต
		ในฐานะหัวหน้ากอง

<u>ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น</u>	<u>เทียบกับตำแหน่ง</u>	<u>เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา</u>
นักวิชาการคลังเอก	หัวหน้ากอง	
ผู้ช่วยผู้อำนวยการคลังเขต	„	
ผู้อำนวยการคลังเขต	ผู้อำนวยการกอง	สำนักงานคลังเขต ในฐานะผู้อำนวยการกอง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๓
(ลงชื่อ) จอมพล ถ. พิตติขจร
นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

ระเบียบ

ที่ สร. ๐๔๐๒/ว. ๕๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๖ สิงหาคม ๒๕๐๓

เรื่อง การเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษประจำปีงบประมาณ ๒๕๐๓

เรียน กระทรวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือที่ สร ๐๔๐๑/ว. ๐๐๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๐๐

ตามที่ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการเป็นกรณีพิเศษ (๒ ขั้น) แก่ข้าราชการที่ไปปฏิบัติงานปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เพื่อดำเนินการต่อไป ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ต่อมาประธานคณะเสช. กรป. กลาง เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาการเลื่อนเงินเดือนข้าราชการที่ไปปฏิบัติราชการในโครงการต่าง ๆ ของ กรป. กลาง เป็นกรณีพิเศษ (๒ ขั้น) เท่ากับข้าราชการที่ไปปฏิบัติงานในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ของ กอ. ปค. คือ ขึ้นสัญญาบัตร ไม่เกินร้อยละ ๖ ต่ำกว่าสัญญาบัตรไม่เกินร้อยละ ๑๐ และในการนี้ขอให้ยกเว้นไม่นับเข้าโควตากรณีพิเศษ (๒ ขั้น) ประจำปีของส่วนราชการนั้น ๆ เช่นเดียวกับข้าราชการที่ไปปฏิบัติงานในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ของ กอ.ปค. คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๐๓ ให้ส่งกระทรวงการคลังรับไปพิจารณาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

บัดนี้ กระทรวงการคลังรายงานผลการพิจารณาสรุปว่า การปฏิบัติงานทั้งฝ่าย ทหาร พลเรือน และ ตำรวจ ที่ได้ร่วมปฏิบัติราชการในโครงการต่าง ๆ ของ กรป.กลาง มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ เสี่ยงต่อการได้รับบาดเจ็บ และการเสียชีวิต เช่นเดียวกับงานของกองบัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์ จึงเห็นสมควรอนุมัติเป็นหลักการในการเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ (๒ ขั้น) แก่ข้าราชการที่ไปปฏิบัติราชการในโครงการต่าง ๆ ของ กรป. กลาง เช่นเดียวกับข้าราชการที่ไปปฏิบัติงานในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ของ กอ.ปค. ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๒ เป็นต้นไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๒ ลงมติอนุมัติเป็นหลักการ ในการเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ (๒ ขั้น) แก่ข้าราชการที่ไปปฏิบัติราชการในโครงการต่าง ๆ ของ กรป. กลาง เช่นเดียวกับข้าราชการในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ของ กอ.ปค. ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๒ ตามความเห็นที่กระทรวงการคลังเสนอ

จึงขอขึ้นบัญชี เพื่อดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สวนะ สุวรรณกิจ

(นายสวนะ สุวรรณกิจ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ทำการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี

ที่ สร ๐๔๐๓/ว. ๐๑

สำนักงาน ก.พ.

๑๖ กันยายน ๒๕๑๓

เรื่อง การปรับปรุงหลักสูตรและเปลี่ยนชื่อปริญญาของมหาวิทยาลัย

เรียน กระทรวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นว. ๑๒/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๐๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า ก.พ. ได้รับรองปริญญาศิลปบัณฑิต และอนุปริญญาของคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๕ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๖๒ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรและเปลี่ยนชื่อปริญญาของคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และ ก.พ. ได้ลงมติรับทราบแล้ว ดังนี้

๑. อนุปริญญาศิลปบัณฑิต (โบราณคดี) เปลี่ยนชื่อเป็นอนุปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (โบราณคดี)

๒. ปริญญาศิลปบัณฑิต (โบราณคดี) อักษรย่อว่า ศ.บ. (โบราณคดี) เปลี่ยนชื่อเป็นปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต โบราณคดี) ใช้อักษรย่อใหม่ว่า ศศ.บ. (โบราณคดี)

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการและสอบไล่

๑๖ กันยายน ๒๕๑๓

เรื่อง การเลื่อนชั้นข้าราชการย่อนหลัง

เรียน กระทรวงมหาดไทย

ด้วยมีส่วราชการบางแห่งหาข้อปัญหาเกี่ยวกับการส่งเลื่อนชั้นข้าราชการว่าจะพิจารณาส่ง
ย่อนหลังได้เพียงไร

ก.พ. ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว ลงมติดังนี้

๑. ในกรณีที่กระทรวงมหาดไทยมีตำแหน่งและอัตราเงินเดือนอยู่แล้ว ถ้าผู้ที่จะได้เลื่อน
ชั้นมีคุณสมบัติครบถ้วน และอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะเลื่อนชั้นได้ตามกฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับการ
เลื่อนชั้นและผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งนั้นอยู่แล้ว อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. - กระทรวง
แล้วแต่กรณี อาจอนุมัติให้เลื่อนชั้นย่อนหลังไปได้แต่ไม่ก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่ง
ดังกล่าว

๒. ในกรณีที่กระทรวงมหาดไทยได้ขออนุมัติ ก.พ. เพื่อกำหนดอัตราเงินเดือนให้เป็นชั้น
สูงขึ้น อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง แล้วแต่กรณีที่จะอนุมัติให้เลื่อนชั้นย่อนหลังไปได้เพียงไม่ก่อน
วันที่ ก.พ. อนุมัติ และต้องไม่ก่อนวันที่ผู้ที่จะได้เลื่อนชั้นนั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ ก.พ. อนุมัตินั้น
ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบ
ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

ที่ สร. ๐๕๐๕/ว ๑๒

สำนักงาน ก.พ.

๑๗ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ทางปฏิบัติตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๖๓) และฉบับที่ ๖๓๒ (พ.ศ. ๒๕๖๓)
เรียน กระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๕๐๕/ว. ๔ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง ซึ่งแจ้งทางปฏิบัติตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๖๓) และฉบับที่ ๖๓๒ (พ.ศ. ๒๕๖๓) เพื่อดำเนินการปฏิบัติแล้วนั้น บัดนี้ ก.พ. ได้พิจารณาเห็นว่าให้เรียนชี้แจงเป็นทางปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ผู้ที่จะได้รับการปรับอัตราเงินเดือนให้ได้รับตามขั้นปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพใดนั้นจะต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. อนุมัติให้ใช้วุฒินั้น ๆ อยู่ในหรือหลังวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ และยังคงดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่จนถึงวันที่คำสั่งปรับอัตราเงินเดือนให้ได้รับตามวุฒินั้น ๆ ด้วย

๒. ผู้ที่จะได้รับการปรับอัตราเงินเดือนให้ได้รับตามขั้นปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพแล้วเลื่อนเงินเดือนตามปกติได้ด้วย ตามกฎหมาย ก.พ. นั้นจะต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. อนุมัติให้ใช้วุฒินั้นอยู่ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ และยังคงดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่จนถึงวันที่คำสั่งปรับอัตราเงินเดือนให้ได้รับตามวุฒินั้น ๆ ด้วย

๓. สำหรับผู้ที่เคยได้รับการบรรจุตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพไว้แล้วก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ภายหลังได้รับการแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งที่ไม่ใช้วุฒิ ต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้กลับมาดำรงตำแหน่งที่ใช้วุฒิเดิมภายหลังวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ กรณีเช่นนี้อาจปรับอัตราเงินเดือนให้ได้รับตามขั้นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพได้ตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งให้กลับมาดำรงตำแหน่งที่ใช้วุฒิเดิม ทั้งนี้ต้องดำรงตำแหน่งที่ใช้วุฒินั้น ๆ อยู่ในวันที่มีคำสั่งให้ปรับอัตราเงินเดือนให้ได้รับตามวุฒินั้น ๆ ด้วย

๔. การปรับอัตราเงินเดือนตามข้อ ๓ จะปรับอัตราเงินเดือนได้เพียงอย่างเดียวจากอัตราเงินเดือนที่ได้รับการเลื่อนเงินเดือนตามปกติแล้ว ทั้งนี้ไม่อาจเลื่อนเงินเดือนภายหลังการปรับได้อีก

๕. อัตราเงินเดือนของตำแหน่งใดที่ ก.พ. อนุมัติให้ใช้วุฒิตามขั้นปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพใดไว้แล้วนั้น ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ อยู่ได้รับเงินเดือนตามอัตราที่จะพึงปรับตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับปัจจุบันแล้ว จะใช้วิธีขอเงินพอกหักมิได้ เพราะเมื่อผู้นั้นพ้นไปหรือได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งอื่น อัตราเงินเดือนของตำแหน่งนั้น ๆ ก็จะต้องคงอยู่อย่างเดิม หรือมีอัตราตามนั้นมาสืบเปลี่ยนจึงจะชอบด้วยหลักปฏิบัติ

ขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา

(ตำแหน่ง) จินดา ณ สงขลา

เลขาธิการ ก.พ.

ที่. สร ๐๔๐๓/ว. ๑๓

สำนักงาน ก.พ.

๑๗ กันยายน ๒๕๑๓

เรื่อง หลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่ง

พนักงานพิมพ์ดีดจั่ว ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

เรียน กระทรวงทบวงกรมและจังหวัดต่างๆ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจั่ว ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

๒. สำเนาประกาศสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เรื่องรับสมัครสอบคัดเลือกพนักงานพิมพ์ดีดจั่ว

ด้วย ก.พ. ได้กำหนดหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจั่ว และได้ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือก ดังสำเนาประกาศสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ที่ส่งมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถ้าส่วนราชการนี้ประสงค์จะบรรจุบุคคล เข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจั่ว โปรดแจ้งให้สำนักงาน ก.พ. ทราบ เพื่อส่งผู้สอบคัดเลือกได้มารับการบรรจุต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

จินดา ณ สงขลา

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการและสอบไล่

**หลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการ
ในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจัตวา ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓)**

อาศัยความตามข้อ ๘ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑ ว่าด้วยการบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีด ก.พ. กำหนดหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจัตวา ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ก.พ. จะเป็นผู้ดำเนินการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจัตวา ในกรณีที่มีเหตุผลหรือความจำเป็น ก.พ. จะมอบหมายให้ส่วนราชการใดเป็นผู้ดำเนินการสอบคัดเลือกก็ได้ ทั้งนี้ ก.พ. จะกำหนดให้มีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นการทั่วไป หรือสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเฉพาะส่วนราชการใดหรือในเขตท้องที่ใดก็ได้

ข้อ ๒. การสอบคัดเลือก ให้ผู้ดำเนินการสอบคัดเลือกประกาศรับสมัครสอบในประกาศรับสมัครสอบ ให้ระบุชื่อตำแหน่งที่จะบรรจุและแต่งตั้ง คุณสมบัติและพินความรู้ของผู้สมัครสอบ และข้อความอื่นที่ผู้สมัครสอบควรทราบ เช่น

- (๑) วัน เวลา และสถานที่รับสมัครสอบ
- (๒) เอกสาร และหลักฐานที่จะต้องนำมาขึ้นในการสมัครสอบ
- (๓) หลักสูตรการสอบ
- (๔) ระเบียบเกี่ยวกับการสอบ
- (๕) ข้อความอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสอบ

การประกาศรับสมัครสอบคัดเลือก ให้ประกาศเพื่อทราบทั่วกัน โดยให้มีกำหนดเวลายื่นใบสมัครไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

ประกาศนั้นให้ปิดไว้ ณ ที่เปิดเผย เช่น ณ ที่ปิดประกาศของทำการของส่วนราชการนั้น ๆ และให้โฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงด้วย และจะโฆษณาในทางอื่นใดก็ตามความเหมาะสมด้วยก็ได้

ข้อ ๓. ผู้สมัครสอบคัดเลือกต้องเสียค่าธรรมเนียมสอบพร้อมกับการยื่นใบสมัครคนละ ๒๐ บาท ค่าธรรมเนียมสอบจะไม่คืนให้เมื่อได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบแล้วเว้นแต่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือพินความรู้

ข้อ ๔. ให้ผู้ดำเนินการสอบคัดเลือกแต่งตั้งกรรมการสอบคัดเลือกอย่างน้อย ๓ คน จากผู้ที่มีคุณวุฒิความสามารถเหมาะสม และเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีขึ้นไปจัดการสอบตามหลักสูตรที่ ก.พ. กำหนด

ให้ประธานกรรมการสอบคัดเลือกประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบ เมื่อได้ตรวจคุณสมบัติและพินความรู้ของผู้สมัครสอบแล้ว

ข้อ ๕ ให้คณะกรรมการสอบคัดเลือกกำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบ วางระเบียบวิธีการสอบอันเป็นส่วนปลีกย่อย ซึ่งไม่ขัดกับหลักสูตรและวิธีการสอบนี้ และให้ประธานกรรมการสอบคัดเลือกประกาศให้ผู้สมัครสอบทราบ

(๑๔) กฎหมายและระเบียบใหม่

ข้อ ๖ ให้กรรมการสอบคัดเลือกจัดสอบพิมพ์ดีดก่อน ผู้สมัครสอบที่สามารถพิมพ์ได้ความเร็วในอัตราที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓) จึงจะมีสิทธิเข้าสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์ต่อไป ทั้งนี้ ให้ประธานกรรมการสอบคัดเลือกประกาศรายชื่อผู้สอบพิมพ์ดีดได้ให้ผู้เข้าสอบทราบ

การสอบและการให้คะแนนพิมพ์ดีด ให้เป็นไปตามวิธีการสอบพิมพ์ดีดสำหรับตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีด จัตวา ที่ ก.พ. กำหนดแนบท้ายนี้

ข้อ ๗ ผู้สอบได้คะแนนพิมพ์ดีด ข้อเขียน และสัมภาษณ์ รวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบจึงจะถือว่า เป็นผู้สอบคัดเลือกได้

ข้อ ๘ ในกรณีที่ผู้สอบคัดเลือกได้คะแนนรวมเท่ากัน ให้ผู้สอบได้คะแนนพิมพ์ดีดมากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า ถ้าได้คะแนนพิมพ์ดีดเท่ากันก็ให้ผู้สอบได้คะแนนข้อเขียนมากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า ถ้ายังคงได้คะแนนเท่ากันอีกก็ให้ผู้สอบได้คะแนนสัมภาษณ์มากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า ถ้ายังคงได้คะแนนเท่ากันอีกก็ให้สอบสัมภาษณ์เฉพาะผู้ได้คะแนนเท่ากันนั้นใหม่ ผู้ใดได้คะแนนมากกว่าให้เป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า

ข้อ ๙ เมื่อจัดการสอบเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการสอบคัดเลือกกราบรายงานผลการสอบต่อผู้ดำเนินการสอบคัดเลือก และให้ผู้ดำเนินการสอบคัดเลือกประกาศรายชื่อผู้สอบคัดเลือกได้เรียงตามลำดับจากผู้ได้คะแนนมาลงมาหาน้อย ณ สถานที่รับสมัครสอบ

ข้อ ๑๐ บัญชีการสอบคัดเลือกให้ใช้ได้ไม่เกินสองปีนับแต่วันประกาศรายชื่อผู้สอบคัดเลือกได้ แต่ถ้ามีการประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกครั้งใหม่เมื่อใด บัญชีการสอบคัดเลือกครั้งก่อนเป็นอันยกเลิก

ข้อ ๑๑ หลักสูตรการสอบคัดเลือกมีดังนี้

ก. พิมพ์ดีด

๑. การบรรจุตามข้อ ๕ (๑) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ให้พิมพ์ดีดภาษาไทยตามเรื่องที่กำหนดเป็นเวลา ๑๕ นาที

(คะแนนเต็ม ๓๐๐ คะแนน)

๒. การบรรจุตามข้อ ๕ (๒) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ให้พิมพ์ดีดภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศภาษาใดภาษาหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการนั้นตามเรื่องที่กำหนดเป็นเวลา ภาษาละ ๑๕ นาที

(ภาษาไทย คะแนนเต็ม ๒๐๐ คะแนน ภาษาต่างประเทศ คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน รวม ๓๐๐ คะแนน)

๓. การบรรจุตามข้อ ๕ (๓) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ให้พิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศภาษาใดภาษาหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการนั้น และให้พิมพ์ดีดภาษาไทย ตามเรื่องที่กำหนดเป็นเวลาภาษาละ ๑๕ นาที

(ภาษาต่างประเทศ คะแนนเต็ม ๒๐๐ คะแนน ภาษาไทย คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน รวม ๓๐๐ คะแนน)

๔. การบรรจุตามข้อ ๕ (๔) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ให้พิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศภาษาใดภาษาหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการนั้น และให้พิมพ์ดีดภาษาไทย ตามเรื่องที่กำหนดเป็นเวลาภาษาละ ๑๕ นาที

(คะแนนเต็มภาษาละ ๑๕๐ คะแนน รวม ๓๐๐ คะแนน)

ข. ข้อเขียน

๑. ความรู้ทั่วไป
ทดสอบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา โดยกำหนดความยากง่ายไม่สูงกว่าระดับ
ประโยชน์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน)

๒. กฎหมายและระเบียบราชการ
ทดสอบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้าราชการพลเรือน และระเบียบงานสารบรรณที่เกี่ยวข้อง
กับงานของพนักงานพิมพ์ดีด
(คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน)

๓. ภาษา
การสอบเพื่อบรรจุพนักงานพิมพ์ดีดจั่ว อัตราเงินเดือน ๖๐๐ บาท ให้ทดสอบความรู้และความเข้าใจ
เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย
สำหรับการสอบเพื่อบรรจุพนักงานพิมพ์ดีดจั่ว อัตราเงินเดือน ๖๖๐ บาท และ ๖๘๐ บาท ให้
ทดสอบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ทั้งนี้ ให้กำหนดความยากง่ายไม่สูงกว่าระดับประโยชน์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน)

ค. สัมภาษณ์
ให้ทำการสัมภาษณ์เพื่อพิจารณาทั่วทั้งอายุ บุคลิกลักษณะ และความเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานใน
ตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีด
(คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน)

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๓

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

(ถนอม กิตติขจร)

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

วิธีการสอบพิมพ์ดีดสำหรับตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจตุรา ตามหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือก
เพื่อบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจตุรา

ตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

๑. การสอบพิมพ์ดีดเป็นการสอบเพื่อทดสอบอัตราความเร็ว โดยให้พิมพ์ตามแบบที่กำหนดเป็นข้อสอบ
๒. ให้ผู้เข้าสอบนั่งประจำเครื่องพิมพ์ดีดตามที่ตนจับฉลากได้
๓. ก่อนลงมือสอบต้องให้ผู้สอบลองพิมพ์ประมาณ ๕ นาที ทั้งนี้เพื่อเป็นการข้อมือให้คุ้นกับเครื่องพิมพ์ดีด และเป็นการตรวจสอบความเร็วรอบของเครื่องพิมพ์ดีดด้วย

ถ้าเครื่องพิมพ์ดีดขัดข้องขณะพิมพ์สอบซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้เข้าสอบ ให้กรรมการสอบคัดเลือกพิจารณา
ดำเนินการตามควรแก่กรณี

๔. กระดาษที่ใช้ในการสอบต้องใช้แต่กระดาษที่กรรมการสอบคัดเลือกจัดให้เท่านั้น และให้ใช้พิมพ์
เพียงด้านเดียว

๕. ตัวอักษร วรรคตอน เครื่องหมายต่าง ๆ ที่พิมพ์ผิดเพี้ยนจากข้อสอบให้นับเป็นผิด ๑ คำทุกแห่งไป
ถ้าข้อสอบพิมพ์ผิด จะพิมพ์ไปตามข้อสอบหรือจะแก้ไขใหม่ให้ถูกต้องก็ได้ แต่ในกรณีที่แก้ใหม่หากปรากฏว่าแก้ผิด
ก็ต้องนับเป็นผิด

๖. อักษรทุกตัวต้องปรากฏให้เห็นชัดเจน และต้องไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของอักษรอื่นปรากฏรวม
อยู่ด้วย มิฉะนั้นให้นับเป็นผิด ๑ คำทุกแห่งไป อักษรที่พิมพ์ผิดตรง ๆ ถ้าพอมองเห็นและอ่านออกได้ไม่ถือเป็นคำ
ผิด แต่ถ้าเลือนมากไปจนดูไม่ออกให้นับเป็นผิด ๑ คำ

๗. ตัวอักษรใดที่พิมพ์ช่องไฟผิดเพี้ยนไปจากปกติ กล่าวคือพิมพ์ชิดหรือห่างเกินไปให้ถือเป็นผิด ๑
คำทุกแห่งไป

๘. ในกรณีที่นับแล้วไม่ขึ้น เป็นเหตุให้พิมพ์ทับข้อความเดิม ถ้าย้อนกลับมาพิมพ์ข้อความที่ถูกพิมพ์
ทับนั้นเสียใหม่ ให้นับเป็นผิดเพียง ๑ คำ ถ้าไม่ย้อนกลับมาพิมพ์ข้อความตอนนั้นใหม่ ให้นับเป็นผิดทุก ๆ คำ
สำหรับคำที่ถูกพิมพ์ทับนั้น

๙. ถ้าพิมพ์สูงหรือต่ำเกินไปจนสุกหน้ากระดาษ เป็นเหตุให้ตัวอักษรถูกตัดออกไปบางส่วน แต่กลับ
พิมพ์ข้อความตอนนั้นใหม่ให้นับเป็นผิดเพียง ๔ คำ ถ้ามิได้กลับมาพิมพ์ข้อความตอนนั้นใหม่ ให้นับเป็นผิดทุก ๆ คำ
สำหรับตัวอักษรที่ถูกตัดออกไปบางส่วนนั้น

๑๐. การพิมพ์ตก เกิน ชิดหน้า หรือแก้ตัวอักษร ให้นับเป็นผิด ๑ คำแต่ละกรณีและถ้ามีคำผิดในการ
พิมพ์ซ้ำอีกด้วย ก็ให้นับเป็นผิดอีกทุกคำ

๑๑. การพิมพ์ไขว้หรือสลับกัน เช่นคำว่า “บ้านนอก” พิมพ์เป็น “นอกบ้าน” ให้นับเป็นผิด ๑ คำ
แต่ละกรณี และถ้ามีคำผิดในคำที่พิมพ์ไขว้หรือสลับ ก็ให้นับเป็นผิดอีกทุกคำ

๑๒. การแก้ตัวอักษรด้วยวิธีพิมพ์ทับหรือซ้อนกัน ให้นับเป็นผิด ๑ คำทุกแห่งไป

๑๓. การนับคำภาษาไทยให้นับการคิด ๕ ครั้งเป็น ๑ คำ ภาษาอังกฤษให้นับการคิด ๕ ครั้งเป็น ๑ คำ

๑๔. ให้หักคำถูกออก ๑๐ คำสำหรับชดใช้แทนคำผิดทุก ๑ คำ

๑๕. หลักการนับจำนวนคำให้ใช้หลักเกณฑ์การนับ ดังนี้

ภาษาไทย ให้นับทุกตัวอักษรที่คิด ทั้งตัวอักษร วรรณยุกต์ เครื่องหมาย ตลอดจน วรรคตอนก็ให้นับทั้งหมด นับได้เท่าไรเป็นจำนวนคำทั้งหมด แล้วหารด้วย ๕ ผลที่ได้เป็นจำนวนคำที่พิมพ์ได้ (คิด ๕ คิดคือ ๑ คำ) เมื่อได้จำนวนคำแล้วให้นับจำนวนคำผิดได้เท่าไร ให้เอา ๑๐ คูณ แล้วนำไปลบออกจากจำนวนคำที่พิมพ์ได้ ได้ผลลัพธ์เท่าไรให้เอาเวลาที่พิมพ์ทั้งหมดไปหารจะได้ความเร็วเป็นจำนวนคำต่อนาที

ภาษาอังกฤษ ให้นับอย่างเดียวกับภาษาไทย แต่คิดจำนวนคำให้เอา ๕ พยางค์ (คิด ๕ คิดคือ ๑ คำ) นอกนั้นใช้วิธีการแบบเดียวกับภาษาไทย

ตัวอย่างวิธีคิดคำเป็นนาทีสำหรับ “ภาษาไทย”

จำนวนคำได้ทั้งหมด ๒,๘๐๐ คำ

คิดเป็นจำนวนคำได้ $๒,๘๐๐ \div ๕ = ๕๖๐$ คำ

ผิด ๑๐ คำ คูณด้วย ๑๐ = ๑๐๐ เอาไปลบออกคงพิมพ์ได้ $๕๖๐ - ๑๐๐ = ๔๖๐$ คำ

ใช้เวลาพิมพ์ ๑๕ นาที เอา ๑๕ ไปหารคงพิมพ์ได้นาทีละ $๔๖๐ \div ๑๕ = ๓๐$ คำ

ตัวอย่างวิธีคิดคำเป็นนาทีสำหรับ “ภาษาอังกฤษ”

จำนวนคำได้ทั้งหมด ๓,๖๐๐ คำ

คิดเป็นจำนวนคำได้ $๓,๖๐๐ \div ๕ = ๗๒๐$ คำ

ผิด ๑๒ คำ คูณด้วย ๑๐ = ๑๒๐ เอาไปลบออกคงพิมพ์ได้ $๗๒๐ - ๑๒๐ = ๖๐๐$ คำ

ใช้เวลาพิมพ์ ๑๕ นาที เอา ๑๕ ไปหารคงพิมพ์ได้นาทีละ $๖๐๐ \div ๑๕ = ๔๐$ คำ

๑๖. การตรวจให้คะแนน ในขั้นแรกต้องหาจำนวนคำเป็นนาทีละเสียก่อนตามวิธีคิดคำต่อนาทีในข้อ ๑๕ แล้วจึงให้คะแนนแยกออกดังนี้

(๑) อัตราเงินเดือน ๖๐๐ บาท (คะแนนเต็ม ๓๐๐ คะแนน) ต้องสามารถพิมพ์คำภาษาไทยตามเรื่องที่กำหนดได้ในอัตราความเร็วนาทีละไม่น้อยกว่า ๔๐ คำ ให้พิมพ์ ๑๕ นาที ต้องพิมพ์ได้ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ หรือ ๒,๔๐๐ คำ ถ้าคะแนนร้อยละ ๖๐ เป็นเกณฑ์สอบได้ ฉะนั้นใน ๑ นาทีพิมพ์ได้ ๔๐ คำให้ ๑๘๐ คะแนน และให้คิดคะแนนเพิ่มอีกคำละ ๓ คะแนน สำหรับจำนวนคำส่วนที่เกินกว่า ๔๐ คำ แต่ทั้งนี้ต้องได้คะแนนไม่เกิน ๓๐๐ คะแนน

(๒) อัตราเงินเดือน ๖๖๐ บาท (คะแนนเต็มภาษาไทย ๒๐๐ คะแนน ภาษาอังกฤษ ๑๐๐ คะแนน) ต้องสามารถพิมพ์คำภาษาไทยตามเรื่องที่กำหนดได้ในอัตราความเร็วนาทีละไม่น้อยกว่า ๔๐ คำ และต้องสามารถพิมพ์คำภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศภาษาใดภาษาหนึ่ง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการนั้นตามเรื่องที่กำหนดได้ในอัตราความเร็วนาทีละไม่น้อยกว่า ๒๕ คำ

(๑๗) กฎหมายและระเบียบใหม่

ภาษาไทยให้พิมพ์ ๑๕ นาที ต้องพิมพ์ได้ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ หรือ ๒,๔๐๐ คัด ถ้อยคະแนนร้อยละ ๖๐ เป็นเกณฑ์สอบได้ ฉะนั้นใน ๑ นาที พิมพ์ได้ ๔๐ คำ ให้ ๑๒๐ คະแนน และให้คิดคະแนนเพิ่มอีกคำละ ๒ คະแนน สำหรับจำนวนคำส่วนที่เกินกว่า ๔๐ คำ

ภาษาอังกฤษให้พิมพ์ ๑๕ นาที ต้องพิมพ์ได้ไม่น้อยกว่า ๓๗๕ คำ หรือ ๑,๕๐๐ คัด ถ้อยคະแนนร้อยละ ๖๐ เป็นเกณฑ์สอบได้ ฉะนั้น ใน ๑ นาทีพิมพ์ได้ ๒๕ คำ ให้ ๖๐ คະแนน และให้คิดคະแนนเพิ่มอีกคำละ ๒ คະแนนสำหรับจำนวนคำส่วนที่เกินกว่า ๒๕ คำ แต่ทั้งนี้ต้องได้คະแนนสำหรับภาษาไทยไม่เกิน ๒๐๐ คະแนน ภาษาคำประเทศไม่เกิน ๑๐๐ คະแนน

(๓) อัตราเงินเดือน ๖๖๐ บาท (คະแนนเต็มภาษาคำประเทศ ๒๐๐ คະแนน ภาษาไทย ๑๐๐ คະแนน) ต้องสามารถพิมพ์คัดภาษาอังกฤษหรือภาษาคำประเทศภาษาใดภาษาหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการนั้นตามเรื่องที่กำหนดได้ในอัตราความเร็วนาทีละไม่น้อยกว่า ๔๐ คำ และต้องสามารถพิมพ์คัดภาษาไทยตามเรื่องที่กำหนดได้ในอัตราความเร็วนาทีละไม่น้อยกว่า ๒๕ คำ

ภาษาอังกฤษให้พิมพ์ ๑๕ นาที ต้องพิมพ์ได้ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ หรือ ๓,๐๐๐ คัด ถ้อยคະแนนร้อยละ ๖๐ เป็นเกณฑ์สอบได้ ฉะนั้นใน ๑ นาที พิมพ์ได้ ๔๐ คำ ให้ ๑๒๐ คະแนน และให้คิดคະแนนเพิ่มอีกคำละ ๒ คະแนนสำหรับจำนวนคำส่วนที่เกินกว่า ๔๐ คำ

ภาษาไทยให้พิมพ์ ๑๕ นาทีต้องพิมพ์ได้ ๓๗๕ คำ หรือ ๑๕๐๐ คัด ฉะนั้น ใน ๑ นาทีพิมพ์ได้ ๒๕ คำ ให้ ๖๐ คະแนน และให้คิดคະแนนเพิ่มอีกคำละ ๒ คະแนนสำหรับจำนวนคำส่วนที่เกินกว่า ๒๕ คำ แต่ทั้งนี้ต้องได้คະแนนสำหรับภาษาคำประเทศไม่เกิน ๒๐๐ คະแนน ส่วนภาษาไทยไม่เกิน ๑๐๐ คະแนน

(๔) อัตราเงินเดือน ๖๘๐ บาท (คະแนนเต็มภาษาละ ๑๕๐ คະแนน) ต้องสามารถพิมพ์คัดภาษาอังกฤษหรือภาษาคำประเทศภาษาใดภาษาหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการนั้นตามเรื่องที่กำหนดได้ในอัตราความเร็วนาทีละไม่น้อยกว่า ๔๐ คำ และต้องสามารถพิมพ์คัดภาษาไทยตามเรื่องที่กำหนดได้ในอัตราความเร็วนาทีละไม่น้อยกว่า ๔๐ คำ ให้พิมพ์ภาษาละ ๑๕ นาที ต้องพิมพ์ภาษาไทยได้ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ หรือ ๒,๔๐๐ คัด และต้องพิมพ์ภาษาอังกฤษได้ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ หรือ ๓,๐๐๐ คัด ถ้อยคະแนนร้อยละ ๖๐ เป็นเกณฑ์สอบได้ ฉะนั้นใน ๑ นาทีพิมพ์ได้ภาษาละ ๔๐ คำ ให้คະแนนภาษาละ ๘๐ คະแนน และให้คิดคະแนนเพิ่มอีกคำละ ๒ คະแนนสำหรับจำนวนคำส่วนที่เกินกว่า ๔๐ คำของแต่ละภาษา ทั้งนี้ต้องได้คະแนนไม่เกินภาษาละ ๑๕๐ คະแนน

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

เรื่อง รับสมัครสอบคัดเลือกพนักงานพิมพ์ดีดจั่ว

ด้วย ก.พ. จะดำเนินการสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจั่ว ในส่วนราชการต่าง ๆ ตามหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจั่ว ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ก.พ. จึงมีมติให้ประกาศรับสมัครสอบ ดังนี้

๑. ตำแหน่งที่จะบรรจุและแต่งตั้ง

ผู้สอบคัดเลือกได้จะได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจั่วอันดับ ๑ ขึ้น ๖๖๐ บาท ตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจั่ว ในส่วนราชการต่าง ๆ ตามที่ส่วนราชการนั้น ๆ จะแจ้งความประสงค์ขอบรรจุพนักงานพิมพ์ดีดจั่วในอัตรา ดังกล่าวมายัง ก.พ.

๒. คุณสมบัติและพยานความรู้ของผู้สมัครสอบ

๒.๑ ผู้สมัครสอบต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๓ หรือแม้จะขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔๔ แต่ผู้นั้นได้ยกเว้นตามมาตรา ๔๔

๒.๒ ผู้สมัครสอบต้องเป็นผู้ที่ได้ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษา (ม. ๖ หรือ มศ. ๓) หรือที่กระทรวงศึกษาธิการ เทียบได้ไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษา หรือเป็นผู้ที่ได้ประกาศนียบัตรเปรียญธรรมตั้งแต่ประโยค ๕ ขึ้นไป

๓. การสมัครสอบ

๓.๑ ผู้ประสงค์จะสมัครสอบ ขอบสมัครสอบและยื่นใบสมัครสอบได้ที่ฝ่ายการสอบ กองวิชาการและสอบได้ สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก กรุงเทพฯ ๓

การขอใบสมัครสอบให้ขอได้ในเวลาราชการตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๓ ถึงวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๓

การยื่นใบสมัครสอบให้ยื่นได้ในเวลาราชการ ตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๑๓ ถึงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๓ ระหว่างเวลา ๘.๓๐-๑๒.๐๐ น. และเวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๓๐ น.

๓.๒ ผู้สมัครสอบต้องยื่นเอกสารพร้อมกับใบสมัครสอบ ดังนี้

๓.๒.๑ สติบัตร หรือใบกองเกินทหาร หรือสำเนาทะเบียนบ้านหรือบัตรประจำตัวประชาชน อย่างใดอย่างหนึ่งพร้อมทั้งสำเนา

๓.๒.๒ หลักฐานแสดงพยานความรู้ตามข้อ ๒.๒ พร้อมทั้งสำเนา

๓.๒.๓ รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกและไม่ใส่แว่นตาสีดำ ถ้ามาแล้วไม่เกิน ๑ ปี ขนาด ๒+๒

๓.๒.๔ นิ้ว จำนวน ๒ รูป

๓.๒.๕ ใบรับรองแพทย์ซึ่งออกให้ในระยะไม่เกิน ๖ เดือน

(๒๐) กฎหมายและระเบียบใหม่

๓.๓ ผู้สมัครสอบต้องเสียค่าธรรมเนียมสอบพร้อมกับการยื่นใบสมัครสอบคนละ ๒๐ บาท
ค่าธรรมเนียมสอบไม่คืนให้เมื่อได้รับประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบแล้ว เว้นแต่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติ
หรือพ้นความรู้

๓.๔ ผู้สมัครสอบต้องระบุให้ชัดเจนในใบสมัครสอบว่า จะใช้เครื่องพิมพ์ดีดแบบเก่าหรือแบบบัตตะโชติ
๔. รายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบ วัน เวลาและสถานที่สอบ

ประธานกรรมการสอบคัดเลือกจะประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบ วันเวลา และสถานที่สอบให้ทราบ
ภายหลัง

๕. การสอบและเกณฑ์การตัดสิน

๕.๑ ผู้มีสิทธิเข้าสอบต้องสอบพิมพ์ดีดก่อน ถ้าสามารถพิมพ์ได้ความเร็วในอัตราที่กำหนด จึงมีสิทธิเข้า
สอบข้อเขียนและสัมภาษณ์ต่อไป

๕.๒ ผู้สอบได้คะแนนพิมพ์ดีด ข้อเขียน และสัมภาษณ์รวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ จะถือว่าเป็น
ผู้สอบคัดเลือกได้

๖. การประกาศรายชื่อผู้สอบคัดเลือกได้

สำนักงาน ก.พ. จะประกาศรายชื่อผู้สอบคัดเลือกได้เรียงลำดับจากผู้ได้คะแนนมากลงมาหาน้อย ทั้งนี้
โดยจะแยกเป็นบัญชีผู้พิมพ์แบบเก่าบัญชีหนึ่ง และบัญชีผู้พิมพ์แบบบัตตะโชติอีกบัญชีหนึ่ง

ในกรณีที่ผู้สอบคัดเลือกได้คะแนนรวมเท่ากัน ให้ผู้สอบได้คะแนนพิมพ์ดีดมากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูง
กว่า ถ้าได้คะแนนพิมพ์ดีดเท่ากันก็ให้ผู้สอบได้คะแนนข้อเขียนมากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า ถ้ายังคงได้คะแนน
เท่ากันอีกก็ให้ผู้สอบได้คะแนนสัมภาษณ์มากกว่าเป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า ถ้ายังคงได้คะแนนเท่ากันอีกก็จะสอบ
สัมภาษณ์เฉพาะผู้ได้คะแนนเท่ากันนั้นใหม่ ผู้ใดได้คะแนนมากกว่าให้เป็นผู้อยู่ในลำดับที่สูงกว่า

๗. หลักสูตรการสอบคัดเลือกมีดังนี้

ก. พิมพ์ดีด

ให้พิมพ์ดีดภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตามเรื่องที่กำหนดเป็นเวลาภาษาละ ๑๕ นาที

(ภาษาไทย คะแนนเต็ม ๒๐๐ คะแนน ภาษาอังกฤษ คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนนรวม ๓๐๐ คะแนน)

ข. ข้อเขียน

๑. ความรู้ทั่วไป

ทดสอบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา โดยกำหนดความยากง่ายไม่สูงกว่าระดับ
ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. ๖ หรือ มศ. ๓)

(คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน)

๒. กฎหมายและระเบียบราชการ

ทดสอบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้าราชการพลเรือน และระเบียบงานสารบรรณที่
เกี่ยวข้องกับงานของพนักงานพิมพ์ดีด

(คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน)

๓. ภาษา

ทดสอบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยกำหนดความยากง่าย ไม่สูงกว่าระดับประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. ๖ หรือ มศ. ๓)

(คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน)

ก. สัมภาษณ์

สัมภาษณ์เพื่อพิจารณาทั่วทั้งวิชา บุคลิกลักษณะ และความเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่ง พนักงานพิมพ์ดีด

(คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน)

ประกาศ ณ วันที่ กันยายน ๒๕๑๓

(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

ที่ สร. ๐๓๐๒/ว. ๔๔๖๕

สำนักงานประมาณ

๑๖ เมษายน ๒๕๑๓

เรื่อง ขยายอัตราค่าจ้างขั้นสูงของลูกจ้างประจำบางตำแหน่ง

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีรายละเอียดแสดงการขยายอัตราค่าจ้างขั้นสูงของลูกจ้างประจำบางตำแหน่งรวม ๑ ชุด
ตามที่สำนักงานประมาณได้พิจารณากำหนดตำแหน่ง อัตราค่าจ้าง และเงื่อนไขการจ้างลูก
จ้างประจำของส่วนราชการต่าง ๆ ไว้เพื่อถือปฏิบัติแล้วนั้น

บัดนี้ สำนักงานประมาณได้พิจารณา เห็นว่า อัตราค่าจ้างขั้นสูงของลูกจ้างประจำบางตำแหน่ง
ที่ได้กำหนดไว้ นั้น ยังไม่เหมาะสม สำนักงานประมาณจึงเห็นควรขยายอัตราค่าจ้างขั้นสูงของลูกจ้างประจำ
บางตำแหน่งเสียใหม่ ตามบัญชีรายละเอียดที่ได้แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ เป็นต้นไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) จารัส ฉายะพงศ์

(นายจารัส ฉายะพงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ

กองวิทยาและกฎหมายการคลัง

บัญชีรายละเอียดแสดงการขยายอัตราค่าจ้างขั้นสูงของลูกจ้างประจำบางตำแหน่ง

ลำดับที่	ชื่อตำแหน่ง	อัตราค่าจ้าง		หมายเหตุ
		ขั้นต่ำ	ขั้นสูง	
1	คนประจำเรือ	540	810	
2	กลาสี	540	1,050	
3	ยาม	540	1,050	
4	คนสวน	540	1,050	
5	คนครัว	540	1,050	
6	หัวหน้าคนครัว	750	1,300	เพิ่มเงื่อนไขรับวุฒิทางวิชาอาหาร และโภชนาการ
7	พี่เลี้ยง	540	1,050	
8	คนงานเกษตร	540	1,050	หัวหน้าคนงานเกษตรว่างเปลี่ยน เป็นคนงานเกษตร
9	บริกร—ประจำเรือ	540	1,050	
10	หัวหน้าบริกร—ประจำเรือ	630	1,050	ว่างเปลี่ยนเป็นบริกร—ประจำเรือ
11	ผู้ดูแลรักษานามบิน	540	1,050	
12	หัวหน้าผู้ดูแลรักษานามบิน	630	1,050	ว่างเปลี่ยนเป็นผู้ดูแลนามบิน
13	พนักงานดูแลตลาด	540	1,050	
14	พนักงานโทรศัพท์	540	1,300	
15	พนักงานรักษาศพ	540	1,050	
16	พนักงานพิมพ์แบบ	540	810	
17	พนักงานพิมพ์แบบ	540	1,200	
18	ช่างภาพ	750	1,400	เพิ่มเงื่อนไขรับวุฒิทางช่างภาพ
19	พนักงานรับรอง	540	1,050	
20	ผู้ช่วยช่างสีรถยนต์	540	1,200	
21	ผู้ช่วยช่างรถยนต์	540	1,200	
22	พนักงานห้องทดลอง	540	1,300	

ลำดับที่	ชื่อตำแหน่ง	อัตราค่าจ้าง		หมายเหตุ
		ขั้นต่ำ	ขั้นสูง	
23	พนักงานดับเพลิง	540	1,200	เดิมตำแหน่งคนงานประปา
24	พนักงานฉายภาพยนตร์	540	1,200	
25	พนักงานผลิตน้ำประปา	540	1,100	
26	พนักงานส่งสัญญาณ	540	1,200	
27	ช่างประปา	750	1,300	
28	พนักงานเพาะชำ	540	1,050	
29	พนักงานสำรวจคนไข้	540	1,300	
30	พนักงานฉีควัคซีน	540	1,300	
31	พนักงานเอกซเรย์	540	1,300	
32	พนักงานกำจัดขยะ	540	1,050	
33	ผู้ช่วยพยาบาลชั้น ๓	540	1,300	
34	ผู้ช่วยพยาบาลชั้น ๒	540	1,300	
35	ผู้ช่วยพยาบาลชั้น ๑	570	1,300	
36	พนักงานหล่อลื่น	660	1,200	
37	พนักงานเครื่องพิมพ์ออฟเซตชั้น ๓	540	1,200	รวมพนักงานโรงพิมพ์ผู้ช่วยช่าง เรียงพิมพ์
38	ผู้ช่วยพนักงานไมโครพิมพ์	540	1,200	
39	ช่างเรียงพิมพ์	540	1,200	
40	ช่างตัดและพับกระดาษ	540	1,050	รวมพนักงานตัดเย็บผ้า
41	ผู้ช่วยช่างแท่น	540	1,050	
42	ช่างตัดเย็บผ้า	540	1,200	
43	ผู้ช่วยช่างเย็บ	540	1,200	
44	ผู้ช่วยช่างบน	540	1,200	
45	ผู้ช่วยช่างบนด้าย	540	1,200	
46	ผู้ช่วยช่างทอผ้า	540	1,200	

ลำดับที่	ชื่อตำแหน่ง	อัตราค่าจ้าง		หมายเหตุ
		ขั้นต่ำ	ขั้นสูง	
47	ผู้ช่วยช่างฉกฉวย	540	1,200	
48	ผู้ช่วยช่างสาวไหม	540	1,200	
49	ผู้ช่วยช่างย้อมสี	540	1,200	
50	ผู้ช่วยช่างพิมพ์ดอก	540	1,200	
51	ผู้ช่วยช่างซ่อมเครื่องยนต์	540	1,200	
52	ผู้ช่วยช่างซ่อมแบตเตอรี่	540	1,200	
53	คนประจำเครื่องเรียวยนต์	540	1,200	เดิมช่างเครื่องเรียวยนต์
54	ผู้ช่วยช่างทำเครื่องมือ	540	1,200	เดิมช่างทำเครื่องมือชั้น ๓
55	ผู้ช่วยช่างหล่อ	540	1,200	เดิมช่างหล่อชั้น ๓
	ผู้ช่วยช่างหล่อ	540	1,200	เดิมช่างหล่อ
56	ผู้ช่วยช่างเชื่อม	540	1,200	เดิมช่างเชื่อม
57	ผู้ช่วยช่างทอ	540	1,200	เดิมช่างทอ
58	ผู้ช่วยช่างไม้	540	1,200	
59	ผู้ช่วยช่างปูน	540	1,200	เดิมช่างปูน
60	ผู้ช่วยช่างเหล็ก	540	1,200	เดิมช่างเหล็ก
61	ผู้ช่วยช่างสี	540	1,200	เดิมช่างสี
62	ผู้ช่วยช่างไฟฟ้า	540	1,200	
63	พนักงานคุมเครื่องสกัดน้ำมัน- ดับปลา	540	1,200	
64	พนักงานบำบัดโรคเรื้อน	600	1,300	
65	พนักงานธุรการชั้น ๓	—	1,300	
66	พนักงานผู้ช่วย	540	1,050	
67	พนักงานห้องสมุด	540	1,300	เดิมบรรณารักษ์
68	ผู้ช่วยพนักงานบัญชี	540	1,300	
69	พนักงานเลี้ยงสัตว์ทดลอง	540	1,050	

ลำดับที่	ชื่อตำแหน่ง	อัตราค่าจ้าง		หมายเหตุ
		ขั้นต่ำ	ขั้นสูง	
70	ช่างทำตัวเหรียญกษาปณ์ ชั้น ๓	540	1,200	ว่างยุบ
71	ช่างตีตราเหรียญกษาปณ์ชั้น ๓	540	1,200	
72	ช่างทอชั้น ๓	540	1,200	
73	ผู้ช่วยพนักงานที่ราชพัสดุ	540	1,300	
74	พนักงานท้ายรถ	540	1,050	
75	หัวหน้าพนักงานปรึกษาความ ปลอดภัยท่าอากาศยาน	630	1,200	
76	พนักงานรักษาความปลอดภัย ท่าอากาศยาน	540	1,050	
77	หัวหน้าพนักงานสุขาภิบาล	630	1,200	
78	พนักงานสุขาภิบาล	540	1,050	
79	ผู้ช่วยสหโกชน	720	1,200	
80	พนักงานสถิติชั้น ๒	540	1,300	
81	พนักงานบัญชีชั้น ๓	—	1,300	
82	พนักงานสำรวจชั้น ๒	—	1,300	
83	พนักงานพัสดุชั้น ๓	—	1,300	
84	ควาญช้าง	540	1,300	
85	ผู้ช่วยพนักงานพิมพ์เครื่องออฟเซต	540	1,200	
86	พนักงานบำรุงป่าชั้น ๔	540	1,300	
87	พนักงานโครงการชั้น ๔	540	1,300	
88	พนักงานด้านป่าไม้ชั้น ๒	540	1,300	
89	พนักงานธุรการชั้น ๒	—	1,300	
90	พนักงานการเงินชั้น ๓	—	1,300	
91	ผู้รักษาพระราชอุทยาน	540	1,050	
92	ช่างอุตสาหกรรมชั้น ๒	540	1,200	

ลำดับที่	ชื่อตำแหน่ง	อัตราค่าจ้าง		หมายเหตุ
		ชั้นสูง	ชั้นต่ำ	
93	ผู้ช่วยช่างทดสอบ	540	1,200	
94	พนักงานธุรการ	—	1,300	
95	พนักงานพัสดุ	—	1,300	
96	พนักงานสถิติ	—	1,300	
97	ช่างเรียงพิมพ์ด้วยมือ	540	1,200	
98	ช่างเรียงพิมพ์ด้วยเครื่องจักร	540	1,200	
99	ผู้ช่วยพนักงานถ่ายรูปทางอากาศ	540	1,200	
100	ผู้ช่วยพนักงานแยกสี	540	1,200	
101	ผู้ช่วยช่างแท่น	540	1,050	
102	พนักงานเบ็ดเตล็ดการพิมพ์	540	1,050	
103	หัวหน้าพนักงานเบ็ดเตล็ดการพิมพ์	600	1,200	ว่างแล้วเปลี่ยนเป็นพนักงานเบ็ดเตล็ดการพิมพ์
104	พนักงานปก	540	1,050	
105	หัวหน้าพนักงานปก	600	1,200	ว่างแล้วเปลี่ยนเป็นพนักงานปก
106	ผู้ช่วยช่างเขียนแผนที่	540	1,200	
107	ผู้ช่วยช่างเครื่องมือกล	540	1,200	

ที่ สร. ๐๓๐๒/ว.๑๐๕๐๑

สำนักงบประมาณ

๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๓

เรื่อง การเลื่อนชั้นค่าจ้างลูกจ้างประจำของส่วนราชการเป็นกรณีพิเศษ (๒ ชั้น)

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ตามที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๕๐๑/ว. ๕๕ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๑๓ ให้นำหลักเกณฑ์การเลื่อนเงินเดือนประจำปีของข้าราชการเป็นกรณีพิเศษ (๒ ชั้น) มาใช้เลื่อนชั้นค่าจ้างประจำปีของลูกจ้างประจำของส่วนราชการเป็นกรณีพิเศษ (๒ ชั้น) โดยอนุโลม นั้น

เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว สำนักงบประมาณจึงขอเรียนชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติในการเลื่อนชั้นค่าจ้างประจำปีเป็นกรณีพิเศษไว้ดังต่อไปนี้

๑. การเลื่อนชั้นค่าจ้างเป็นกรณีพิเศษ หมายความว่า การเลื่อนชั้นค่าจ้างประจำปีเกินกว่า ๑ ชั้น สำหรับลูกจ้างประจำที่ได้รับการจ้าง หรือเลื่อนชั้นค่าจ้างหรือเลื่อนตำแหน่งแล้วแต่กรณีมาครบสิบสองเดือน หรือการเลื่อนชั้นค่าจ้างประจำปีตั้งแต่ ๑ ชั้นขึ้นไป สำหรับลูกจ้างประจำที่ได้รับการจ้าง หรือเลื่อนชั้นค่าจ้างหรือเลื่อนตำแหน่งแล้วแต่กรณีไม่ครบสิบสองเดือน แต่ต้องไม่น้อยกว่าหกเดือน

ทั้งนี้ การจ้างเข้าเป็นลูกจ้างประจำหรือเลื่อนตำแหน่งในเดือนแรกของปีงบประมาณ ไม่ว่าวันใดให้ถือว่า เป็นการจ้างหรือเลื่อนตำแหน่งในเดือนนั้นเต็มเดือน ส่วนผู้ที่ได้เลื่อนตำแหน่งโดยไม่ได้เลื่อนเงินค่าจ้างก็ให้นับเวลาในตำแหน่งเดิมรวมกับเวลาในตำแหน่งใหม่ด้วย

๒. การเลื่อนชั้นค่าจ้างเป็นกรณีพิเศษ ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาเลื่อนให้แก่ลูกจ้างประจำไม่เกินอัตราส่วนดังนี้

๒.๑ ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างเดือนละ ๑,๘๐๐ บาทลงมา ให้เลื่อนได้ไม่เกินร้อยละสิบของจำนวนลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างดังกล่าวทั้งสิ้นในแต่ละกรม

๒.๒ ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่เดือนละ ๑,๘๐๐ บาทขึ้นไปถึงเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท ให้เลื่อนได้ไม่เกินร้อยละหกของจำนวนลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างดังกล่าวทั้งสิ้นในแต่ละกรม

๒.๓ ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่เดือนละ ๕,๒๐๐ บาทขึ้นไป ให้เลื่อนได้ไม่เกินร้อยละสามของจำนวนลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างดังกล่าวทั้งสิ้นในแต่ละกระทรวง โดยได้รั้อนุมัติจากปลัดกระทรวง

๓. ลูกจ้างประจำรายวันให้คำนวณเป็นรายเดือนก่อน โดยถือหลักเกณฑ์ตามหนังสือ
สำนักงบประมาณ ที่ สร. ๐๔๐๒/ว. ๒๔๕๖ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๐๗ (ส่วนราชการใดหยุด
ประจำสัปดาห์ รวม ๒ วัน ให้ใช้เกณฑ์ ๒๓ วัน คุณด้วยอัตราค่าจ้างรายสัปดาห์
เพียง ๑ วัน ให้ใช้เกณฑ์ ๒๗ คุณด้วยอัตราค่าจ้าง) เมื่อคำนวณได้เป็นรายเดือนแล้วอัตราค่า
จ้างอยู่ในอัตราส่วนใด (ข้อ ๒.๑, ๒.๒, ๒.๓) ก็ให้นับรวมกับอัตราส่วนนั้น

๔. จำนวนลูกจ้างประจำให้ถือตามจำนวนที่มีตัวอยู่ในวันต้นปีงบประมาณ ที่มีการเลื่อนชั้น
ค่าจ้าง การคิดคำนวณลูกจ้างประจำตามอัตราส่วนดังกล่าวถ้ามีเศษถึงครึ่งให้ปัดขึ้นเป็นจำนวนเต็มถ้าไม่ถึง
ครึ่งให้ปัดทิ้ง เว้นแต่ในกรณีลูกจ้างประจำได้รับค่าจ้างเดือนละ ๕,๐๐๐ บาทลงมา ถ้ากรมใดมีลูกจ้าง
ประจำจำนวนน้อยคน ซึ่งถ้าปัดเศษทิ้งแล้วจะไม่ได้รับการเลื่อนเงินค่าจ้างเป็นกรณีพิเศษแม้แต่คนเดียว
ก็ให้เลื่อนได้ ๑ คน

๕. กระทรวงใดถือจ่ายเงินค่าจ้างรวมทั้งกระทรวงโดยไม่แยกเป็นกรม ให้นับจำนวนลูก
จ้างประจำทั้งกระทรวงเป็นเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณตามข้อ ๒.๑ และ ๒.๒

๖. ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ขอตั้งงบประมาณเงินเลื่อนค่าจ้างประจำปีแก่ลูกจ้างประจำของ
แต่ละส่วนราชการที่ปฏิบัติงานมาครบสิบสองเดือน และมีอัตราค่าจ้างยังไม่เต็มขั้นสูงของตำแหน่งคนละ ๑
ขั้น ไว้ในงบประมาณรายจ่ายหมวดค่าจ้างประจำของส่วนราชการนั้น ๆ

๗. งบประมาณสำหรับเลื่อนชั้นค่าจ้างประจำปีของลูกจ้างประจำเป็นกรณีพิเศษให้แต่ละส่วน
ราชการใช้จ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายหมวดค่าจ้างประจำเหลือจ่ายได้ โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับ
สำนักงบประมาณ ถ้าเงินหมวดค่าจ้างประจำเหลือไม่พอก็ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณเพื่อจัด
หาเงินมาใช้สำหรับการนี้

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ชาญ อังศุโชติ

(ชาญ อังศุโชติ)

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

การลาออกก่อนครบเกษียณอายุของข้าราชการพลเรือน

พุทธทรัพย์ มณีศรี

ในปีหนึ่ง ๆ ส่วนราชการได้ประกาศรับสมัครบุคคลเข้ารับราชการอยู่เสมอ เพื่อบรรจุในอัตราตั้งใหม่ของปีงบประมาณนั้น ๆ รวมทั้งเพื่อบรรจุในอัตราเดิมซึ่งว่างลง เพราะข้าราชการในตำแหน่งนั้นโอนไปอยู่ในส่วนราชการอื่น ลาออกเมื่อครบเกษียณอายุ ให้ออก ปลดออก ไล่ออก เพราะต้องโทษทางวินัย รวมทั้งถึงแก่กรรม ในจำนวนตำแหน่งที่ว่างลงด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วนี้ การลาออกของข้าราชการก่อนครบเกษียณอายุมีจำนวนมากที่สุด

เนื่องจากจำนวนข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุมีจำนวนมากดังกล่าวแล้ว สำนักงาน ก.พ. จึงได้จัดทำสถิติข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๑๐ ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทราบจำนวนแท้จริงของข้าราชการที่ลาออกก่อนครบเกษียณอายุประเภท และสาเหตุของการลาออก เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงว่าข้าราชการชั้นไหน วิชาชีพใด ได้ลาออกจากราชการก่อนเกษียณอายุ เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่แท้จริงมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดตำแหน่งอัตราเงินเดือน และแผนการผลิตเจ้าหน้าที่บางประเภท เพื่อบรรจุเข้ารับราชการต่อไป กับจะได้มีตัวเลขที่แน่นอนเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายในการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติข้าราชการลาออกก่อนกำหนดครบเกษียณอายุ ที่สำนักงาน ก.พ. จัดทำขึ้นซึ่งจะได้กล่าวต่อไปนี้ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ใช่เป็นความคิดเห็นของสำนักงาน ก.พ. แต่อย่างใด

คำจำกัดความของคำบางคำในบทความนี้

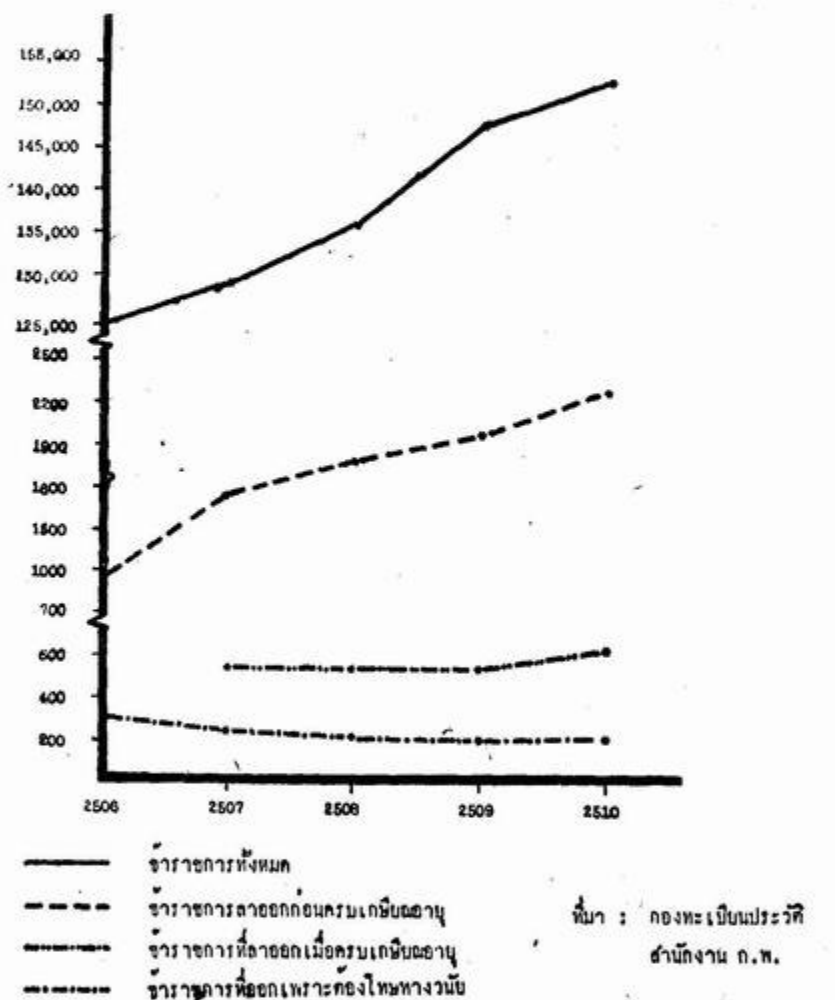
“ข้าราชการ” หมายถึงข้าราชการพลเรือนทั้งหมดยกเว้นข้าราชการครู

“ลาออกก่อนครบเกษียณอายุ” หมายถึงการลาออกของข้าราชการที่มีอายุไม่ครบ

การวิเคราะห์และการแปลความหมายของข้อมูล

การแปลความหมายของข้อมูลดังกล่าวต่อไปนี้ ใช้ร้อยละเป็นหลักในการวิเคราะห์ และจะได้นำข้อมูลที่นำเสนอเป็นเรื่อง ๆ ไป

- ก. จำนวนข้าราชการที่ลาออกก่อนครบเกษียณอายุเปรียบเทียบกับจำนวนข้าราชการทั้งหมด
ข้าราชการที่ลาออกเมื่อครบเกษียณอายุ และข้าราชการที่ออกเพราะต้องโทษทางวินัย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๑๐

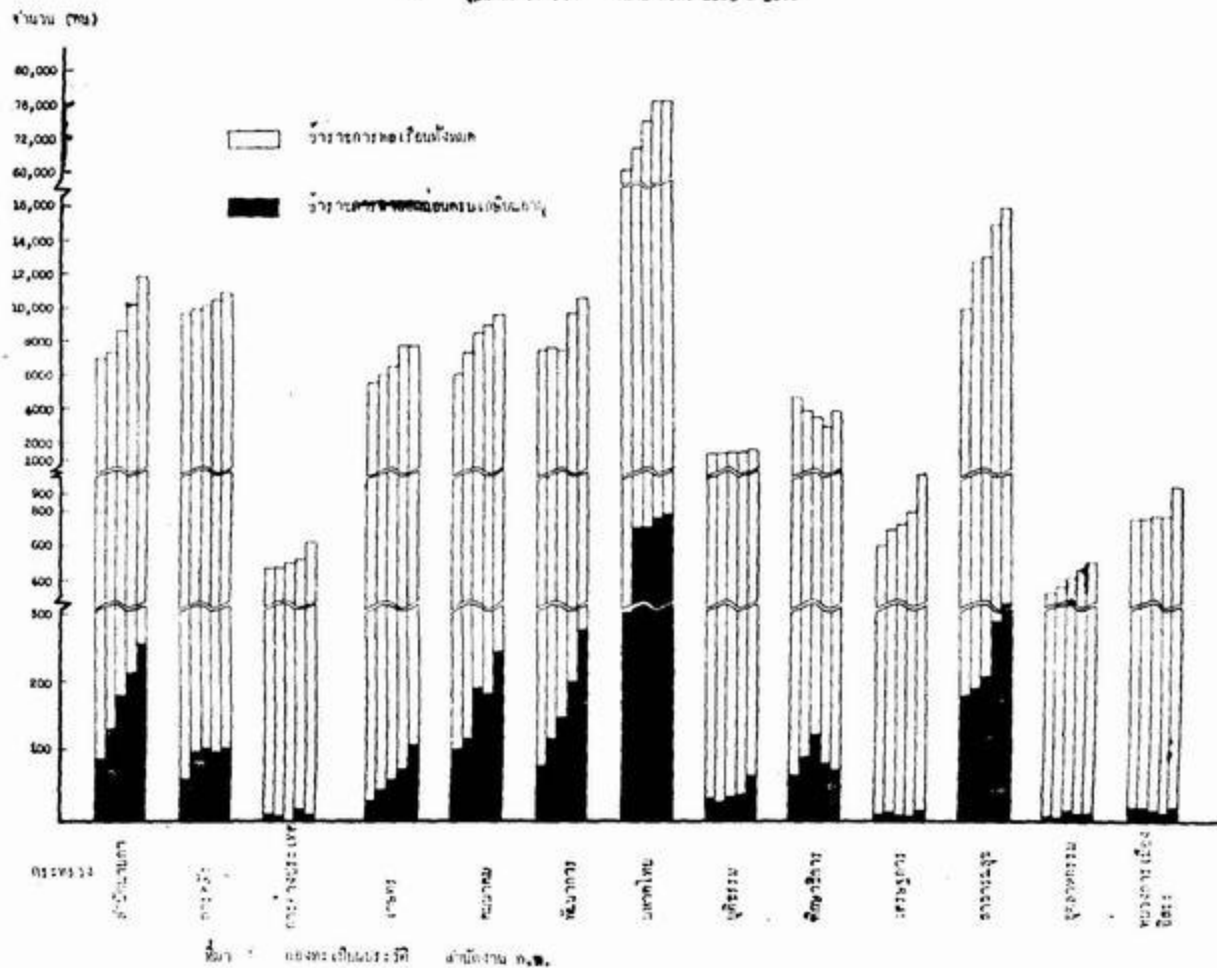

อัตราเฉลี่ยการเพิ่มของข้าราชการทั้งหมด อัตราเฉลี่ยของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุ อัตราเฉลี่ยของข้าราชการที่ลาออกเมื่อครบเกษียณอายุ และอัตราเฉลี่ยการออกของข้าราชการที่ต้องโทษทางวินัย ประมาณร้อยละ ๕.๓๘, ๑.๒๒, ๐.๔๐ และร้อยละ ๐.๑๗ ตามลำดับ

สิ่งที่น่าสนใจจากแผนภูมินี้คือ อัตราการออกของข้าราชการเมื่อครบเกษียณอายุมีจำนวนประมาณคงที่ และอัตราการออกของข้าราชการที่ต้องโทษทางวินัยมีแนวโน้มที่ลดลงทุกปี ส่วนอัตราการลาออกของข้าราชการก่อนเกษียณอายุนั้น มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นทุกปี ถึงแม้ว่าจำนวนข้าราชการทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปีก็ตาม แต่อัตราการเพิ่ม ไม่ได้มีแนวโน้มที่สูงขึ้น เมื่อคำนึงถึงการขยายตัวของงานของราชการแล้ว อัตราการลาออกของข้าราชการก่อนเกษียณอายุซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น อาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งน่าจะได้อีกศึกษาให้ละเอียดต่อไป

ข. ข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุจำแนกตามกระทรวงเจ้าสังกัด

แผนภูมิเปรียบเทียบจำนวนข้าราชการพลเรือนทั้งหมด (ยกเว้นข้าราชการครู) และจำนวนข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุ
ในแต่ละกระทรวง ทั้งในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ และ ๒๕๔๐

หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ต่อไปนี้นำอัตราเฉลี่ยการลาออกของข้าราชการก่อนเกษียณ

อายุต่อจำนวนข้าราชการทั้งหมดในแต่ละปีของแต่ละกระทรวงนั้นเป็นหลัก แล้วแยกแยะตามกรม
ที่มีอัตราการลาออกสูงผิดปกติ

๑. กระทรวงยุติธรรม

อัตราเฉลี่ยการลาออกก่อนเกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงยุติธรรม (ยกเว้น
ข้าราชการตุลาการ) สูงเป็นอันดับหนึ่ง คือประมาณร้อยละ ๒.๒๖ อย่างไรก็ตาม จากการ
ตรวจสอบพบว่า ข้าราชการลาออกก่อนเกษียณอายุเหล่านี้เป็นข้าราชการวิสามัญก่อนสอบ ข้าราชการ
วิสามัญก่อนสอบของกระทรวงยุติธรรมแตกต่างจากกระทรวงอื่น กล่าวคือ ระยะเวลาที่
เป็นข้าราชการวิสามัญก่อนสอบนานมาก บางคนถึง ๑ ปี และกระทรวงยุติธรรมได้จัดทำ ก.พ. ๗
ของข้าราชการวิสามัญก่อนสอบทุกคน ข้าราชการวิสามัญก่อนสอบของกระทรวงยุติธรรม ส่วน
ใหญ่เป็นผู้สำเร็จ ม. ๖ หรือประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง ซึ่งเมื่อได้โอกาสที่จะ
เข้ารับราชการในกระทรวงทบวงกรมอื่นก็ลาออก นอกจากนั้นผู้ที่จบปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ ซึ่ง
เข้ามารับราชการในตำแหน่งเสมียนศาล เป็นการชั่วคราว เพื่อรอสอบเนติบัณฑิต นอกจากนั้น
ยังได้ความรู้จากการศึกษาเกี่ยวกับการพิจารณาคดีของศาล คำฟ้องและปัญหาข้อกฎหมายอื่น ๆ
อีกด้วย

จึงเห็นว่า ถึงแม้อัตราการลาออกของข้าราชการกระทรวงยุติธรรมสูง แต่ก็ไม่น่าจะ
มีปัญหาเท่าใดนัก

๒. กระทรวงศึกษาธิการ

อัตราเฉลี่ยการลาออกก่อนครบเกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ยก
เว้นข้าราชการครู) สูงเป็นอันดับสองรองจากกระทรวงยุติธรรม คือ ร้อยละ ๒.๒๓ อย่างไรก็ตาม
เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละกรมและปี พ.ศ. แล้ว พบว่า การที่อัตราการลาออกก่อนครบ
เกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการสูง เป็นเพราะในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และ พ.ศ.
๒๕๐๙ ข้าราชการของกรมสามัญศึกษาลาออกก่อนครบเกษียณอายุเพื่อเป็นข้าราชการองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติโอนโรงเรียนประถมศึกษาบางประเภทไปสังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๙

๓. กระทรวงคมนาคม

อัตราเฉลี่ยการลาออกก่อนครบเกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงคมนาคม ประมาณ
ร้อยละ ๒.๐๙ ในจำนวนนี้เป็นข้าราชการของกรมไปรษณีย์โทรเลข (ข้าราชการพลเรือนรัฐ-

พาณิชย์) ประมาณร้อยละ ๘๖ เป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่ไม่ได้จำแนกข้าราชการลาออกก่อนเกษียณอายุเป็นกระทรวงและชั้นไว้ จึงไม่อาจทราบได้แน่ชัดว่า ชั้นไหนของข้าราชการกรมไปรษณีย์โทรเลขลาออกมาก อย่างไรก็ตามพอจะคาดการณ์ได้ว่า ส่วนใหญ่ของข้าราชการกรมไปรษณีย์โทรเลขที่ลาออกมาก คือ ข้าราชการชั้นจัตวา เช่น พนักงานวิทยุ บุรุษไปรษณีย์โทรเลข เป็นต้น

๔. กระทรวงอุตสาหกรรม

ข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุของกระทรวงอุตสาหกรรม เฉลี่ยแล้วประมาณร้อยละ ๑.๘๙ กรมที่น่าสนใจในกระทรวงนี้ คือ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งมีข้าราชการส่วนใหญ่เป็นผู้มีวุฒิทางช่าง วิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ ได้ลาออกก่อนครบเกษียณอายุมาก ประมาณร้อยละ ๓๒ ของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุของกระทรวงอุตสาหกรรมทั้งหมด

๕. กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

อัตราเฉลี่ยการลาออกก่อนครบเกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติประมาณร้อยละ ๑.๘๙ ในจำนวนนี้ มีข้าราชการกรมชลประทาน ซึ่งมีข้าราชการที่มีวุฒิทางช่าง และวิศวกรรมศาสตร์มาก ประมาณร้อยละ ๓๒ ของข้าราชการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติที่ลาออกก่อนครบเกษียณอายุทั้งหมด

๖. กระทรวงสาธารณสุข

ถึงแม้กระทรวงสาธารณสุขจะมีอัตราการลาออกก่อนครบเกษียณอายุต่ำกว่ากระทรวงต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว คือ ประมาณร้อยละ ๑.๗๕ แต่ก็เป็นที่น่าสนใจและน่าหนักใจเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ข้าราชการจากกรมการแพทย์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพยาบาลและนายแพทย์ ได้ลาออกมากถึงร้อยละ ๖๑ ของข้าราชการลาออกก่อนเกษียณอายุของกระทรวงนี้ทั้งหมด และข้าราชการกรมอนามัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพยาบาลและผดุงครรภ์ได้ลาออกถึงร้อยละ ๓๒ ของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุทั้งหมดของกระทรวงนี้ เป็นที่เห็นชัดแล้วว่า ประเทศชาติได้ประสบปัญหาการขาดแคลนแพทย์ พยาบาล และผดุงครรภ์มานานแล้ว

๗. สำนักนายกรัฐมนตรี

อัตราเฉลี่ยของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุของสำนักนายกรัฐมนตรี ประมาณร้อยละ ๑.๖๗ กรมที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล (มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์) ข้าราชการสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดลซึ่งส่วนใหญ่เป็นนายแพทย์ (อาจารย์) ได้ลาออกมากที่สุด เฉลี่ยแล้วปีละประมาณร้อยละ ๔.๖ ของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุของสำนักนายกรัฐมนตรีทั้งหมด หรือประมาณร้อยละ ๒.๖๗ ของข้าราชการสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดลทั้งหมด ซึ่งนับว่าเป็นอัตราการลาออกที่สูงมาก

๘. กระทรวงอื่น ๆ

สำหรับกระทรวงอื่นที่ไม่ได้กล่าวในที่นี้มีอัตราการลาออกก่อนครบเกษียณอายุของข้าราชการต่ำกว่าอัตราเฉลี่ย

ค. วุฒิของข้าราชการที่ลาออกก่อนเกษียณ

๑. วุฒิในประเทศ

๑.๑ แพทยศาสตร์ ข้าราชการที่มีวุฒิแพทยศาสตร์ได้ลาออกจากราชการก่อนครบเกษียณอายุสูงเป็นอันดับหนึ่ง คือ ประมาณร้อยละ ๓.๗๑ ของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุทั้งหมด จากสถิติเป็นเครื่องยืนยันถึงการขาดแคลนแพทย์มากยิ่งขึ้นในส่วนราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัยมหิดล และกรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข ดังได้กล่าวมาแล้ว

๑.๒ วิศวกรรมศาสตร์ นอกจากการขาดแคลนแพทย์แล้ว วิศวกรรมศาสตร์ก็เป็นอีกสาขาหนึ่งซึ่งขาดแคลนเป็นอันดับสอง ข้าราชการที่มีวุฒิวิศวกรรมศาสตร์ได้ลาออกก่อนครบเกษียณอายุประมาณร้อยละ ๒.๓๒

๑.๓ เกษตรศาสตร์ ถึงแม้ว่าข้าราชการที่มีวุฒิเกษตรศาสตร์ได้ลาออกก่อนครบเกษียณอายุประมาณร้อยละ ๒.๐๗ เป็นอันดับที่สามก็ตาม แต่โดยเหตุที่ประเทศไทยเราเป็นประเทศกสิกรรม ซึ่งต้องการนักเกษตร ดังนั้น ปัญหาเกษตรกรลาออกจึงไม่เป็นที่หนักใจเท่าใดนัก

๑.๔ วิทยาศาสตร์และกฎหมาย ถึงแม้ว่าอัตราการลาออกของข้าราชการผู้มีวุฒิทางวิทยาศาสตร์และกฎหมายเท่ากัน คือ ประมาณร้อยละ ๑.๙๗ แต่เมื่อคำนึงถึงว่า การลาออกของข้าราชการที่มีวุฒิทางกฎหมายซึ่งเกิดขึ้นในกระทรวงยุติธรรมตั้งได้กล่าวแล้วว่าจะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตุลาการแล้ว ปัญหาการขาดแคลนนักกฎหมายก็หมดไป แต่การที่นักวิทยาศาสตร์ลาออกมากทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลน นักวิทยาศาสตร์ในส่วนราชการมากขึ้น เป็นปัญหาที่ควรคำนึงอยู่ไม่ใช่น้อย

๒. วุฒิต่างประเทศ

เป็นที่น่าเสียดายว่า เราไม่อาจทราบสาขาวิชาของข้าราชการที่มีวุฒิต่างประเทศลาออกก่อนครบเกษียณอายุถึงร้อยละ ๒๑.๘๔ ของข้าราชการที่มีวุฒิต่างประเทศที่ลาออกทั้งหมด อย่างไรก็ตามเท่าที่ปรากฏใน ก.พ. ๗ ข้าราชการที่มีวุฒิทางวิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ แพทยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จากต่างประเทศลาออก คือ ร้อยละ ๑๙.๕๔, ๑๗.๒๔, ๑๑.๔๙ และร้อยละ ๘.๐๕ ตามลำดับ

ถึงแม้ว่าข้าราชการที่มีคุณวุฒิทางสังคมศาสตร์จากต่างประเทศลาออกเป็นอันสอง แต่ไม่เป็นที่น่าหนักใจเท่าใดนัก ทั้งนี้ ก็เป็นเพราะสังคมศาสตร์ได้แยกแยะไปหลายแขนง

จะเห็นได้ว่า ข้าราชการที่มีวุฒิทางแพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ทั้งวุฒิในประเทศและต่างประเทศมีอัตราการลาออกสูงมาก

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าเสียดายที่เราไม่อาจจะทราบได้ว่า ในปัจจุบันมีข้าราชการวุฒิแพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาอื่นเป็นจำนวนเท่าไร จึงไม่อาจจะเห็นได้ชัดว่า อัตราการลาออกของข้าราชการที่มีวุฒิดังกล่าว มีผลกระทบกระเทือนต่อข้าราชการมากน้อยเพียงใด ตัวอย่างเช่น อัตราการลาออกของข้าราชการวุฒิแพทยศาสตร์ในประเทศร้อยละ ๓.๗๑ ของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุทั้งหมด จะไม่เป็นปัญหาหรือनावิดกอย่างใดนัก หากมีข้าราชการวุฒิแพทยศาสตร์ในประเทศเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าหากข้าราชการที่มีวุฒิแพทยศาสตร์ในประเทศมีจำนวนน้อยก็ย่อมเป็นปัญหาที่น่าหนักใจเป็นอย่างยิ่ง

ง. ชั้นของข้าราชการที่ลาออกก่อนครบเกษียณอายุ

ชั้นของข้าราชการที่ลาออกก่อนครบเกษียณอายุมากที่สุด คือ ข้าราชการชั้นจัตวา ร้อยละ ๕๓.๔ รองลงมา คือ ชั้นตรี โท เอก และพิเศษ ร้อยละ ๑๙.๙, ๗.๑, ๑.๘ และ ร้อยละ ๐.๒ ของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุทั้งหมดตามลำดับ และเมื่อคำนึงถึงอัตราการลาออกของข้าราชการแต่ละชั้นต่อจำนวนข้าราชการในแต่ละชั้นทั้งหมดแล้ว ชั้นจัตวาก็ยังมีอัตราการลาออกที่สูงที่สุด คือ ร้อยละ ๒.๐๐ รองลงมา คือ ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก และชั้นพิเศษ ร้อยละ ๑.๔๐, ๑.๐๒, ๐.๙๕, และ ๐.๕๑ ตามลำดับ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่ว่าในชั้นใด (ยกเว้นชั้นพิเศษ) จุดที่ข้าราชการลาออกมาก คือ อัตราเงินเดือนขั้นสูงของแต่ละชั้นในขณะนั้น (ชั้นจัตวา ๙๐๐ บาท ชั้นตรี ๑,๓๐๐ บาท ชั้นโท ๒,๖๕๐ บาท และชั้นเอก ๔,๓๐๐ บาท) ข้าราชการชั้นจัตวา ตรี โท และเอก ที่ลาออกเมื่อได้รับเงินเดือนสูงสุดของแต่ละชั้นคิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓, ๒๒.๔, ๑๕.๖ และ ๓๒.๙ ของข้าราชการแต่ละชั้นที่ลาออกตามลำดับ

จากสถิติ^๕ พอจะตั้งข้อสังเกตได้ว่า ความหมดหวังที่จะได้รับการเลื่อนขั้นของตนเองให้สูงขึ้น อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้องลาออกจากราชการ

จ. อายุราชการของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุ

เป็นที่น่าสนใจว่า ข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุส่วนใหญ่มีอายุราชการเพียง ๑-๔ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖ ของข้าราชการที่ลาออกก่อนครบเกษียณอายุทั้งหมด อายุราชการมีความสัมพันธ์ผกผันกับการลาออก กล่าวคือ อายุราชการยิ่งมากขึ้น การลาออกจากราชการก็ยิ่งน้อยลง

จากตัวเลข^๕ พอจะชี้ให้เห็นว่า ระยะแรกที่เข้ารับราชการ ซึ่งเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตเป็นระยะเวลาแห่งการตัดสินใจว่าจะเลือกอาชีพราชการเป็นหลักหรือไม่ เพียงใด หากทางราชการได้มีส่วนช่วยในการเลือกของข้าราชการ กล่าวคือ ทางราชการได้พยายามปรับปรุงด้านสวัสดิการ เงินเดือน รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าและคุณค่าในการรับราชการแล้ว ก็คงจะดีไม่น้อย

ฉ. อายุของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุ

อายุของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุ มีส่วนสัมพันธ์กับอายุราชการของข้าราชการที่ลาออกอย่างเห็นได้ชัด ข้าราชการที่มีอายุระหว่าง ๒๖—๓๐ ปี ลาออกก่อนครบเกษียณมากที่สุด ประมาณร้อยละ ๒๗.๓ ของข้าราชการลาออกก่อนเกษียณอายุทั้งหมด และก็เช่นเดียวกับอายุราชการ อายุข้าราชการมีส่วนสัมพันธ์ผกผันกับการลาออก กล่าวคือ อายุของข้าราชการยิ่งมากขึ้น การลาออกจากราชการก็ยิ่งน้อยลง

ช. สาเหตุของการลาออกที่ระบุไว้ใน ก.พ. ๗

เป็นที่น่าเสียดายว่าประมาณร้อยละ ๔๑.๘ ของจำนวนข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุไม่ได้แจ้งเหตุผลการลาออกไว้ใน ก.พ. ๗ อย่างไรก็ตามจากเหตุผลที่ทราบ ลาออกเพื่อไปประกอบอาชีพอื่นมีจำนวนสูงสุด คือ ประมาณร้อยละ ๓๘.๑ ของจำนวนข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุทั้งหมด ลาออกเพราะศึกษาต่อประมาณร้อยละ ๕.๗ นอกนั้นก็ลาออกเพราะสุขภาพไม่สมบูรณ์ สูงอายุ อยู่กับบ้าน รั้งบ้านาญ และทุพพลภาพ ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก

เนื่องจากสำนักงาน ก.พ. เห็นว่า เหตุผลที่ระบุถึงสาเหตุของการลาออกใน ก.พ. ๗ คงจะไม่ตรงกับความเป็นจริง สำนักงาน ก.พ. จึงได้สร้างแบบสอบถามเพื่อหาเหตุผลการลาออกที่แท้จริง ประเภทงานที่ทำหลังจากออกจากราชการแล้ว ตลอดจนรายได้ต่อเดือนส่งไปยังข้าราชการลาออกเฉพาะบางวุฒิที่มีการลาออกมาก เช่น แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ที่มีสถานที่อยู่แล้วใน ก.พ. ๗ ประมาณ ๑,๕๐๐ คน ได้แบบสอบถามคืน ๓๘๘ ฉบับ หรือประมาณร้อยละ ๓๒.๓๔ ของแบบสอบถามที่ส่งออกทั้งหมด

จากการส่งแบบสอบถามไปยังข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุที่มีวุฒิเหล่านี้ ทำให้ทราบสาเหตุของการลาออกชัดเจนยิ่งขึ้น ดังจะได้กล่าวเป็นสาขาวิชาไป

๑. วิศวกรรมศาสตร์

สาเหตุที่ข้าราชการวุฒิวิศวกรรมศาสตร์ลาออกก่อนครบเกษียณอายุมากที่สุด คือ ออกไปทำงานบริษัทเอกชน ประมาณร้อยละ ๔๔.๒๗ ของข้าราชการลาออกก่อนครบเกษียณอายุที่มี

๕๐. การลาออกก่อนครบเกษียณอายุของข้าราชการพลเรือน

วุฒิวิศวกรรมศาสตร์ทั้งหมด ลาออกเพื่อทำงานในองค์การรัฐวิสาหกิจ และศึกษาต่อเป็นอันดับสอง คือ ประมาณร้อยละ ๑๗.๒๘

๒. แพทยศาสตร์

เช่นเดียวกับข้าราชการที่มีวุฒิวิศวกรรมศาสตร์ ข้าราชการวุฒิแพทยศาสตร์ลาออกก่อนครบเกษียณอายุ เพื่อทำงานบริษัทเอกชนสูงสุดถึงร้อยละ ๒๓.๖๘ ของข้าราชการวุฒิแพทยที่ลาออกก่อนครบเกษียณอายุทั้งหมด รองลงมาประมาณร้อยละ ๒๑.๐๕ ลาออกเพื่อศึกษาต่อ อย่างไรก็ตามการลาออกเพื่อทำงานบริษัทเอกชนและเพื่อศึกษาต่อของแพทย์คงจะรวมถึงการไปทำงานในต่างประเทศด้วย

๓. วิทยาศาสตร์

ข้าราชการวุฒิวิทยาศาสตร์ ลาออกก่อนครบเกษียณอายุเพื่อศึกษาต่อมีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ ๓๔.๖๒ ของข้าราชการวุฒิวิทยาศาสตร์ที่ลาออกก่อนครบเกษียณอายุทั้งหมด รองลงมาคือลาออกเพื่อทำงานบริษัทเอกชนประมาณร้อยละ ๑๙.๒๓

๔. วิชาพยาบาลและผดุงครรภ์

เป็นที่น่าเสียใจว่า ส่วนใหญ่ของข้าราชการวุฒิพยาบาลและผดุงครรภ์ (ร้อยละ ๒๓.๑๕) ไม่ได้ระบุสาเหตุการลาออกก่อนครบเกษียณอายุไว้ อย่างไรก็ตามสาเหตุที่ลาออกมากที่สุด คือ เพื่อศึกษาต่อร้อยละ ๑๙.๒๓ รองลงมาคือ อยู่กับบ้าน และทำงานบริษัทเอกชนร้อยละ ๑๖.๓๕ และ ๑๕.๓๘ ตามลำดับ สาเหตุการลาออกเพื่อศึกษาต่อ คงจะรวมถึงการไปทำงานในต่างประเทศด้วย

๕. ประกาศนียบัตรวิชาช่างต่าง ๆ

เช่นเดียวกับพยาบาลและผดุงครรภ์ ข้าราชการวุฒิประกาศนียบัตรวิชาช่างต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุสาเหตุการลาออกก่อนเกษียณอายุไว้ (ร้อยละ ๓๑.๖๘) เท่าที่ทราบสาเหตุการลาออกที่มากที่สุด คือ ทำงานองค์การรัฐวิสาหกิจร้อยละ ๒๒.๗๗ รองลงมาคือ ทำงานบริษัทเอกชนร้อยละ ๑๕.๘๔

จากข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ข้าราชการที่มีวุฒิทางวิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิชาพยาบาลและผดุงครรภ์ และประกาศนียบัตรวิชาช่างต่าง ๆ ได้ ลาออกเพื่อทำงานบริษัทเอกชนมากที่สุดประมาณร้อยละ ๒๐.๓๘ รองลงมาคือ ศึกษาต่อและทำ งานองค์การรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ ๑๔.๔๓ และ ๑๔.๑๘ ตามลำดับ

การลาออกเพื่อทำงานบริษัทเอกชนและองค์การรัฐวิสาหกิจ

การที่ข้าราชการลาออกไปทำงานบริษัทเอกชนหรือองค์การรัฐวิสาหกิจนั้น ไม่เป็นที่ เสียหายแก่ประเทศชาติมากมายนัก เพราะเท่ากับเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติอีก ทางหนึ่ง แต่การที่ข้าราชการลาออกไปทำงานบริษัทเอกชนหรือองค์การรัฐวิสาหกิจมากเกินไปนั้น ทำให้ข้าราชการขาดกำลังคนที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศอันเป็นสิ่งที่ควรหาทางป้องกัน เป็นอย่างยิ่ง เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า บริษัทเอกชนหรือองค์การรัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่ได้ พยายามดึงคนจากวงราชการ โดยการตั้งอัตราเงินเดือนไว้สูง หากทางราชการได้ปรับปรุง อัตราเงินเดือนของข้าราชการให้สูงขึ้นก็จะเป็นวิธทางอันหนึ่งที่จะป้องกันมิให้ข้าราชการลาออก จากราชการได้

การลาออกเพื่อศึกษาต่อ

การลาออกจากราชการโดยอ้างว่า ไปศึกษาต่อนั้น อาจมีจำนวนไม่น้อยที่ไปทำงาน ในต่างประเทศและถือโอกาสศึกษาดูด้วย อย่างไรก็ตาม ข้าราชการที่ลาออกเพื่อไปศึกษาต่อจริง ๆ ทั้ง ๆ ที่ทางราชการได้ให้สิทธิข้าราชการลาศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ เป็นสิ่งที่ ควรคำนึงเป็นอย่างยิ่ง จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าข้าราชการต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ของตน ซึ่งนั้นก็หมายถึงความเจริญรุ่งเรืองของทางราชการด้วย หากมีผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงมา ปฏิบัติงาน ดังนั้น หากทางราชการมีวิธทางใดที่จะส่งเสริมให้ข้าราชการได้เพิ่มพูนความรู้ของ ตนโดยไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงาน นอกจากจะขจัดปัญหาการลาออกเพื่อศึกษาต่อแล้วยัง เป็นผลดีแก่ทางราชการในการได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถสูงขึ้น มาปฏิบัติราชการต่อไป

สรุป

การลาออกของข้าราชการก่อนครบเกษียณอายุ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เพราะนอกจากทำให้งานของรัฐต้องชงักไปเพราะขาดคนทำงานในขณะนั้นและรอบรรจุบุคคลเข้าปฏิบัติงานแทน ซึ่งบางครั้งบางตำแหน่งไม่สามารถจะหาคนมาแทนได้แล้ว ยังทำให้รัฐต้องเสียเวลาและเงินในการรับสมัครบุคคลเข้ามารับราชการแทน รวมทั้งยังต้องเสียเวลาในการฝึกอบรมข้าราชการเข้าใหม่อีกด้วย

การแก้ปัญหาการลาออกของข้าราชการก่อนครบเกษียณอายุ^๕ เป็นสิ่งจำเป็น ควรที่จะได้รับการปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งหามาตรการที่เหมาะสมในการจูงคนให้รับราชการต่อไป เพื่อมิให้รัฐต้องเสียผลประโยชน์ดังกล่าวแล้ว

การอุทธรณ์

สุพรรณ ชนะสงคราม

กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนรักษาวินัยโดยเคร่งครัด ผู้ใดฝ่าฝืนถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดจกต้องได้รับโทษ โดยให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบข้าราชการในบังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามวินัย ถ้าผู้บังคับบัญชารู้ว่าผู้ใดฝ่าฝืนบัญชาทำความผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาโทษ ก่อนที่ผู้มีส่วนลงโทษจะสั่งลงโทษต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนถี่แน่นนอนว่าผู้ที่จะต้องรับโทษนั้นมีความผิดจริง สำหรับความผิดร้ายแรงที่จะลงโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนเสียก่อน.....

ความผิดร้ายแรงที่ผู้บังคับบัญชาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนั้นมี ๔ ประการ (ตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๗) คือ

(ก) กระทำความผิดต้องรับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นผลโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดโทษชั้นลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เสียหายแก่ราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

(ข) ต้องคำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลายเพราะทำหนี้สินด้วยความทุจริต หรือต้องคำพิพากษาในคดีแพ่งอันแสดงว่าเป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่อย่างร้ายแรง

(ค) ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

สำหรับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการในทางวินัยนี้ มีความหมายอยู่ในลักษณะเช่นเดียวกับในทางอาญาคือผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องกระทำในหน้าที่ราชการของตนซึ่งตามปกติได้แก่หน้าที่ ในตำแหน่งราชการที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ แต่หน้าที่ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้ปฏิบัติ (โดยชอบ) ข้าราชการหากปฏิบัติหน้าที่นั้นโดยทุจริตก็ย่อมมีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานหลายเรื่อง เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๖๖/๒๕๐๔ ซึ่งวินิจฉัยว่าผู้ช่วยเสมียนตราจังหวัดได้รับแต่งตั้งให้เป็นปลัดอำเภอตรี แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งเสมียน

ตราไปก่อน หากในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้รับเงินค่าอากรฆ่าสัตว์เพื่อนำส่งคลังแล้วเบียดบังเอาไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวเสีย ย่อมมีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และมีคำพิพากษากฎีกาที่ ๑๖๑/๒๔๔๒ วินิจฉัยว่า ข้าราชการไปราชการกลับมาแล้วทำรายงานเบิกค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเท็จ ไม่มีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะการรายงานเบิกเงินเช่นนี้เป็นสิทธิของข้าราชการหาใช้หน้าที่ไม่ เป็นการสนับสนุนให้เห็นว่าจะเป็นผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการก็ต่อเมื่อได้กระทำการทุจริตในหน้าที่ราชการของตน

การทุจริตต่อหน้าที่ราชการนั้น เป็นความผิดทั้งทางอาญาและทางวินัย ในทางอาญามีประมวลกฎหมายอาญากำหนดโทษไว้ในอัตราสูง ในทางวินัยมีมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือที่ น.ว. ๑๒๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๓ ว่าเป็นความผิดร้ายแรงควรไล่ออกจากราชการ จะปรานีลดหย่อนผ่อนโทษลงได้เพียงปลดออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตยกยอกไปแล้วมาคืนก็ดี การเป็นผู้ไม่เคยกระทำผิดมาก่อนก็ดี หรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใดก็ดี ไม่เป็นเหตุเพียงพอที่จะลดหย่อนผ่อนโทษลงมาเป็นเหตุให้ออกจากราชการได้... ..จึงไม่ควรทุจริตต่อหน้าที่ราชการของท่านอย่างยิ่ง

(ง) ขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาโดยชอบด้วยราชการและการขัดคำสั่งนั้นเป็นเหตุ ให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(จ) เบียดความลับของราชการเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(ฉ) ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(ช) ดุหมั่นเหี้ยมหยามหรือกดขี่ข่มเหงราษฎร

(ซ) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

สำหรับความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงนี้ กรณีอย่างไรจึงจะถือว่า “ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” นั้น มีมติ ก.พ. ตามหนังสือที่ ๖๑๓๔/๒๔๔๔ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๔๔๔ ว่า จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงตามพฤติการณ์ของกรณีเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยถือเกียรติของข้าราชการและความรังเกียจของสังคมเป็นแนวทางพิจารณา

กรณีต่อไปนี้ถือว่าเป็น “ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” อันอาจถูกลงโทษในสถานหนัก เช่น ทุจริตในการสอบ มีมติคณะรัฐมนตรีที่ สร ๐๔๐๑/ว ๕๐ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๑๑ กำหนดผู้บังคับบัญชาให้ลงโทษแก่ข้าราชการที่ทุจริตในการสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้น ในสถานหนัก

เบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางและเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จมีมติ ก.พ. ที่ สร ๐๙๐๕/ว ๖ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๑๑ ว่า ความร้ายแรงแห่งกรณีมิได้ยิ่งหย่อนไปกว่าการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จึงควรลงโทษในสถานหนักทำนองเดียวกัน

เล่นการพนัน มีมติคณะรัฐมนตรีที่ น.ว. ๒๐๘/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๖ ว่าเล่นการพนันที่กฎหมายห้ามขาด หรือเล่นการพนันประเภทที่กฎหมายบัญญัติว่าจะเล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากทางการโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือโดยได้รับอนุญาตแล้วแต่ผู้เล่นเป็นเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ปราบปรามโดยตรง หรือเป็นครูเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งมีข้อห้ามของกระทรวงทบวงกรมวางไว้เป็นพิเศษ ให้ลงโทษถึงให้ออก ปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ โดยเฉพาะการเล่นการพนันสลากกินรวบมีมติคณะรัฐมนตรีที่ น.ว. ๒๘๐/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๔ ให้พิจารณาโทษอย่างน้อยก็ต้องให้ออกจากราชการไป

เสพยา มีมติคณะรัฐมนตรีที่หนังสือเกี่ยวกับเรื่องเล่นการพนันว่า การเสพยาหรือเมาสยาในกรณีต่อไปนี้ ให้ลงโทษสถานหนักถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ เช่น

๑. เสพยาในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการ
 ๒. เมาสยาเสียราชการ
 ๓. เมาสยาในที่ชุมนุมชนจนเกิดเรื่องเสียหายหรือเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ
- ใช้เวลาราชการไปเที่ยวแสวงหาความสุขส่วนตัว มีมติคณะรัฐมนตรีที่ น.ว. ๒๖๔/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๔ ให้พิจารณาโทษสถานหนัก คือไล่ออก หรือปลดออก หรือให้ออกจากราชการ

ละทิ้งหน้าที่เวรรักษาราชการประจำสถานที่ราชการเพื่อป้องกันอัคคีภัย มีมติคณะรัฐมนตรีที่ น.ว. ๑๐๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๔๕ ให้ถือว่าเป็นความผิดร้ายแรง และให้พิจารณาโทษอย่างน้อยให้ออกจากราชการ

ละทิ้งหน้าที่ราชการไปเลยเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร มีมติคณะรัฐมนตรีที่ น.ว. ๑๒๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๓ ว่าเป็นความผิดร้ายแรงซึ่งควรไล่ออกจากราชการ จะปรานีลดหย่อนผ่อนโทษลงได้ก็เพียงปลดออกจากราชการ การเป็นผีไม่เคยกระทำผิดมาก่อนก็ดี หรือ

มีเหตุอันควรปรานีอื่นใดก็ดีไม่เป็นเหตุเพียงพอที่จะลดหย่อนผ่อนโทษลงเป็นให้ออกจากราชการได้ และการลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศแล้วไม่เดินทางกลับมารับราชการภายในกำหนดเวลาที่ได้รับอนุมัติ มีมติ คณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๔๐๑/ว.๕๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๑๐ ว่าถ้าปรากฏว่ามีเจตนาละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรก็นำมาติดคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๑๒๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๓ มาประกอบการพิจารณาในการสั่งลงโทษทางวินัย

ความผิดร้ายแรงนั้น ถ้าเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งต่อไปนี้ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการได้โดยไม่ต้องทำการสอบสวนคือ

(๑) ทำความผิดต้องรับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดโทษชั้นลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เสียหายแก่ราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

(๒) ต้องคำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลาย เพราะทำหนี้สินขึ้นด้วยความทุจริต

(๓) ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และให้ถ้อยคำรับสารภาพต่อผู้บังคับบัญชาหรือต่อคณะกรรมการสอบสวนซึ่งผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งตามมาตรา ๘๕ มาตรา ๘๗ หรือมาตรา ๙๐

การรับสารภาพตามข้อนี้หมายถึงการรับว่าได้ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ กรณีข้าราชการได้รับเงินผลประโยชน์ไว้แล้วไม่นำลงบัญชีในวันที่รับเงิน และให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนรับว่าเป็นความจริงแต่อ้างว่าเพราะความพลั้งเผลอหลงลืม ก.พ. เคยพิจารณามีมติตามหนังสือ ที่ ๒๔๐๐๙/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๐๓ ว่าไม่ใช่ให้ถ้อยคำรับสารภาพว่าทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ไม่เข้ากรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง

(๔) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลาดีกว่าสิบห้าวัน และผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควร

กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการไปเกินกว่าสิบห้าวันแล้วกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีก มีมติ ก.พ. ที่ สร ๐๙๐๕/๘๒๔๑๖ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ ว่าถ้าผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนแล้ว

เห็นว่าผู้นั้นละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ก็ทรงองค์เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งแล้ว การกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนผู้บังคับบัญชาวินิจฉัยสั่งการเกี่ยวกับความผิด หากทำให้การกระทำที่ทรงองค์เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งแล้วเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นได้ไม่

กรณียื่นใบลาขอลาออกจากราชการแล้วหยุดราชการไปเลย โดยผู้บังคับบัญชายังมิได้อนุญาตนั้น มีมติ ก.พ. ที่ ศธ. ๖๑๔๐/๒๔๙๔ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๔๙๔ ว่ากรณีเช่นนี้ผู้บังคับบัญชาจะต้องสืบสวนว่าการละทิ้งหน้าที่ราชการนั้นมีเหตุผลอันสมควรหรือไม่ ถ้าสืบสวนได้ความว่าการละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรก็อาจถือเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งได้

กรณีได้รับอนุญาตให้ลาศึกษาต่อโดยได้รับเงินเดือนเต็ม แล้วไม่ได้ไปเรียนตามปกติ ขาดการเรียนจนสิ้นปีการศึกษาและไม่ได้สอบไล่เพราะเวลาเรียนไม่พอ มีมติ ก.พ. ที่ ๓๑๗๑๒/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๕ ว่าไม่เป็นความผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการ เพราะการศึกษาไม่ใช่หน้าที่ราชการโดยตรง จึงปรับเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งไม่ได้

ท่านได้รู้จักกับความผิดร้ายแรงแล้ว ก็ควรระมัดระวังรักษาวินัยกันโดยเคร่งครัด ถ้าฝ่าฝืนอาจถูกสอบสวนลงโทษหรืออาจถูกลงโทษโดยไม่ถูกสอบสวน แล้วแต่กรณีการสอบสวนนั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นอย่างน้อย ๓ คน เพื่อทำการสอบสวนโดย ก.พ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและความยุติธรรมไว้ตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๖๐ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ มีรายละเอียดอยู่หลายข้อหลายประการ สำหรับท่านที่ถูกสอบสวนควรทราบ.....

คณะกรรมการสอบสวนที่ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งขึ้นทำการสอบสวนนั้น ประธานกรรมการต้องตั้งจากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา หรือจากข้าราชการที่อยู่ในชั้นหรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ซึ่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะตั้งตนเองเป็นประธานกรรมการก็ได้ ส่วนกรรมการอื่นต้องตั้งจากข้าราชการที่อยู่ในชั้นหรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา เว้นแต่มีความจำเป็นจะต้องตั้งกรรมการจากข้าราชการ ที่อยู่ในชั้นหรือดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา ก็ได้ (ข้อ ๓)

ผู้ซึ่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนั้น (ข้อ ๕) เมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้วก็ควรอ่านให้เข้าใจ

ใจว่าถูกสอบสวนในเรื่องใด มีใครเป็นกรรมการสอบสวนบ้าง กรรมการสอบสวนมีเหตุอย่างไร อย่างหนึ่งดังต่อไปนี้หรือไม่ คือ

- (๑) เป็นพยานที่รับรู้ได้เห็นเหตุการณ์ในเรื่องที่สอบสวนนั้น
- (๒) เป็นผู้ที่มีผลประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวนนั้น
- (๓) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหา

ถ้ากรรมการสอบสวนคนใดคนหนึ่งมีเหตุดังกล่าวข้อหนึ่งข้อใด ผู้ถูกกล่าวหาอาจคัดค้านได้ โดยทำเป็นหนังสือแสดงเหตุที่คัดค้านนั้นยื่นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน นั้นภายในสิบห้าวัน นับแต่วันทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นว่า การคัดค้านนั้น มีเหตุฟังได้ก็ให้สั่งเปลี่ยนแปลงตามควรแก่กรณีโดยด่วน และถ้าเห็นว่าการคัดค้านนั้นไม่มีเหตุอันควรฟังได้ หรือเห็นว่าแม้จะให้กรรมการผู้ถูกคัดค้านนั้นร่วมสอบสวนก็ไม่ทำให้เสียความเป็นธรรมแต่ประการใด จะสั่งยกคำคัดค้านนั้นเสียก็ได้ (ข้อ ๗)

ในการสอบสวนปากคำบุคคลต้องมีกรรมการนั่งสอบสวนอย่างน้อยสองคน จึงจะเป็นองค์คณะทำการสอบสวนได้ (ข้อ ๑๑) และในการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่ปรากฏให้ทราบ และให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาที่จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ตามควรแก่กรณีภายในเวลาอันสมควร โดยผู้ถูกกล่าวหาจะนำพยานหลักฐานมาเอง หรือจะขอให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกพยานหลักฐานนั้นมาก็ได้ (ข้อ ๑๓) แต่ในการสอบสวนพยานนั้นผู้ถูกกล่าวหาจะขอเข้าฟังการสอบสวนด้วยไม่ได้ เพราะมีข้อกำหนดห้ามมิให้บุคคลอื่นนอกจากผู้กำลังถูกสอบสวนปากคำอยู่เข้าฟังการสอบสวน (ข้อ ๒๑)

การสอบสวนปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ต้องมีการบันทึกถ้อยคำเป็นหนังสือแล้วอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟัง เมื่อรับว่าถูกต้องแล้วให้ลงลายมือชื่อไว้ และกรรมการสอบสวนผู้หนึ่งสอบสวนทุกคนลงชื่อกำกับด้วย (ข้อ ๑๔) และในการสอบสวนห้ามมิให้บุคคลอื่นนอกจากคณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวน (ข้อ ๒๐) เว้นแต่ในกรณีส่งประเด็นไปสอบสวนพยานบุคคลใดซึ่งอยู่ต่างท้องที่ คณะกรรมการสอบสวนมอบหมายให้หัวหน้าหน่วยราชการหรือหัวหน้าส่วนราชการในท้องที่นั้น ทำการสอบสวนพยานบุคคลนั้นได้ (ข้อ ๑๔)

การชี้แจงข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาอาจให้ถ้อยคำหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือลงลายมือชื่อยื่นต่อคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ (ข้อ ๑๔) ถ้าผู้ถูกกล่าวหาไม่ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในเวลาที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนด คณะกรรมการสอบสวนก็จะดำเนินการสอบสวนไปโดยไม่สอบสวนตัวผู้ถูกกล่าวหา (ข้อ ๑๕) แต่ผู้ถูกกล่าวหาอาจยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวนนั้นต่อคณะกรรมการสอบสวนหรือต่อผู้มีอำนาจพิจารณา หรือส่งลงโทษในเวลาใด ๆ ก่อนมีคำสั่งลงโทษหรือไม่ลงโทษได้ (ข้อ ๒๒)

แม้เมื่อถูกสอบสวนจะมีบทกฎหมายคุ้มครองให้ความเป็นธรรมและมีโอกาสต่อสู้แก้ตัวได้เต็มที่ตามนัยดังกล่าวข้างต้นก็ตาม แต่ข้าราชการควรรักษาวินัยโดยเคร่งครัดมิให้ถูกสอบสวนไว้จะดีกว่า เพราะเมื่อถูกสอบสวนถ้าการสอบสวนได้ความว่ากระทำผิดจริง ก็อาจถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ ถึงแม้การสอบสวนจะไม่ได้ความเป็นสัจจะว่ากระทำผิดที่จะถูกไล่ออก หรือปลดออกแต่มีมลทินหรือมีหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนนั้น ก็อาจถูกสั่งให้ออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมีหมอง (ตามมาตรา ๓๔) และแม้จะไม่มีมลทินหรือมีหมองก็อาจถูกสั่งให้ออกจากราชการฐานหย่อนความสามารถหรือประพฤติคนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือบกพร่องในหน้าที่ (ตามมาตรา ๓๗) นอกจากนั้นระหว่างถูกสอบสวนยังอาจถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน (ตามมาตรา ๔๔) หรือถูกสั่งพักราชการ (ตามมาตรา ๔๕) ทั้งต้องรอการเลื่อนเงินเดือนไว้ก่อน (ตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ พ.ศ. ๒๕๐๔ ข้อ ๕ และในระหว่างมีกรณีต้องหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะลาออกจากราชการก็ไม่ได้ เพราะมาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้มีอำนาจสั่งอนุญาตการลาออกอีกด้วย...จึงพึงรักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ.

ปัญหากฎหมาย ปัญหาคลัง

ปัญหากฎหมาย

ผู้ตอบ

เสวิมสุข โกวิทวานิช
นิติกรเอก กองวินัยและเรื่องราว
อธิบดีฯ เสือวรรณศรี
วิทยากรโท กองระเบียบข้าราชการ

ชนะ อินสวาท
ผู้ช่วยหัวหน้ากอง กองวินัยและเรื่องราว
ชัยณรงค์ ละออหนอง
หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการ

สำนักงาน ก. พ.

ตอบสมาชิกจังหวัดเชียงราย

ถาม ผมเพิ่งเป็นสมาชิกวารสารข้าราชการปีนี้ ไม่ทราบว่าเคยมีผู้อ่านถามปัญหาหรือยัง ก็ต้องขอโทษด้วย

เรื่องมีอยู่ว่า ผมได้อ่านหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.๐๔๐๓/ว. ๑๑๗ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๑๐ เรื่องอัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนที่จะได้รับการเสนอเพื่อเลื่อนขั้นและหนังสือสำนักงาน ก. พ. ที่สร ๐๔๐๔/ว. ๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๐ เรื่องการขอกำหนดขั้นและอันดับเงินเดือนของตำแหน่งต่าง ๆ ตั้งแต่ชั้นเอกลงมาแล้ว ยังไม่เข้าใจขอให้ช่วยอธิบายคำว่า “อัตราเงินเดือนของข้าราชการที่จะได้รับการเสนอเพื่อเลื่อนขั้น” กับคำว่า “การขอกำหนดขั้นและอันดับเงินเดือนของตำแหน่งต่าง ๆ ตั้งแต่ชั้นเอกลงมา

ตอบ ขอบคุณครับที่ท่านได้บอกรับวารสารข้าราชการและขอต้อนรับน้องใหม่ไว้ ณ ที่นี้ด้วย
เกี่ยวกับปัญหาที่ท่านส่งมานั้น แม้จะมีสมาชิกอื่นเคยถามแล้ว ก็ไม่เป็นไรครับ เรายินดีที่จะบริการให้ เพราะอาจมีสมาชิกใหม่อีกหลายท่าน ที่ยังไม่เคยอ่านเรื่องที่เราได้ตอบแล้ว

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงนั้น แจ่มติคณะรัฐมนตรีให้ผู้บังคับบัญชา
 ของส่วนราชการต่าง ๆ ถือเป็นหลักปฏิบัติในกรณีที่จะแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนที่สอบคัดเลือกเพื่อเลื่อน
 ชั้นจากชั้นตรีเป็นชั้นโท หรือจากชั้นโทเป็นชั้นเอกได้ตามมาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติ
 ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้าราชการที่สอบคัดเลือกได้นั้น จะต้องครองอัตราเงินเดือน
 ไม่ต่ำกว่าชั้นตรี อันดับ ๒ ขั้น ๑,๒๐๐ บาท หรือไม่ต่ำกว่าชั้นโท อันดับ ๓ ขั้น ๒,๔๕๐ บาท
 แล้วแต่กรณี

ส่วนหนังสือสำนักงาน ก.พ. ดังกล่าวนั้น แจ่มติ ก.พ. ให้ส่วนราชการทราบเพิ่มเติมเพื่อ
 ถือเป็นหลักปฏิบัติในกรณีที่ส่วนราชการต่าง ๆ จะเสนอเรื่องให้ ก.พ. พิจารณากำหนดอัตราเงินเดือนของ
 ตำแหน่งใดเป็นชั้นหรืออันดับสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน
 โดยเปลี่ยนอันดับและชั้นเงินเดือนของชั้นต่าง ๆ ไปจากเดิม ก.พ. จึงได้วางระเบียบเกี่ยวกับการกำหนด
 อัตราเงินเดือนให้เป็นชั้นสูงขึ้น แต่ละชั้นใหม่ กล่าวคือ

อัตราเงินเดือนชั้นจัตวา จะขอกำหนดเป็นชั้นตรีได้ก็ต่อเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งที่ขอกำหนด
 อัตราเงินเดือนเป็นชั้นสูงขึ้นได้รับเงินเดือนในชั้นจัตวา ตั้งแต่อันดับ ๓ ขั้น ๔๕๐ บาทขึ้นไป

— ชั้นตรีเป็นชั้นโท ต้องได้รับเงินเดือนในชั้นตรีตั้งแต่อันดับ ๒ ขั้น ๑,๒๐๐ บาทขึ้นไป

— ชั้นโทเป็นชั้นเอก ต้องได้รับเงินเดือนในชั้นโท ตั้งแต่อันดับ ๓ ขั้น ๒,๔๕๐ บาท

ขึ้นไป

ตอบสมาชิกจังหวัดพิษณุโลก

ถาม นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นโทอันดับ ๑ ขั้น ๑,๗๐๐ บาท ได้ปฏิบัติราชการ
 พิเศษนอกเหนือหน้าที่ และได้ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างตราครุฑว่า ผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนชั้นเงินเดือนให้
 ๒ ขั้น จากชั้นโทอันดับ ๑ ขั้น ๑,๗๐๐ บาท เป็นชั้นโทอันดับ ๒ ขั้น ๑,๙๐๐ บาท ได้หรือไม่
 ถ้าหากได้ จะต้องอ้างกฎ ก.พ. ฉบับใด และข้อใดบ้าง ถ้าไม่ได้ เพราะเหตุใด

ตอบ ตามปัญหาของท่าน ถือเป็นการขอเลื่อนเงินเดือนเกินกว่าขั้นต่ำของอันดับเป็นกรณีพิเศษ
 ซึ่งเจ้ากระทรวงที่นาย ก. สังกัดอยู่มีสิทธิขออนุมัติ ก.พ. ได้เมื่อเห็นสมควร

สำหรับเหตุผลที่จะได้รับอนุมัติหรือไม่ขึ้นอยู่กับปริมาณ และคุณภาพของงานในตำแหน่ง
ที่ขอปรับเป็นอันดับสูงขึ้น และผลงานของผู้ที่ขอปรับย้อนหลังไป ๑ ปี กล่าวคือ นอกจากจะเป็นผู้ที่
อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สมควรจะได้เลื่อนเงินเดือนตามนัยข้อ ๔ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔)
แล้ว จะต้องชี้แจงข้อเท็จจริงในรายละเอียดว่า ได้ปฏิบัติหน้าที่เข้าหลักเกณฑ์ตามข้อ ๓ แห่งกฎ ก.พ.
ฉบับดังกล่าว ข้อใด อย่างไร และผลที่ได้รับซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณี
พิเศษด้วย

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๒๓๓

เนื่องด้วยข้าพเจ้ามีความข้องใจ เกี่ยวกับการเลื่อนอันดับและเลื่อนเงินเดือนข้าราชการ
จึงขอเรียนถามโดยขอยกอุทราหรณชั้นเป็นเกณฑ์คำถามดังนี้

๑. นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี เงินเดือน ๑,๔๐๐ บาท ได้รับการ
บรรจุเป็นชั้นโทโดยการสอบเลื่อนชั้นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๓ และนาย ก. เป็นผู้อยู่ในหลัก
เกณฑ์ที่จะเลื่อนเงินเดือนได้ ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔)

๒. นาย ข. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรีเงินเดือน ๑,๒๕๐ บาท ได้รับการ
บรรจุเป็นชั้นโทโดยการสอบเลื่อนชั้นเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๓ และเป็นผู้อยู่ในหลักเกณฑ์ตาม
กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ข้อ ๔ (๓) ทุกประการ

ข้าพเจ้ามีความเข้าใจว่า

ตอบ ๑. ผู้บังคับบัญชายอมส่งเงินเดือนให้ ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๓
เป็นต้นไป

ตอบ ๒. ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะเลื่อนเงินเดือนได้ตามนัยแห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๔๖
(พ.ศ. ๒๕๑๑) เพราะขัดกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่สร ๐๙๐๕/ว. ๑๙ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๑
ในประเด็นที่ว่า นาย ข. ได้รับการบรรจุโดยได้รับเงินเดือนสูงกว่าเดิม

จึงขอเรียนถามว่า

ถาม ความเข้าใจของข้าพเจ้า ตาม ๑ และ ๒ ถูกผิดประการใด

ถ้าความเข้าใจของข้าพเจ้าตาม ๒ ถูกต้อง ขอทราบว่ ก.พ. มีเจตนารมณ์อย่างไรจึงได้ห้ามมิให้เลื่อนเงินเดือนในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๓

ตอบ ความเข้าใจของท่านตามข้อ ๑ ถูกต้องแล้วครับ เพราะนาย ก. ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นโทในอัตราเงินเดือน ๑,๔๐๐ บาทเท่าเดิมตามนัยมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พศ. ๒๕๔๗

สำหรับปัญหาตามข้อ ๒ นั้น ผู้บังคับบัญชาไม่อาจเลื่อนเงินเดือนให้นาย ข. เพราะนาย ข. ต้องห้ามเลื่อนเงินเดือนตามนัยกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๔๖ (พ.ศ. ๒๕๑๑) เนื่องจากได้รับการบรรจุเป็นชั้นโทโดยได้รับเงินเดือนสูงกว่าเดิมอยู่แล้ว (จากชั้นตรี ๑,๒๕๐ บาท เป็นชั้นโท ๑,๓๐๐ บาท) แต่มิใช่จะเป็นการขัดกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่อ้างถึง ทั้งนี้เพราะผู้ที่สอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นจากชั้นตรีเป็นชั้นโทตามตัวอย่างของท่านได้นั้น ไม่ต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ กรณีจึงไม่อยู่ในข่ายของหนังสือเวียนฉบับดังกล่าวข้างต้น โปรดอ่านวารสารข้าราชการฉบับเดือนพฤศจิกายน และเดือนธันวาคม ๑๕๑๑ ด้วยครับ เพื่อจะได้เข้าใจเจตนารมณ์ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๔๖ (พ.ศ. ๒๕๑๑)

ตอบสมาชิกจังหวัดเพชรบุรี

ผมมีปัญหาคตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ว่าด้วยการเลื่อนอันดับเงินเดือนและการเลื่อนชั้นเงินเดือนดังนี้

ตามข้อหาของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ การพิจารณาเลื่อนอันดับเงินเดือนข้าราชการใดให้ได้รับเงินเดือนเกินกว่าขั้นต่ำของอันดับที่ได้เลื่อนชั้น ให้เจ้ากระทรวงที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ขออนุมัติ ก.พ. เป็นกรณีไป

หมายความว่า นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรี อันดับ ๑ ขั้น ๑,๐๕๐ บาท ถ้าจะขอเลื่อนเงินเดือน ๒ ขั้น เป็นอันดับ ๒ ขั้น ๑,๑๕๐ บาท ต้องให้เจ้ากระทรวงขออนุมัติ ก.พ.

ถาม ความเข้าใจของผมถูกต้องหรือไม่

ตอบ ถูกต้องครับ

ปัญหาคลัง

ผู้ตอบ

วิเชียร ไม้เรือง

รองอธิบดี

สนท. เกษะศิริ

เลขานุการกรม

เฉลิมชัย วสันนท์

นิติกรพิเศษ

ประภัสร์

พชรจริญ์

หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่

แสงอาทิตย์ บุณนาค

หัวหน้าแผนก .

กองบำเหน็จบำนาญ

กร ม บั ญ ชี ก ล า ง

ตอบคุณประกอบ เกษตรทัตร์

ถาม ทางกรม ก. ได้เบิกเงินงบประมาณตัดฝากเข้าบัญชีทางส่วนกลางแล้ว ต่อมาเมื่อความจำเป็นจะต้องโอนเงินที่ได้ตัดฝากไว้นั้นไปจ่ายทางจังหวัด ข. จึงได้ขอโอนเงินขายบิลกับกรมบัญชีกลางไปตั้งจ่ายที่จังหวัด ข. สมมติว่าเป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท ไปขออธิบายวิธีลงบัญชีลงรายการขึ้นต้นและชั้นปลาย ตลอดจนสมุดช่วยต่าง ๆ ด้วยดังนี้

๑. การลงบัญชีทางกรม ก.

๑.๑ กรณีโอนเงินขายบิล เงินตัดฝากไปตั้งจ่ายที่จังหวัด ก.

๒. การลงบัญชีทางแผนกปกครอง จังหวัด ข.

๒.๑ เบิกเงินขายบิลผลักส่งเข้าฝากคลัง

๒.๒ เบิกเงินเพื่อจ่ายให้เจ้าหน้าที่ ๔,๐๐๐ บาท หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายร้อยละ ๑

๒.๓ จ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่

ตอบ

๑. การลงบัญชีทางกรม ก.

วางฎีกาเบิกหักผลักส่ง (เบิกเงินตัดฝาก ผลักส่งเป็นเงินโอนขายบิล)

เครดิต เงินโอนขายบิล จังหวัด ข.

(งบประมาณตัดฝาก)

เครดิตเงินเบิกตัดฝาก

ลงทะเบียนรายวัน

ลงบัญชีเงินฝาก

ลงบัญชีเงินขายบิล (บัญชีนี้จะปิดหักล้างกับบัญชีเงินงบประมาณรับจากคลัง)

๒. การลงบัญชีทางแผนกปกครอง จังหวัด ข.

๒.๑ วางฎีกาเบิกเงินขายบิล ผลักส่งเข้าเงินตัดฝาก

เครดิตเงินฝากคลังจังหวัด ข.

เครดิตเงินโอนขายบิล (งบประมาณตัดฝาก)

๒.๒ เบิกชำระเจ้าหนี้ และหักเสียภาษี ๑%

เครดิตเงินสด ๗,๙๒๐ บาท

เครดิตรายได้ภาษีหัก ณ ที่จ่ายนำส่ง ๘๐ บาท

เครดิตเงินฝากคลัง ๘,๐๐๐ บาท

๒.๓ ชำระเจ้าหนี้

เครดิตรายจ่ายตามงบประมาณ

เงินเบิกตัดฝากงบประมาณปี ๘,๐๐๐ บาท

เครดิตเงินสด ๗,๙๒๐ บาท

เครดิตรายได้แผ่นดิน

ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ๘๐ บาท

รายได้ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

รายได้ภาษีหัก ณ ที่จ่ายนำส่ง

} จะหักล้างกันและปิดบัญชี

รายจ่ายตามงบประมาณ

เบิกเงินตัดฝากงบประมาณปี

เงินโอนขายบิล (งบประมาณเบิกตัดฝาก

} ๒ บัญชีจะหักล้าง
และปิดบัญชี

ตอบสมาชิกจังหวัดนครราชสีมา

ถาม ผมใคร่ขอทราบการคิดบำนาญของผม ดังนี้

ผมเริ่มเป็นทหารประจำการ แต่ ๒๖ เมษายน ๒๔๗๕ ต่อมา ๒ มีนาคม ๒๔๗๖ เป็นพลตำรวจสมัคร เงินเดือน ๔ บาท สังกัดกรมตำรวจ ถึง พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้รับยศเป็น ส.ต.ต. อัตราเงินเดือน ๒๐ บาท ต่อมาสอบได้ โอนไปสังกัดกรม ก. แต่ปี ๒๔๘๕ ถึง ๒๔๘๘ ในอัตราเดือนละ ๕๐ บาท แล้วโอนมาสังกัดกรม ข. จนบัดนี้ได้รับเงินเดือน ๑,๕๐๐ บาท

สมมติว่า อัตราเงินเดือน เดือนสุดท้ายได้ ๑,๗๐๐ บาท จะครบเกษียณอายุในวัน—เดือน—ปีใด (ผมเกิด ๕ ธันวาคม ๒๔๕๓) จะได้รับบำนาญเดือนละเท่าใด (สมมติว่าได้เพิ่มเวลาราชการ ๗ ปี)

ตอบ ๑. พ้นจากราชการเพราะครบเกษียณอายุ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๔

๒. จะได้รับบำนาญประมาณเดือนละ ๑,๕๖๔ บาท

ตอบสมาชิกจังหวัดปัตตานี

ผมเพิ่งอ่านพบในวารสารข้าราชการปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๖ เรื่องเกี่ยวกับบำเหน็จตกทอด มีผู้ถามว่า นาย ก. เป็นข้าราชการบำนาญ ได้รับบำนาญเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท ภรรยา พ่อแม่ นาย ก. ได้เสียชีวิตไปหมดแล้ว เหลือแต่ลูกชาย ๒ คน ๗ หนึ่ง อายุ ๒๗ ปี อีกคนอายุ ๓๐ ปี มีครอบครัวหมดทั้ง ๒ คนแล้ว และนาย ก. ไม่มีผู้อยู่ในอุปการะทั้งผู้อุปการะ นอกจากลูก ๒ คนที่ต้องดูแลบิดาในฐานะบุตร ผู้ถามจึงถามว่า ถ้านาย ก. ตายไป บุตร ๒ คนจะมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดหรือไม่ ซึ่งท่านได้ตอบไปว่า บุตรของนาย ก. อาจจะมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดในฐานะผู้อุปการะได้ ถ้าหากว่าการอุปการะนั้นเข้าหลักเกณฑ์ตามระบุไว้ในกฎหมายบำเหน็จบำนาญ ผมมีปัญหาคำถามเดียวกันจึงอยากทราบว่

ถาม การอุปการะที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายบำเหน็จบำนาญมีอะไรบ้าง

ตอบ หลักเกณฑ์การอุปการะตามกฎหมายบำเหน็จบำนาญ มีดังนี้

- ๑) ผู้ที่ได้อุปการะเลี้ยงดูให้การศึกษาผู้ตายมาแต่เยาว์จนที่บิดามารดากับบุตร หรือ
- ๒) ผู้ที่ได้อุปการะข้าราชการประจำ หรือข้าราชการบำนาญผู้มีรายได้ไม่เพียงพอแก่

อัศภาพ หรือได้อุปการะข้าราชการบ้านญาติ ผู้ซึ่งป่วยเจ็บทุพพลภาพ หรือวิกลจริต ไม่สามารถที่จะช่วยตัวเองได้ ผู้อุปการะตามข้อนี้ ต้องเป็นผู้ให้อุปการะประจำเป็นส่วนใหญ่

ตอบสมาชิกจังหวัดเชียงใหม่

ถาม ตามข้อ ๕ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเดินทางโดยรถไฟประเภทรวดเร็ว รวดด่วน รวดนอน หรือปรับอากาศ พ.ศ. ๒๔๑๑ กำหนดไว้ว่า “คู่สมรส บุตร บิดามารดาของผู้เดินทางไปราชการ หรือของคู่สมรส เดินทางโดยรถไฟในรวดนอน รวดนั่งนอนชั้นที่หนึ่งปรับอากาศ หรือรวดนั่งชั้นที่หนึ่งปรับอากาศได้เช่นเดียวกับผู้เดินทางไปราชการ” สมมติว่านาย ก. เป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคชั้นเอก มีสิทธิที่จะโดยสารรถไฟประเภทรวดเร็วในรวดนอนเอกได้ นาย ก. ต้องเดินทางมาราชการที่กรม ในกรณีนี้ ภรรยาของนาย ก. ซึ่งเป็นผู้เดินทางมาราชการ จะเบิกค่าโดยสารรถไฟในรวดนอนได้เช่นเดียวกับนาย ก. หรือไม่

ตอบ กรณีในข้อ ๕ นั้น เป็นเรื่องเดินทางไปราชการต่างสำนักงาน กรณีที่ทหารหรือเป็นเรื่องไปราชการชั่วคราว ซึ่งจะนำภรรยาไปโดยเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้ภรรยาด้วยไม่ได้อยู่แล้ว

ในกรณีที่ภรยานาย ก. บังเอิญมีข้าราชการไปกรุงเทพ ฯ ด้วยกัน ก็เป็นเรื่องเบิกเงินตามสิทธิของข้าราชการผู้เดินทาง ในฐานะภรรยาของนาย ก.

ตอบสมาชิกจังหวัดตรัง

ถาม ผมมีข้อสงสัย เกี่ยวกับระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๔๑๑ ข้อ ๔ ซึ่งระบุไว้ว่า “รายได้” หมายความว่า เงินเดือน ค่าจ้าง บ้านญาติ เบี้ยหวัด เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่มพิเศษรายเดือนต่าง ๆ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกันกับเงินดังกล่าว แต่ไม่รวมถึงเงินยังชีพข้าราชการในบางจังหวัดในภาคใต้ (ย.ช.) เงินเบี้ยกันดาร ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการได้รับจากทางราชการ หรือทางอื่นไม่ใช่ราชการ

สมมติว่า สามมีเป็นข้าราชการ ได้รับเงินเดือนเดือนละ ๑ ๓๐๐ บาท ภริยาทำงานกับเอกชน เงินเดือน ๑,๒๐๐ บาท เมื่อสามมีจะขอเบิกค่ารักษาพยาบาล จะต้องเอารายได้ของภริยามารวมเข้าด้วยหรือไม่ เพราะเงินเดือนของภริยาไม่ได้รับจากราชการ

ตอบ ต้องนำเงินเดือนของภริยารวมด้วย เพราะระเบียบ กำหนดว่ารายได้ หมายถึงเงินเดือนที่ได้รับจากทางอื่นที่ไม่ใช่ราชการด้วย

ข้อชัยพฤษ์

สวัสดีครับ วารสารข้าราชการฉบับเดือนตุลาคม มีโอกาสรับใช้ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านอีกเช่นเคย ดังที่ท่านทั้งหลายทราบอยู่แล้วว่า เดือนตุลาคมเป็นเดือนที่มีความสำคัญหลายประการ อาทิ “วันปิยมหาราช” “วันเริ่มต้นปีงบประมาณใหม่” วันออกพรรษา ฯลฯ ก็ล้วนแล้วแต่อยู่ภายในเดือนนี้ทั้งสิ้น

เรา “เซ็น” วารสารข้าราชการให้ออกเร็วกว่าปกติได้เล็กน้อย ภายในเล่ม เราบรรจุ เนื้อหา และสาระที่จะบริการให้ท่านได้รับความพอใจ ดังที่ท่านหวังพระราชนิพนธ์ ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ก็ยุติลงในฉบับนี้ สำหรับเรื่อง “ภาษาอังกฤษ” ของคุณพลสิทธิ์ หนูชูชัย นั้นผู้เขียนฝากความขอภัยด้วยเนื่องจากติดธุระและราชการสำคัญส่งต้นฉบับไม่ทัน จึงขอผลัดไปลงพิมพ์ในฉบับต่อไป

ในฉบับหน้าเราจะพยายามลงพิมพ์ การบรรยาย และการอภิปรายจากการประชุมทางวิชาการบริหารงานบุคคล ในระดับหัวหน้ากอง ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้จัดให้มีขึ้นดังที่ได้กราบเรียนแล้วในฉบับก่อน เพื่อเป็นการเผยแพร่ ซึ่งเราคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจบ้าง

“สวัสดิ์พบกันใหม่ฉบับหน้าครับ”